

Smlouva o dílo

v souladu s ustanovením § 2586 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
(dále jako „*občanský zákoník*“ nebo „*OZ*“)

Smluvní strany

Objednatel

Královéhradecký kraj

se sídlem

Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

IČO

708 89 546

zástupce

Petr Koleta, hejtman kraje

bankovní spojení

číslo účtu

dále jako „*objednatel*“ a

Zhotovitel

ŘEZANINA & BARTOŇ, s.r.o.

společnost zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze pod spisovou značkou 193242

se sídlem

č.p. 111, 503 46 Jeníkovice

IČO

242 86 923

DIČ

CZ24286923

zástupce

Ing. arch. et Ing. Dušan Řezanina

bankovní spojení

číslo účtu

dále jako „*zhotovitel*“; objednatel a zhotovitel společně také jako „*smluvní strany*“

1. Úvodní ustanovení

- 1.1 Pod pojmem „*zadávací řízení*“ se pro účely této smlouvy rozumí zadávací řízení probíhající postupem dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „*ZZVZ*“).
- 1.2 Tato smlouva je uzavírána smluvními stranami na základě výsledku zadávacího řízení veřejné zakázky na služby s názvem: „**Komunitní DOZP Jičínsko (Lázně Bělohrad) – PD vč. autorského dozoru**“, (dále též jen jako „*veřejná zakázka*“ nebo „*zakázka*“).

2. Zmocněné osoby

2.1 Objednatel zmocňuje následující osoby k jednání:

a) zástupce objednatele ve věcech smluvních: Ing. Václav Nýč, [REDACTED]

zástupce objednatele ve věcech technických a ve věcech plnění: Ing. Václav Zmítko, [REDACTED]

zástupce uživatele DSS Chotělice: Mgr. Jan Vrbický, [REDACTED]

2.2 Zhotovitel zmocňuje následující osoby k jednání:

a) ve věcech technických: Ing. arch. et Ing. Dušan Řezanina, [REDACTED]

b) ve věcech plnění smlouvy: Ing. arch. et Ing. Dušan Řezanina, [REDACTED]

2.3 Zmocněné osoby smluvních stran mohou být změněny písemným oznámením doručeným druhé smluvní straně nejpozději do 3 dnů ode dne vzniku této změny.

2.4 Hlavním projektantem stanoví zhotovitel: Ing. Jiří Bartoň, číslo autorizace ČKAIT IPOO 0602517. Tato osoba musí být oprávněna k výkonu odborných činností ve výstavbě (autorizace) ve smyslu zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, v účinném znění, a to v oboru pozemní stavby. Zhotovitel není oprávněn změnit osobu hlavního projektanta bez předchozího písemného souhlasu objednatele. Zhotovitel je oprávněn navrhnout objednateli změnu osoby vedoucího projektanta pouze v případě, že zhotovitelem navrhovaná osoba dosahuje alespoň takových kvalifikačních předpokladů, a to i ve vztahu k hodnotícím kritériím nabídky zhotovitele v rámci zadávacího řízení, jako dosahovala osoba stávající. Zhotovitel je povinen objednateli předložit všechny doklady prokazující splnění kvalifikace navrhované osoby v rozsahu dle zadávacích podmínek veřejné zakázky.

3. Podklady pro uzavření smlouvy

3.1 Základním podkladem pro uzavření této smlouvy je nabídka zhotovitele podaná dne 30.8.2024 v rámci zadávacího řízení veřejné zakázky s názvem „**Komunitní DOZP Jičínsko (Lázně Bělohrad) – PD vč. autorského dozoru**“.

3.2 Předmět díla (plnění) je mimo jiné vymezen následující dokumentací:

- **Podklady, které jsou přílohou této smlouvy:**

1. Zadání – rozvoj dostupnosti pobytových služeb pro osoby s postižením v lokalitě Lázně Bělohrad
2. Doporučený postup MPSV č. 2/2016 MTS pro služby sociální péče
3. Zásady cirkulární ekonomiky

4. Metodický návod pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi
 5. Metodické pokyny Ministerstva životního prostředí na dotace z programu OPŽP
 6. Katastrální mapa s vyznačeným místem budoucí stavby
- 3.3 **Podpisem smlouvy zhotovitel stvrzuje, že mu byla tato dokumentace objednatelem před uzavřením smlouvy v plném rozsahu předána.**
- 3.4 Zhotovitel prohlašuje, že všechny technické a smluvní podmínky byly před podpisem smlouvy na základě jeho žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace v rámci veřejné zakázky, na základě jejíhož výsledku je uzavřena tato smlouva, zahrnutý do jeho nabídky.
- 3.5 Zhotovitel dále prohlašuje, že realizaci předmětu smlouvy provede v souladu se zadávací dokumentací veřejné zakázky včetně všech jejích vysvětlení či změn a doplnění provedených objednatelem.
- 3.6 Zhotovitel upozorní objednatele bez zbytečného odkladu na zjištěné zjevné vady a nedostatky podkladů pro uzavření smlouvy. Případný soupis zjištěných vad a nedostatků předané dokumentace včetně návrhů na jejich odstranění zhotovitel předá objednateli bez zbytečného odkladu po provedení kontroly.
- 3.7 Zhotovitel prohlašuje, že je způsobilý k řádnému a včasnému provedení díla dle této smlouvy, že disponuje takovými kapacitami a odbornými znalostmi, které jsou třeba k řádnému zhotovení díla. Pokud některé práce na sjednaném díle zajistí prostřednictvím třetích osob, odpovídá za kvalitu prací a dodávky, jako by dílo prováděl sám.
- 3.8 Zhotovitel prohlašuje, že není předlužen a není mu známo, že by bylo vůči němu zahájeno insolvenční řízení. Dále prohlašuje, že vůči němu není v právní moci žádné soudní rozhodnutí, či rozhodnutí správního, daňového či jiného orgánu na plnění, které by mohlo být důvodem soudní exekuce na majetek zhotovitele, a že takové řízení nebylo vůči němu zahájeno.

4. Předmět smlouvy

- 4.1 Předmětem smlouvy je závazek zhotovitele svým jménem na svůj náklad a odpovědnost ve sjednaných termínech zhotovit dílo dále specifikované a prosté vad a nedodělků je předat objednateli sjednaným způsobem. Objednatel se zavazuje řádně zhotovené dílo převzít a zaplatit za něj sjednanou cenu ve výši a za podmínek dále stanovených.
- 4.2 Obecným místem plnění je sídlo zhotovitele a pozemky:
- p.č. 393/6, ostatní plocha
 - p.č. 393/1, ostatní plocha
- oba v k.ú. Lázně Bělohrad, zapsáno na LV č. 3 v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Královéhradecký kraj, Katastrální pracoviště Jičín.

Místem předání díla je sídlo Objednatele.

- 4.3 Předmět smlouvy bude realizován v souladu s požadavky objednatele, dle této smlouvy a jejích

příloh, v souladu se zadávacími podmínkami příslušné veřejné zakázky, s platnými právními předpisy a příslušným územním plánem a případně dalšími podklady poskytnutými zhotoviteli objednatelem. Objednatel si vyhrazuje právo upravit závěry vyplývající z předaných podkladů v závislosti na svých požadavcích a dále si objednatel vyhrazuje právo na změnu požadavků v pro předmět díla v důsledku aktualizace požadavků na předmět plnění ze strany poskytovatele dotace. Změna dle tohoto odstavce nemusí být řešena formou dodatku a postačí její oznámení zhotoviteli formou pokynu ze strany objednatele a to např. i elektronickou formou

- 4.4 Projektové dokumentace budou dále zpracovány v souladu se Zásadami cirkulární ekonomiky při projektování budov, které vydala v roce 2020 Evropská komise. Zpracovatel dokumentace bude navrhovat řešení také z hlediska zvažování nákladů a přínosů budovy, zvažování různých variant řešení projektu s ohledem na dopady a přínosy zejména pro životní prostředí a sociální oblast, nebo návrhu k použití materiálů, jež jsou snadno recyklovatelné.
- 4.5 Projektant, tedy zhotovitel, zpracuje projektovou dokumentaci tak, aby Zhotovitel stavby při realizaci díla mohl zajistit, aby nejméně 70% (hmotnostních) nikoli nebezpečného stavebního a demoličního odpadu (s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v kategorii 17 5 04 na evropském seznamu odpadů stanoveném rozhodnutím Komise 2000/532/ES vzniklého na staveništi bude připraveno k opětovnému použití, recyklaci a k jiným druhům materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny odpadem. Zhotovitel díla (stavby) ponese plnou odpovědnost v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu. Bude odpovídat za dodržování ochrany přírody a klimatu v souladu s obecně závaznými právními předpisy a zajistí dodržování zásady „významně nepoškozovat“ ve smyslu článku 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 a o plnění této zásady zpracuje zprávy/reporty dle Podmínek dotace odrážející podmínky nařízení k Nástroji pro oživení a odolnost, tak i akty přijaté v souvislosti se schválením Národního plánu oživení a odolnosti ČR. Zhotovitel díla (stavby) také bude odpovídat za to, že při provedení díla nepoškodí dřeviny, případně jiné porosty v místě stavby, případně v místech provedení stavby dotčených.
- 4.6 Objednatel dále požaduje, aby projektové dokumentace byly zpracovány s maximálním využitím recyklace a smysluplného využití stavebních a demoličních odpadů, v souladu s Metodickým návodem pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi, který zpracovalo Ministerstvo životního prostředí, který je přílohou č. 4 této smlouvy.
- 4.7 Zhotovitel navrhne řešení, které bude energeticky úsporné a environmentálně šetrné (velký důraz je kladen na snížení energetické náročnosti/zvýšení účinnosti technologických procesů, což by umožnilo přihlásit se k dotačním výzvám vypsáním v rámci OPŽP prostřednictvím Centra investic, rozvoje a inovací). Projekt bude navržen s maximálním důrazem na energetickou úsporu a environmentální šetrnost.

5. Předmět díla a podmínky pro zpracování díla

5.1 Předmětem díla dle této smlouvy jsou služby, které spočívají ve vypracování:

1. **architektonické studie** (požadavky na podobu architektonické studie jsou v podrobnostech popsány dále) objektu DOZP (domova pro osoby se zdravotním postižením),
2. **dokumentace pro odstranění stavby** dle vyhlášky č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §333 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb., k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona,
3. **dokumentace pro povolení stavby** podle vyhlášky č. 131/2024 Sb. o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §333 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb. k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona,
4. **dokumentace pro provádění stavby** podle vyhlášky č. 131/2024 Sb. o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §333 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb. k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona.

Zadavatel umožňuje spojit body 1. a 2. takto vymezeného předmětu díla.

Součástí předmětu **díla** je dále také zajištění autorského dozoru do doby konečného předání stavby zadavateli (jako objednateli) a také zajištění kompletní inženýrské činnosti ve všech stupních PD včetně projednání navrženého řešení s dotčenými orgány státní správy a zajištění stavebního povolení.

Součástí všech stupňů projektové dokumentace (vyjma dokumentace pro odstranění stavby) bude zpracovaná nebo dle stavu návrhu aktualizovaná fotorealistická vizualizace navrhované stavby (v rozsahu dle specifikace v čl. 5.5).

Vlastní objekt by měl být postaven v místech stávajícího objektu „Kotykův Mlýn“ na pozemcích v k.ú. Lázně Bělohrad p.č. 393/6 a p.č. 393/1. Před vybudováním nového objektu bude provedena demolice stávajícího.

- 5.2 Záměrem je vybudovat zázemí služby domova pro osoby se zdravotním postižením (tj. DOZP, dle ust. §48 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) pro celkem 18 klientů s mentálním a kombinovaným postižením v lokalitě Lázně Bělohrad. Jde o výstavbu zázemí sloužícího minimálně třem domácnostem (po max. 6 klientech) a společnému zázemí služby DOZP pro celkem 18 klientů s mentálním a kombinovaným postižením s vysokou mírou podpory, které potřebují ve většině nebo ve všech úkonech péče o svou osobu pomoc / asistenci druhé osoby, včetně možné péče ošetrovatelské. Bližší informace o požadované podobě zázemí jsou obsaženy v příloze č. 1 této smlouvy. Celý objekt a areál budou řešeny jako bezbariérové, v souladu s platnou legislativou. Předpokládá se odstranění současného objektu.
- 5.3 Na základě finální architektonické studie zhotovitel provede zjištění předpokládané ceny stavby a všech souvisejících nákladů a předloží kvalifikovaný a strukturovaný propočet nákladů. Takto zjištěná cena investičních nákladů stavby vyplývající z architektonické studie bude pro zpracování navazujících stupňů projektové dokumentace závazná. Dodavatel jako Zhotovitel

bude povinen v rámci každého navazujícího stupně projektové dokumentace doložit, že byly deklarované investiční náklady stavby dodrženy.

5.4 Při zpracování projektové dokumentace požaduje objednatel postupovat v souladu s:

- Podmínkami výzvy č. 58. výzva IROP – Deinstitutionalizace sociálních služeb – SC 4.2, dostupné z: [IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - 58. výzva IROP - Deinstitutionalizace sociálních služeb - SC 4.2 \(MRR\) \(gov.cz\)](#), zejména
- Kritérii sociálních služeb komunitního charakteru a kritérii transformace a deinstitutionalizace (Ministerstvo práce a sociálních věcí, duben 2022), dostupné z: [Kritéria transformace a DI \(mpsv.cz\)](#)
- a Doporučeným postupem MPSV č. 2/2016 Materiálně-technický standard (MTS) pro služby sociální péče poskytované pobytovou formou (květen 2016), dostupný z: [cefaea04-4b3d-ed52-e383-4ebbd7609f96 \(mpsv.cz\)](#).
- Věcnými podmínkami pro realizaci projektů pobytových služeb péče v rámci Národního plánu obnovy, příloha č. 5 výzvy č. 31_22_044 Modernizace a rozvoj pobytových služeb sociální péče NPO, a požadavkem na potřebu primární energie alespoň o 20 % nižší než požadavek na budovy s téměř nulovou spotřebou energie. Informace dostupné na: [Výzva č. 31_22_044 Modernizace a rozvoj pobytových služeb sociální péče \(mpsv.cz\)](#)
- Zadání – rozvoj dostupnosti pobytových služeb pro osoby s postižením v lokalitě Lázně Bělohrad (příloha č. 1)

5.5 **Požadavky na rozsah a obsah architektonické studie:**

Textová část:

- popis urbanistického a architektonického řešení
- popis provozního a dispozičního řešení
- popis konstrukčního a stavebně-technického řešení
- popis řešení techniky prostředí stavby
- předpokládané měrné náklady
- předpokládané provozní náklady
- územně technické podmínky pro přípravu území včetně napojení na rozvodné a inženýrské sítě
- vyhodnocení souladu navrženého řešení s platnou ÚPD
- napojení na dopravní infrastrukturu
- zjištění kapacitních možností a nároků na energie, likvidace odpadů
- popis napojení navržené stavby na inženýrské sítě a dopravní infrastrukturu
- vymezení případných podmínečných staveb a opatření, které nejsou součástí stavby
- předpokládaný časový plán přípravy a realizace stavby
- posouzení návrhu vzhledem k požárně bezpečnostnímu řešení

Grafická část:

- situace širších vztahů, 1:1000
- katastrální situace, 1:500
- přehledná situace se zakreslením pateru stavby a celkového řešení přilehlých ploch, 1:250
- technická situace se zakreslením všech stavebních objektů, inženýrských objektů, sítí veřejné technické infrastruktury – zakótování polohy, odstupů, apod., 1:250
- půdorys všech podlaží (podzemních i nadzemních) a střechy, 1:100
- min. 2 řezy, 1 veden hlavním schodištěm, 1:100
- všechny pohledy (v případě složitého půdorysu i řezopohledy všech skrytých fasád)
- vizualizace ve fotorealistické kvalitě – min. 2 vyobrazení z ptačí perspektivy a min. 4 vyobrazení z perspektivy běžného pozorovatele a min. 2 vyobrazení ideového návrhu interiéru
- návrh terénních, vegetačních úprav a parkových úprav celého areálu (měřítko dle potřebné srozumitelnosti)
- Studie bude konzultována a projednávána s rozhodnými dotčenými orgány státní správy (DOSS). Závěry z jednání budou vypořádány a zapracovány do čistopisu studie. Závěry z jednání budou doloženy oficiálním stanoviskem nebo vyjádřením DOSS, případně záznamem z projednání, ze kterého bude patrné, kdo s kým a kdy jednání vedl, co bylo jeho předmětem a jaké byly závěry.
- Studie bude konzultována a projednávána se správcem inženýrských sítí, s vlastníky dotčených, případně sousedních pozemků apod. O těchto jednáních a jejich výsledcích bude zhotovitel neprodleně informovat objednatele písemnou formou (na e-mailovou adresu objednatele).

Stanovení nákladů stavby, bilance a další ekonomické ukazatele:

- odborný propočet nákladů stavby (strukturovaný na jednotlivé stavební a inženýrské objekty)
- bilance energií, předpokládané provozní náklady
- popis dosažení a propočet vyrovnané bilance zemních prací
- časový plán přípravy a realizace stavby.

5.6 Projektová dokumentace bude vypracována jako soubor dokumentací, kde výslednou dokumentací bude PD pro provádění stavby a PD interiéru a vybavení. Předmětem plnění bude i kompletní zajištění inženýrské činnosti včetně projednání navrženého projektového řešení s dotčenými orgány státní správy, samosprávy, uživatelem DSS Chotělice (Mgr. Jan Vrbický, [redacted]) a s vlastníky či správci inženýrských sítí technického vybavení a jejich zapracování do dokumentace pro povolení stavby a získání pravomocného stavebního povolení či společného povolení. Rozsah a obsah PD stavby je stanoven vyhláškou č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů (dále i jen „vyhláška“) a smlouvou o dílo. Součástí zpracování projektové dokumentace pro provádění stavby bude část - zpracování plánů zdolávání požáru, plánu POV, ZOV (textová i výkresová část), plánu BOZP a stanovení možných rizik z provádění stavebních a bouracích prací včetně situačních výkresů atd. Součástí dokumentace pro provádění stavby budou rovněž koordinační výkresy jednotlivých profesí, vypracování KZP a knihy svítidel.

- 5.7 Projektová dokumentace bude zpracována v podrobnostech pro provádění stavby, PD interiéru a vybavení a bude k nim vypracován soupis stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, a to v souladu s požadavky vyhlášky č. 169/2016., Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, ve znění pozdějších předpisů. Tento soupis bude vypracován v podobě oceněného a neoceněného soupisu stavebních prací, dodávek a služeb včetně výkazu výměr jednotlivých položek pro jednotlivé PD. Ocenění položek soupisu stavebních prací, dodávek a služeb bude provedeno za použití aktuální platné cenové soustavy (např. ÚRS Praha) v době předání PD. S ohledem na skutečnost, že předmětem díla je zpracování projektové dokumentace ke stavebním pracím včetně projektu interiéru a vybavení, bude PD včetně soupisu prací vyhotovena tak, aby bylo možné oddělit pro samostatná zadávací (výběrová) řízení na zhotovitele stavby a dodávky či služby, přičemž soupisy prací pro stavební práce a dodávky či služby budou zpracovány jako samostatné soubory.
- 5.8 Součástí zpracování předmětu veřejné zakázky (PD) bude i zajištění veškerých nutných průzkumů a měření nad rámec poskytnutých podkladů, jsou-li k řádné realizaci nezbytná a účelná. Dále vypracování energetických posudků, průkazů energetické náročnosti budovy a všech nezbytných průzkumných prací pro umístění a konstrukční řešení stavby - inženýrsko – geologický průzkum, hydrologický průzkum, měření hluku, radonový průzkum. Součástí bude také vypracování plánu BOZP a plánu požárně bezpečnostního řešení (PBR). Součástí projektové dokumentace pro provádění stavby bude i zpracování architektonicko - výtvarného řešení (interiér) a dále také vypracování plánu organizace výstavby. Zhotovitel bude v rámci plnění předmětu dále také řešit napojení nové budovy na pitnou vodu (vodovodní řád, zřízení nové studny, obnova stávajících studní). Dodavatel dále vyřeší likvidaci odpadních a dešťových vod (předpokládá se nová ČOV). V místě budoucí stavby budou provedeny sondy, a to minimálně 2 vrty (skutečný počet určí projektant – tedy dodavatel - tak, aby závěry průzkumů byly jednoznačné pro bezchybný návrh všech stavebních a inženýrských objektů v rámci celého předmětu díla). Bude třeba zjistit, zda stávající přípojky plynu a elektřiny budou kapacitně vyhovovat. Dále projektant (tedy dodavatel) zajistí rozboru zeminy a demoličních odpadů, tak aby bylo zajištěno správné zařazení dle příslušné vyhlášky o odpadech.
- 5.9 Objednatel požaduje při přípravě variant jednotlivých konceptů návrhu studie a v průběhu zpracování finální architektonické studie osobní konzultace zpracovatele s objednatelem a uživatelem v potřebné míře směřující k úspěšnému plnění díla - konzultace jednou za týden před odsouhlasením optimálního návrhu, minimálně dvakrát pro stanovení optimálního návrhu a minimálně jednou před odevzdáním finální studie. Na výzvu objednatele je zhotovitel povinen se dostavit na konzultaci návrhů a studie i častěji. Zhotovitel se zavazuje zpracovat všechny požadavky a představy objednatele, vyplývající z provedených konzultací, pokud nebudou v rozporu s platnými právními předpisy. Zhotovitel skloubí funkční řešení objektu s finančními možnostmi objednatele a s možnostmi využití stávajících pozemků. O konečném řešení v případě rozdílných názorů rozhodne objednatel v souladu s obecně závaznými předpisy a technickými normami. Objednatel požaduje v průběhu zpracování ostatních stupňů projektové dokumentace osobní konzultace zpracovatele s objednatelem v potřebné míře směřující k úspěšnému plnění díla – minimálně jedenkrát za 14 dní, případně častěji na vyzvání zadavatele. Místo a termín konání těchto konzultací určí objednatel nejméně tři pracovní dny před konáním konzultace. Z těchto konzultací budou zpracovatelem PD vyhotoveny zápisy včetně prezenční listiny.

- 5.10 Výsledná podoba projektu musí odpovídat jeho účelu, ustanovením této smlouvy, pokynům objednatele, a být v souladu s platnými právními předpisy a s platnými ČSN v částech závazných i doporučujících.
- 5.11 V poslední fázi je součástí předmětu i výkon autorského dozoru do doby konečného předání všech stavebních prací, dodávek a služeb předpokládaných projektovou dokumentací a do kolaudace vlastní stavby realizované na základě zpracované projektové dokumentace. Součástí plnění bude dále zajištění i všech výslovně neuvedených posudků, měření a vyjádření, bude-li to vzhledem k postupu zpracování projektové dokumentace účelné nebo nutné.
- 5.12 Vzhledem ke skutečnosti, že dílo bude sloužit jako podklad pro zadávací řízení na zhotovitele stavby a zadávací řízení na vybavení, zavazuje se zhotovitel spolupracovat s objednatelem při zpracování navazujících zadávacích dokumentací průběžně a pravidelně, zejména pak v rámci zpracování dodatečných informací a posouzení nabídek v rámci hodnocení příslušných veřejných zakázek.
- 5.13 Zhotovitel se zavazuje realizovat dílo v rozsahu a za podmínek v této smlouvě stanovených a v souladu s veškerými právními předpisy, které se k předmětu díla vztahují.
- 5.14 Zhotovitel se zavazuje realizovat i ty činnosti, které nejsou výslovně v této smlouvě specifikovány, avšak zhotovitel jako osoba s příslušnou odborností o těchto činnostech věděl či vědět měl.
- 5.15 Objednatel upozorňuje, že v žádné části dodavatelem zpracované projektové dokumentace nesmí být uveden žádný přímý nebo nepřímý odkaz určité dodavatele nebo výrobky, nebo patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochranné známky nebo označení původu. Porušením této povinnosti by mohlo dojít ke zvýhodnění nebo znevýhodnění určitých dodavatelů nebo výrobků. Takový odkaz lze použít pouze v případě, pokud stanovení technických podmínek prostřednictvím parametrů vyjadřujících požadavky na výkon nebo funkci, popisu účelu nebo potřeb, které mají být naplněny, nemůže být dostatečně přesné nebo srozumitelné. U každého takového odkazu zhotovitel uvede možnost nabídnout rovnocenné řešení.
- 5.16 **Předmět plnění se skládá z následujících částí:**
- a) Příprava včetně zajištění nezbytných průzkumů a podkladů pro projekt;
 - b) Dokumentace návrhu stavby – **architektonická studie** se zpracováním všech připomínek
 - c) **Dokumentace pro odstranění stavby** dle vyhlášky č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §133 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb., k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona;
 - d) **Dokumentace pro povolení stavby** dle vyhlášky č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §133 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb., k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona;

- e) **Dokumentace pro provádění stavby** dle vyhlášky č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, vydané Ministerstvem pro místní rozvoj podle §133 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb., k provedení §158 odst. 5 a §166 odst. 4 zákona;
- f) **Autorský dozor** (AD).

Zadavatel umožňuje spojit body b) a c).

5.17 Součástí dílčího předmětu díla dle tohoto článku jsou i dále uvedené činnosti a podmínky:

Právní předpisy

- a) Projektová dokumentace bude zpracována v podrobnostech nezbytných pro účast dodavatelů v zadávacím řízení ve smyslu ustanovení § 89 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „ZZVZ“).
- b) Projektová dokumentace bude zpracována v souladu se zákonem č. 283/2021, stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- c) Projektová dokumentace bude zpracována v souladu s aktuální platnou vyhláškou č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb a v souladu s aktuálně platnou legislativou v době zpracování PD. Součástí díla je zpracování konečné verze oceněného soupisu prací s výkazem výměr, technických podmínek.
- d) Projektová dokumentace bude, zpracována s ohledem na požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb v souladu s aktuálně platnou vyhláškou a s aktuálně platnou legislativou v době zpracování PD.
- e) Projektová dokumentace bude zpracována v souladu s aktuální legislativou týkající se úpravy územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu.
- f) Projektová dokumentace bude obsahovat kompletní dokladovou část, odpovídající danému stupni projektové dokumentace, a bude obsahovat veškerá potřebná vyjádření a rozhodnutí příslušných orgánů a organizací pověřených výkonem státní správy a ostatních účastníků správních řízení včetně správců inženýrských sítí (tras technické infrastruktury).
- g) Dále bude projektová dokumentace zpracována dle vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, ve znění pozdějších předpisů. Technické podmínky stavby budou v souladu s aktuálně platnou vyhláškou č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu a aktuálně platnou legislativou v době zpracování PD, s předpisy a normami České republiky a Evropských společenství v oblasti výstavby a stavebnictví. Projektová dokumentace bude zpracována v souladu s platnými zákony, vyhláškami a normami.
- h) Projektová dokumentace interiéru vybavení včetně fotorealistického zobrazení
- i) Kompletní zajištění relevantní inženýrské činnosti a získání všech potřebných vyjádření včetně úhrady všech poplatků, bude-li to během realizace díla nezbytné.
- j) Součástí plnění předmětu díla je také získání všech potřebných vyjádření pro vydání:

- územního rozhodnutí včetně získání pravomocného územního rozhodnutí
- stavebního povolení včetně získání pravomocného stavebního povolení
- společného povolení včetně získání pravomocného společného povolení (v případě realizace společného územního a stavebního řízení)

Činnosti a podmínky spojené s navazujícím zadávacím řízením na dodavatele stavby

- k) Zhotovitelem zpracovaná projektová dokumentace bude použita jako podklad k zadávacímu řízení veřejné zakázky na zhotovitele vlastní stavby. Zhotovitel poskytne objednateli součinnost při přípravě zadávacího řízení na dodavatele vlastního předmětu projektové dokumentace, včetně případných odpovědí na žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace a spolupráce při posuzování a hodnocení nabídek při výběru zhotovitele vlastní stavby.

Součinnost zhotovitele v rámci zadávacího řízení veřejné zakázky spočívá zejména v:

- součinnosti při zpracování zadávacích podmínek zadávacího řízení příslušné veřejné zakázky na realizaci předmětného plnění;
- vypracování návrhu technických částí odpovědí na žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace ve smyslu ust. §98 ZZVZ, v rozsahu předmětu plnění; zhotovitel odešle návrh odpovědi objednateli, případně osobě objednatelem určené, **ve lhůtě 2 pracovních dnů** od výzvy k vypracování návrhu odpovědí; výzvu dle tohoto ustanovení je oprávněn učinit objednatel, případně osoba objednatelem určená; k řádnému učinění výzvy postačí e-mailová forma;
- kontrola nabídek uchazečů podaných objednateli v zadávacím řízení příslušné veřejné zakázky na realizaci předmětu díla; v rámci kontroly dle tohoto ustanovení provede zhotovitel posouzení nabídek v podrobnostech výkazu výměr; posouzení, zda nabídka uchazeče obsahuje mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve smyslu ust. §113 ZZVZ; posouzení splnění technických podmínek stanovených zadávacími podmínkami příslušného zadávacího řízení;
- zpracování aktualizace dokumentace (včetně aktualizace neoceněného a oceněného výkazu výměr) v rámci dotazů a zpracování případných oprav v PD – dodavatel u každé změny vždy vypracuje aktuální seznam s vyznačením změn a upraví a předloží opravené výkresy; při přidávání položek dodavatel vždy zachová číslování původních položek.

Další podmínky

- l) Projektová dokumentace pro provádění stavby a PD interiérů a vybavení bude obsahovat kompletní dokladovou část, oceněný a neoceněný soupis stavebních prací, dodávek a služeb včetně výkazu výměr jednotlivých položek ve formátu *.xls, nebo *.xlsx (MS Excel) a ve formátu PDF. V soupisu stavebních prací, dodávek a služeb včetně výkazu výměr jednotlivých položek nesmí být uvedeny soubory a komplety vyjma situace dále uvedené.
- m) Soupis stavebních prací, dodávek a služeb včetně výkazu výměr jednotlivých položek (položkový rozpočet stavby), podepsaný autorizovaným projektantem, členěný podle jednotného ceníku stavebních prací v cenové úrovni ne starší než ke dni předání díla, ve formě oceněného soupisu prací musí vždy obsahovat sloupec, ve kterém je uveden odkaz na typ použité cenové soustavy ve tvaru "rok typ cenové soustavy" (tj. např. "CS ÚRS 2023/02). Dále zhotovitel dodá jeho elektronickou podobu ve formátu XML – jedná se o otevřený

elektronický formát, který umožňuje transfery dat a jejich zpracování různými softwarovými programy a splňuje tak veškeré požadavky vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, ve znění pozdějších předpisů a je volně dostupný.

- n) V odůvodněných případech a po výslovném schválení objednatelem pro každou jednotlivou položku může zhotovitel v položkovém rozpočtu uvést položky charakteru soubor nebo komplet, v takovém případě musí projektant k použitým jednotkám připojit jejich přesnou specifikaci a způsob jejich ocenění. Pokud projektant uvede vlastní položky, které nejsou definovány v použité cenové soustavě, uvede jejich přesnou specifikaci a způsob jejich ocenění. Součástí položkového rozpočtu stavby budou jednotkové ceny stavebních prací, uvedené v cenové soustavě. Pokud je jednotková cena, uvedená projektantem, vyšší než jednotková cena, uvedená v cenové soustavě, je nutné rozdíl vysvětlit.). Výstupem specifikace souborů/kompletů či vysvětlení vyšší jednotkové ceny položek je naskenovaný dokument opatřený podpisem autorizovaného projektanta. K položkovému rozpočtu bude doloženo prohlášení projektanta o cenové úrovni jednotlivých položek rozpočtu.
- o) Výkaz výměr projektové dokumentace bude obsahovat vymezení druhu, jakosti a množství požadovaných prací, dodávek, činností a služeb potřebných k plnění a bude podkladem pro zpracování nabídky na zhotovení stavby a pod popisem položky bude obsahovat podrobný postup výpočtu množství měrných jednotek. Výkaz výměr bude u jednotlivých položek obsahovat vzorce výpočtu, přičemž u neoceněného výkazu výměr budou vzorce zneviditelněny pomocí uzamčení, tak aby bylo možné upravit pouze jednotkové ceny jednotlivých položek výkazu výměr. Zároveň budou jednotlivé listy výkazu výměr vzájemně provázány součtovými vzorci, tak aby celkový souhrnný list odpovídal součtu položek všech jednotlivých listů výkazu výměr. Výkaz výměr projektové dokumentace bude součástí všech vyhotovení projektové dokumentace uvedených výše. Projektová dokumentace bude obsahovat Projektová dokumentace bude obsahovat oceněný a neoceněný položkový rozpočet nákladů stavby ve formátu XLS nebo XLSX (MS Excel) nebo Kros, a dále ve formátu PDF včetně razítka.
- p) Každá z použitých položek musí obsahovat jednoznačný slovní popis včetně podrobné specifikace s odkazem do výkresové dokumentace, z něhož budou patrné parametry položky a charakter a druh požadovaných prací a dodávek, aby umožnily výběr z nabídky na trhu; dále budou položky obsahovat měrnou jednotku a požadované množství.
- q) Pokud dojde v rámci pozdější úpravy položkového rozpočtu k doplnění soupisu prací o novou položku, je nutné zachovávat původní číslování položek, a tedy, pokud vzejde nová položka, musí jí být přiděleno takové číslo položky (tj. číslo na konci číselné řady), aby nedošlo k přečíslování ostatních.
- r) Ve výkazu výměr a projektové dokumentaci nesmí být uveden přímý či nepřímý odkaz na určité dodavatele či výrobky, nebo patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochranné známky nebo označení původu (dále jen „specifické označení“), mající vztah k

jednomu dodavateli. Pokud jsou ve VV nebo PD stanoveny technické podmínky prostřednictvím odkazu na normy nebo technické dokumenty, bude u každého takového odkazu uvedena možnost nabídnout rovnocenné řešení. **Pokud zhotovitel uvedené povinnosti poruší, bez ohledu na to, kdy toto porušení objednatel zjistí, zavazuje se zhotovitel zaplatit objednateli jednorázovou smluvní pokutu ve výši 10 000 Kč za každý případ použití specifického označení nebo odkazu bez možnosti rovnocenného řešení, a zároveň nahradit objednateli škodu, která mu tímto porušením povinnosti zhotovitele vznikne.** Zhotovitel může u specifického označení prokázat, že konkrétní materiál, výrobek či službu nelze upřesnit jinak, než použitím specifického označení, je povinen na tuto skutečnost objednatele vždy písemně upozornit a vždy uvést u příslušného specifického označení hlavní a rozhodující technické parametry – rozměry, hmotnost, hluk, výkon, apod. a zároveň uvést jasně a viditelně ve všech předmětných částech projektové dokumentace upozornění, že pokud jsou v projektové dokumentaci, nebo jejích přílohách, odkazy na obchodní firmy, názvy, specifická označení zboží nebo služeb, mající vztah k jednomu dodavateli, jedná se o vymezení předpokládaného standardu a autor dokumentace výslovně prohlašuje, že je pro realizaci vlastního předmětu možné použití i jiných, kvalitativně a technicky srovnatelných řešení a výrobků.

- s) Pro potřeby objednatele bude v jednom provedení oceněného výkazu výměr uvedena i přesná specifikace příkladů odpovídajících výrobků či materiálů, s uvedením výrobce pro kontrolu navržených standardů.
- t) Oceněný soupis stavebních prací, dodávek a služeb včetně výkazu výměr a souhrnný rozpočet stavebních nákladů dokumentace pro provádění stavby a PD interiérů a vybavení s celkovou cenou s DPH a bez DPH bude doložen v prvním vyhotovení PD (paré č. 1). Ocenění položkového rozpočtu objednatel požaduje dle aktuálního ceníku jednotné cenové soustavy (např. ÚRS, RTS).

Forma vyhotovení

- u) Koncepty studie a finální architektonická studie fotorealistické vizualizace budou předány ve 4 vyhotoveních v tištěné formě a v 1 (jednom) vyhotovení v digitální formě na přenositelném médiu, např. na FlashDisk s výstupem USB A, či obdobném datovém nosiči ve formátu *.pdf, *.xls popř. v dalších nutných formátech. Ostatní stupně PD budou předány ve 4 (čtyřech) vyhotoveních v tištěné formě opatřeny autorizačním razítkem odpovědné osoby a ve 3 (třech) vyhotoveních v digitální formě na přenositelném médiu, např. na FlashDisk s výstupem USB A, či obdobném datovém nosiči ve formátu *.pdf, *.xls popř. v dalších nutných formátech. Projektová dokumentace ve stupni dokumentace pro provádění staveb a PD interiérů a vybavení včetně vizualizace bude předána v 6 (šesti) vyhotoveních v tištěné formě opatřené autorizačním razítkem odpovědné osoby a ve 2 (dvou) vyhotoveních v digitální formě na přenositelném médiu, např. na FlashDisk s výstupem USB A, či obdobném datovém nosiči ve formátu *.pdf, *.xls popř. v dalších nutných formátech. Součástí PD bude dokladová část, která bude jak v tištěné podobě, tak v elektronické podobě. Digitální forma projektové dokumentace bude seříděna ve stejném členění jako tištěná forma projektové dokumentace s dodržáním názvů a číslováním výkresů. Elektronická verze bude dále poskytnuta v

digitálním formátu umožňující editaci jednotlivých výkresů, např.: *.dwg formát. Projektová dokumentace bude vždy označena pořadovým číslem daného výtisku, stejným pořadovým číslem budou rovněž označeny výtisky jednotlivých výkresů, technické zprávy, výpočty, výkazy výměr a všechny ostatní doklady tvořící projektovou dokumentaci. Všechny části dokumentace pro provádění stavby budou opatřeny autorizačním razítkem odpovědné osoby.

- v) Je-li to s ohledem na charakter vlastní stavby (realizace předmětu PD) možné a účelné, objednatel požaduje řešení, které bude energeticky úsporné a environmentálně šetrné. Objednatel požaduje zejména, aby zhotovitel při vypracovávání PD řešil možnost zpětného využití dešťových vod pro provoz vlastní stavby nad rámec požadavku ustanovení § 5 odst. 3 vodního zákona. Objednatel preferuje technická řešení, která napomáhají udržitelnému hospodaření s vodou (např. zachytávání srážkové vody na zalévání zahrady, akumulace srážkové vody pro splachování WC a zálivku, využívání přečištěné odpadní vody jako vody užitkové, zakládání tzv. zelených střech, výstavba retenčních nádrží, jezírek apod.).

Inženýrská činnost

5.18 Součástí plnění je i kompletní zajištění relevantní inženýrské činnosti, zahrnující zejména:

- jednání s dotčenými orgány a účastníky řízení, jehož výsledkem musí být bezrozporná kladná stanoviska k navrženému projektovému řešení;
- jednání s příslušnými orgány a účastníky řízení včetně podání žádosti ve věci vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení případně společného rozhodnutí, bude-li v rámci realizace projektu takového rozhodnutí třeba;
- zajištění realizace povinností objednatele vyplývajících z technického řešení ve vztahu k zateplení budov (zpracování energetického štítku apod.);
- podání návrhu na vydání stavebního povolení a inženýrská činnost spojená s vydáním stavebního rozhodnutí příslušné úrovně, tj. jednání s úřady a dotčenými orgány ohledně výstavby, vyřízení všech stanovisek ke stavebnímu povolení či ohlášení stavby a následně i získání pravomocného rozhodnutí;
- zhotovitel je povinen podat žádost o vydání stavebního rozhodnutí příslušné úrovně (popřípadě společného rozhodnutí) a předat v termínu objednateli kompletní složku s žádostí o stavební povolení potvrzené stavebním úřadem včetně všech příloh této žádosti dle aktuálně platných vyhlášek a aktuálně platné legislativy v době zpracování PD ;
- veškerá rozhodnutí musí být vystavena na objednatele (investora), případně na jiný subjekt dle pokynů objednatele. Všechna rozhodnutí musí být opatřena doložkou o nabytí právní moci;
- součástí činnosti dle tohoto odstavce je i zajištění prodloužení stavebního povolení v případě nezahájení stavby v termínu platnosti stavebního povolení, a to v dostatečném předstihu;
- k činnostem dle této smlouvy bude zhotoviteli na jeho žádost objednatelem udělena plná moc v potřebném rozsahu;
- výše uvedená rozhodnutí je zhotovitel oprávněn zajistit ve společném řízení, bude-li to možné.

Celkový rozsah inženýrské činnosti je určen platnou a účinnou právní úpravou ČR a obsahem inženýrské činnosti dle tohoto odstavce je zajištění všech dokladů a pravomocných rozhodnutí nutných k završení činnosti včetně nabytí právní moci. Inženýrská činnost zahrnuje projednání s

dotčenými subjekty, majetkovými správci a dotčenými orgány státní správy, samosprávy, formulace a podání žádostí s cílem vydání zásadních stanovisek, vyjádření, rozhodnutí (vč. doložky právní moci), souhlasu a výjimek potřebných k vydání předmětných rozhodnutí, a to v souladu s platnými právními předpisy a zákony.

Autorský dozor

5.19 Součástí dílčího předmětu – díla Autorský dozor, jsou dále uvedené činnosti a podmínky:

- a) Autorský dozor během realizace;
- b) Poskytování vysvětlení potřebných k vypracované dokumentaci;
- c) Účast na kontrolních dnech stavby jedenkrát za týden, případně na dalším dle vyžádání objednatele;
- d) Účast na kontrolních prohlídkách stavby, požadovaných příslušným stavebním úřadem;
- e) Dohled nad dodržáním projektu s přihlédnutím na podmínky určené stavebním povolením a s poskytováním vysvětlení potřebných pro plynulost výstavby;
- f) Posuzování návrhů zhotovitele předmětu plnění na změny a odchylky od schválené projektové dokumentace, spolupráce na přípravě podkladů ke kolaudačnímu řízení včetně posuzování návrhů účastníků výstavby na změny a odchylky projektové dokumentace z pohledu dodržení technicko - ekonomických parametrů stavby, lhůt a postupu výstavby včetně poskytování vyjádření k případným požadavkům na větší množství výrobků a výkonů oproti projektové dokumentaci;
- g) Operativní zpracování projektové dokumentace k odstranění odchylek mezi prováděním plnění a projektovou dokumentací; na základě požadavků objednatele i dodavatele dopracování detailů konstrukcí neobsažených v projektové dokumentaci a dále zpracování změn projektové dokumentace vyvolaných na základě skutečností zjištěných při realizaci předmětu projektové dokumentace na základě požadavků objednatele;
- h) Sledování postupu plnění, dohled nad dodržáním projektu s přihlédnutím na podmínky určené stavebním povolením a s poskytováním vysvětlení potřebných pro plynulost výstavby;
- i) Účast na předání a převzetí stavby nebo její části včetně komplexního vyzkoušení, účast na jednání o vydání kolaudačního souhlasu;
- j) Spolupráce při zajišťování požadavků poskytovatele dotace v průběhu realizace a pro potřeby závěrečného vyhodnocení akce;
- k) K vedení evidence výkonu autorského dozoru na stavbě bude zřízen deník, který bude podepisován oprávněným zástupcem objednatele nebo pověřenou osobou k výkonu technického dozoru stavby. V rámci tohoto deníku budou uvedeny záznamy o provedených výkonech autorského dozoru minimálně s uvedením rozsahu a předmětu výkonu a dále zúčastněných pracovníků zhotovitele. Poslední zápis bude proveden v den kolaudace stavby pro vystavení konečné faktury.

5.20 Součástí předmětu díla jsou dále všechny činnosti výše neuvedené, které vyplývají z charakteru díla a z účelu této smlouvy.

- 5.21 Zhotovitel prohlašuje, že ke dni podpisu smlouvy se řádně seznámil s podklady blíže specifikovanými v této smlouvě, jakož i se všemi skutečnostmi majícími vliv na řádné a včasné provedení díla, prověřil si místní podmínky místa budoucího provedení stavby a prohlašuje, že tyto podmínky jsou pro provedení díla dostačující a vyjasnil si veškeré otázky ohledně realizace díla a nejsou mu známy žádné skutečnosti, které by byly důvodem navýšení ceny díla.
- 5.22 Zhotovitel provede průběžnou konzultaci přípravy projektové dokumentace s objednatelem, a to minimálně jedenkrát za každých čtrnáct dní, případně častěji na vyzvání objednatele. **Zhotovitel se zavazuje zpracovat všechny požadavky objednatele, vyplývající z provedených konzultací, pokud nebudou v rozporu s platnými právními předpisy.** O konečném řešení v případě rozdílných názorů rozhodne objednatel v souladu s obecně závaznými předpisy a technickými normami. Konzultace proběhnou v sídle objednatele nebo v příslušném objektu, požadavek na místo konání navrhne objednatel. Objednatel oznámí konání konzultace vždy alespoň 3 dny předem. Objednatel zajistí patřičné prostory. Zhotovitel není povinen provést konzultaci dle tohoto ustanovení v případě, že objednatel písemně označí její konání za nadbytečné. Na těchto kontrolních dnech musí být přítomna zhotovitelem pověřená osoba, která bude oprávněna činit závazné závěry.
- 5.23 K převzetí díla v termínech dle článku 6 této smlouvy vyzve zhotovitel objednatele alespoň 5 pracovní dny předem. Objednatel si vyhrazuje právo na kontrolu předaného díla s maximální lhůtou 15 pracovních dnů. Objednatel není povinen po provedené kontrole projektovou dokumentaci převzít, pokud projektová dokumentace nebo její část vykazuje vady a nedodělky. O převzetí díla bude sepsán protokol, který podepíší zástupci obou smluvních stran. V závěru protokolu objednatel prohlásí, zda dílo přijímá nebo nepřijímá a pokud ne, z jakých důvodů. Toto ustanovení dopadá pouze na části díla, které to svým charakterem umožňují.
- 5.24 V závěru protokolu objednatel prohlásí, zda dílo přijímá nebo nepřijímá a pokud ne, z jakých důvodů. Toto ustanovení dopadá pouze na část díla, které to svým charakterem umožňují.

6. Termíny plnění a místo plnění

- 6.1 Zhotovitel zahájí plnění díla dle této smlouvy na základě výzvy objednatele, pokud smlouva nestanoví jinak. Výzva ve smyslu tohoto ustanovení může být učiněna osobou oprávněnou jednat za objednatele ve věcech technických a věcech plnění a musí být učiněna písemnou formou (za písemnou formu se považuje i e-mail).

Zhotovitel provede dílo v následujících termínech:

Termín pro zpracování a předání projektové dokumentace:

Zahájení plnění: **do 5 pracovních dnů od zaslání výzvy objednatele**

Termín dokončení plnění:

- a) Termín pro přípravu včetně zajištění nezbytných průzkumů a podkladů pro projekt:
- **do 8 týdnů od zahájení plnění**

- b) Termín pro zpracování Architektonické studie (DNS) a Dokumentace pro odstranění stavby se zapracováním všech připomínek:
 - **do 12 týdnů od zahájení plnění**
- c) Termín pro zpracování projektové dokumentace pro povolení stavby včetně inženýrské činnosti, včetně kladných stanovisek DOSS a řádné podání žádosti o vydání stavebního povolení
 - **do 16 týdnů od odsouhlasení architektonické studie a předání výzvy k zahájení plnění**
- d) Termín pro odevzdání projektové dokumentace pro provádění stavby a PD interiérů, soupis stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr vč. oceněných rozpočtů:
 - **do 16 týdnů od vydání stavebního povolení**
- e) Termín plnění pro autorský dozor:

Zahájení plnění

 - **na písemnou výzvu objednatele**

Doba plnění autorského dozoru: **po celou dobu realizace stavby až do řádného předání stavebního díla včetně vybavení.**

- 6.2 Realizaci díla spočívající v **činnosti autorského dozoru** zahájí zhotovitel **vždy pouze** na základě písemné výzvy objednatele. Zhotovitel bere na vědomí, že realizace předmětné části díla závisí na výsledku navazujících zadávacích řízení veřejných zakázek a zajištění finančních prostředků na jejich realizaci. Nevyzve-li objednatel zhotovitele k plnění ve smyslu tohoto odstavce do tří (3) let od uzavření této smlouvy, zanikají smluvním stranám všechna práva a povinnosti ve vztahu k předmětné části předmětu plnění.
- 6.3 Objednatel má právo písemně oznámit **zhotoviteli pozastavení prací na projektové dokumentaci**. Zhotovitel je povinen na změnu termínu zpracování projektové dokumentace přistoupit. Termíny plnění dle tohoto článku se v takovém případě stavějí a počínají běžet dnem doručení žádosti objednatele o opětovné zahájení prací.
- 6.4 Zhotovitel může požádat o přerušování prací v případě, že nebude vydáno kladné stanovisko dotčeného orgánu státní správy (dále také "DOSS"), ovšem ne z důvodu pochybení na straně zhotovitele projektové dokumentace.

7. Cena díla

- 7.1 Cena za realizaci předmětu díla dle této smlouvy je sjednána pro celý rozsah plnění jako cena pevná a nejvýše přípustná a její změny jsou možné pouze způsobem, uvedeným v této smlouvě. Cena díla obsahuje úhradu za realizaci veškerých činností uvedených v článku 5 této smlouvy.
- 7.2 Celková cena za realizaci předmětu díla je vzhledem k uvedenému rozsahu dílčích částí následující:
 - a) Cena za realizaci předmětu díla dle odst. 5.15 písm. a) – příprava včetně zajištění nezbytných průzkumů a podkladů pro projekt činí

cena bez DPH	127 500,- Kč
DPH samostatně	26 775,- Kč
cena s DPH	154 275,- Kč

- b) Cena za realizaci předmětu díla dle odst. 5.15 písm. b) - zpracování Dokumentace návrh stavby činí

cena bez DPH	5 652 500,- Kč
DPH samostatně	1 187 025,- Kč
cena s DPH	6 839 525,- Kč

- c) Cena za realizaci předmětu díla dle odst. 5.15 písm. c) – zpracování Dokumentace pro odstranění stavby činí

cena bez DPH	127 500,- Kč
DPH samostatně	26 775,- Kč
cena s DPH	154 275,- Kč

- d) Cena za realizaci díla dle odst. 5.15 písm. d) – zpracování Dokumentace pro povolení stavby činí

cena bez DPH	1 615 000,- Kč
DPH samostatně	339 150,- Kč
cena s DPH	1 954 150,- Kč

- e) Cena za realizaci předmětu díla dle odst. 5.15 písm. e) – zpracování Dokumentace pro provádění stavby a PD interiérů

cena bez DPH	850 000,- Kč
DPH samostatně	178 500,- Kč
cena s DPH	1 028 500,- Kč

- f) Cena za realizaci předmětu díla dle odst. 5.18 písm. f) – autorský dozor

cena bez DPH	127 500,- Kč
DPH samostatně	26 775,- Kč
cena s DPH	154 275,- Kč

- g) Součet dílčích cen a) + b) + c) + d) + e) + f)

cena bez DPH	8 500 000,- Kč
DPH samostatně	1 785 000,- Kč
cena s DPH	10 285 000,- Kč

7.3 Dohodnutá cena zahrnuje v celém rozsahu veškeré práce a náklady zhotovitele spojené s řádným

provedením (přípravou a provedením) díla dle této smlouvy, včetně pojištění veškerých rizik a vlivů během jeho provádění, poplatků a jakýchkoliv dalších výdajů spojených s prováděním díla. Cena za provedení díla nebude po dobu do ukončení díla předmětem zvýšení, pokud tato smlouva výslovně nestanoví jinak. Zhotovitel prohlašuje, že všechny technické, finanční, věcné a ostatní podmínky díla zahrnul do kalkulace ceny za provedení díla.

- 7.4 Změna dohodnuté ceny je možná pouze v případě, že dojde ke změnám zákonných sazeb DPH nebo ke změně věcného rozsahu díla vymezeného touto smlouvou z objektivních důvodů ležících na straně objednatele. Úprava se mimo případů změn DPH provede písemným dodatkem k této smlouvě. V případě rozšíření rozsahu prací musí být dodatek uzavřen před zahájením prací zhotovitelem. V případě omezení rozsahu prací požadovaných objednatelem, se sníží cena díla za předpokladu, že zúžení předmětu díla bylo objednatelem uplatněno včas, tj. před zahájením prací na omezeném rozsahu části díla. Jinak má zhotovitel právo i na úhradu účelně vynaložených nákladů na již provedené práce nebo činnosti.

8. Platební podmínky

1. Objednatel nebude poskytovat na dílo zhotoviteli zálohy.
2. Cenu díla uhradí objednatel na základě faktur zhotovitele vystavených po řádném dokončení, předání a převzetí jednotlivých částí předmětu díla v následujícím členění a následujícím způsobem:
 - a) **dílo dle odst. 5.15 písm. a) – zajištění nezbytných průzkumů a podkladů pro projekt**
 - b) **dílo dle odst. 5.15 písm. b) - zpracování Architektonické studie**
 - c) **dílo dle odst. 5.15 písm. c) - zpracování Dokumentace pro odstranění stavby**
 - d) **dílo dle odst. 5.15 písm. d) - zpracování Dokumentace pro povolení stavby**
 - e) **dílo dle odst. 5.15 písm. e) – zpracování Dokumentace pro provádění stavby a PD interiérů**
 - f) **dílo dle odst. 5.15 písm. f) – Autorský dozor.**

Zhotovitel má právo vystavit účetní doklad (fakturu) pouze za bezvadně uskutečněné plnění předmětu smlouvy dle příslušného oddílu, přičemž platí, že:

- a) 100 % ceny díla **dle odst. 5.15 písm. a), b) – příprava díla, průzkumy, zpracování architektonické studie bude zhotoviteli zapláceno po předání odsouhlasené studie objednatelem,**
- b) 80 % ceny díla **dle odst. 5.15 písm. c) a d) - (Dokumentace pro odstranění stavby + Dokumentace pro povolení stavby) bude zhotoviteli zapláceno po předání příslušného počtu Dokumentace pro odstranění stavby + Dokumentace pro povolení stavby a po řádném podání kompletní žádosti o vydání rozhodnutí či jiného opatření, opravňujícího k realizaci stavby, v rozsahu a za podmínek stanovených touto smlouvou, a 20 % ceny za tuto část díla bude zhotoviteli zapláceno po nabytí právní moci stavebního povolení či jiného opatření, opravňujícího k realizaci stavby,**

- c) 95 % ceny díla **dle odst. 5.15 písm. e) Dokumentace pro provádění stavby + PD interiérů** bude zhotoviteli zaplacen po předání příslušného počtu Dokumentace pro provádění stavby v rozsahu a za podmínek stanovených touto smlouvou a 5 % ceny této části díla bude zhotoviteli zaplacen po nabytí právní moci kolaudačního souhlasu. Pokud by objednatel nezapočal s prováděním vlastní stavby, která bude předmětem PD do 12 měsíců od předání Dokumentace pro provádění stavby, doplatí zbylých 5 % ceny této části díla bez splnění podmínky podle předchozí věty. Objednatel je oprávněn vyplatit zbylých 5 % ceny této části díla i dříve, rozhodne-li, že nezačne realizaci předmětu projektové dokumentace ve lhůtě 12 měsíců od předání Dokumentace pro provádění stavby.
- d) **Autorský dozor** bude hrazen vždy na základě dílčích měsíčních faktur a na základě konečné faktury. Dílčí faktury budou zhotovitelem vystavovány po ukončení každého měsíce, a to na částku rozdělenou poměrově za každý měsíc, nejvýše však do dosažení částky 90 % ceny uvedené v čl. 7 odst. 2 písm. e) a zaslány objednateli vždy nejpozději do 14. Dne následujícího měsíce. Jako den uskutečnění dílčího zdanitelného plnění bude uveden poslední den kalendářního měsíce, v němž vznikl nárok na fakturovanou odměnu. Vystavené faktury musí být odsouhlaseny objednatelem. Konečnou fakturu na úhradu zbylé části ceny dle čl. 7 odst. 2 písm. e) je zhotovitel oprávněn vystavit nejprve dne, od kterého je možné užívat dokončenou stavbu ve smyslu zákona č. 283/2021, stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Veškeré cenové údaje budou uvedeny v Kč a platby budou probíhat výhradně v Kč (CZK).

3. Zhotovitel je dle odst. 1 oprávněn fakturovat pouze dílčí části díla objednatelem řádně přijaté dle předávacího protokolu a s potvrzeným akceptačním protokolem, v němž objednatel výslovně uvede, že akceptuje předanou podobu plnění. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na činnosti, které nelze vzhledem k jejich charakteru protokolárně předat. Činnost autorského dozoru je zhotovitel oprávněn fakturovat vždy jednou měsíčně, přičemž podkladem fakturace bude vždy objednatelem odsouhlasený výkaz činnosti zhotovitele.
4. Při předání části díla bude sepsán protokol o předání a převzetí, který bude podepsán zástupci obou smluvních stran, umožní-li to charakter plnění zhotovitele.
5. Faktury budou mít náležitosti daňového dokladu v souladu s právními předpisy a jejich splatnost bude stanovena na **30 dnů** od doručení objednateli. Faktury dále musí obsahovat název projektu. V případě, že faktury nebudou obsahovat náležitosti daňového dokladu nebo další stanovené náležitosti, objednatel je oprávněn vrátit je zhotoviteli na doplnění. V takovém případě lhůta splatnosti začne běžet nejdříve až po doručení řádně opravené faktury objednateli. Faktury budou obsahovat v příloze oboustranně podepsané dílčí předávací protokoly.

9. Splnění a převzetí díla

- 9.1 Závazek řádně provést dílo dle této smlouvy je splněn řádným předáním a převzetím všech částí díla. Objednatel bude během plnění přebírat dílčí plnění dle této smlouvy, což bude potvrzeno protokolem o předání a převzetí.
- 9.2 Zhotovitel se zavazuje písemně upozornit objednatele na nevhodnost, případně nepřipustnost podkladových materiálů, pokynů, věcí, které mu byly předány objednatelem, a/nebo

objednatelům požadovaných změn, ať již z hlediska důsledků pro jakost a provedení díla, či rozpočtu, s podklady pro uzavření této smlouvy, ustanoveními nebo rozhodnutími orgánů veřejné správy či obecně závaznými právními předpisy, ČSN, ČN, EN či jinými normami. V případě, že objednatel bude, i přes upozornění zhotovitele, trvat na užití podkladových materiálů, pokynů a věcí, které byly zhotoviteli předány objednatelům, je zhotovitel oprávněn odmítnout jejich plnění pouze tehdy, pokud by se jejich splněním mohl vystavit správnímu či trestnímu postihu.

- 9.3 Objednatel je oprávněn převzít řádně zhotovené dílo i před termínem plnění.
- 9.4 Objednatel nabývá vlastnické právo k dílu či jeho části jeho protokolárním převzetím.

10. Práva a povinnosti smluvních stran

- 10.1 Objednatel se zavazuje poskytnout zhotoviteli veškerou součinnost při plnění předmětu díla.
- 10.2 Objednatel poskytne veškeré údaje týkající se požadavků na dílo, především sledovaného záměru, údajů o tom, co objednatel od návrhu očekává, jaké požadavky má zhotovitel sledovat, případně jaké jsou zhotovitelovy možnosti tento záměr rozšířit nebo jakými dalšími omezeními je vázán.
- 10.3 Zhotovitel si je vědom, že ve smyslu § 2 písm. e) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je povinen spolupůsobit při výkonu finanční kontroly realizované při kontrole projektu a tuto součinnost v případě, že k tomu bude objednatel vyzván, poskytne.
- 10.4 Zhotovitel se zavazuje uchovávat veškerou dokumentaci související s realizací předmětu plnění a projektu včetně účetních dokladů minimálně deset let od skončení realizace plnění. Dodavatel se zavazuje minimálně po tuto dobu poskytovat informace a dokumentaci související s realizací projektu zaměstnancům nebo zmocněncům objednatel.

11. Záruka

- 11.1 Zhotovitel odpovídá za to, že předmět díla bude vyhotoven podle podmínek smlouvy a v souladu s obecně závaznými právními předpisy a normami platnými pro tento předmět díla s požadavky veřejnoprávních orgánů a že po dobu záruční doby bude mít vlastnosti dohodnuté v této smlouvě.
- 11.2 Zhotovitel neodpovídá za vady v předmětu díla, které byly způsobeny použitím podkladů poskytnutých objednatelům a zhotovitel, ani při vynaložení odborné péče nemohl zjistit jejich nevhodnost nebo na nevhodnost objednatel upozornil a ten na jejich použití trval.
- 11.3 Zhotovitel poskytuje objednateli záruku na zhotovené dílo – dílčích projektových celků dokumentace pro provádění stavby s tím, že záruka skončí uplynutím 24 (slovy: dvaceti čtyř) kalendářních měsíců od předložení platného rozhodnutí či jiného opatření opravňujícího k realizaci stavby dle stavebního zákona.
- 11.4 Zhotovitel poskytuje objednateli záruku na zhotovené dílo v podobě dokumentace pro provádění stavby na celou dobu, po kterou bude stavba zhotovitelem realizována s tím, že záruka skončí uplynutím 24 (slovy: dvaceti čtyř) kalendářních měsíců po právní moci kolaudačního souhlasu stavby jako celku.

- 11.5 Objednatel se zavazuje oznámit (reklamovat) vady díla zhotoviteli bez zbytečného odkladu poté kdy je zjistí. Oznámení vady musí být zhotoviteli zasláno písemně (e-mailem nebo doporučeným psaním). V oznámení vad musí být vada popsána a navržena lhůta pro její odstranění. Zhotovitel je povinen zahájit odstraňování vad nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne doručení reklamace.
- 11.6 Smluvní strany se dohodly, že za vady v projektové dokumentaci zhotovitel odpovídá dle ustanovení občanského zákoníku.
- 11.7 Smluvní strany sjednávají právo objednatele požadovat v době záruky bezplatné odstranění vady. Bezplatným odstraněním vady se zejména rozumí přepracování či úprava díla. Zhotovitel se zavazuje případné vady odstranit bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě, na které se protokolárně dohodne objednatel se zhotovitelem s přihlédnutím ke všem objektivním okolnostem.
- 11.8 Zhotovitel je plně odpovědný za případy, kdy dojde vlivem opomenutí důležitých skutečností nebo vlivem nesouladu mezi výkresovou částí projektové dokumentace a výkazem výměr ke zvýšení nákladů vlastního plnění, ledaže prokáže, že zvýšené náklady nezpůsobila chyba v jím prováděném díle.
- 11.9 Práva a povinnosti ze zhotovitelem poskytnuté záruky nezanikají ani ukončením smlouvy, ani odstoupením kterékoliv ze smluvních stran od smlouvy.

12. Sankční ustanovení a odpovědnost za škodu

- 12.1 V případě **prodlení zhotovitele s předáním díla či jeho části**, či plněním povinnosti dle termínů uvedených v této smlouvě vzniká objednateli právo na zaplacení smluvní pokuty ve výši 0,2 % z příslušné ceny díla bez DPH či jeho části za každý i započatý den prodlení zhotovitele.
- 12.2 V případě porušení **některé z povinností uvedených v článku 13** (mimo povinnost setrvat v pojištění po celou dobu, po kterou může být vůči zhotoviteli vznesen nárok na náhradu škody) uhradí zhotovitel objednateli smluvní pokutu ve výši 5 % z celkové ceny bez DPH za každý případ porušení této povinnosti (v případě jednorázového porušení povinnosti), a to i opakovaně, a v případě trvání prodlení 0,3 % z celkové ceny bez DPH za každý započatý den prodlení se splněním povinnosti.
- 12.3 V případě, že zhotovitel **neodstraní vady díla** v dohodnutém termínu dle této smlouvy, je objednatel oprávněn uplatnit vůči zhotoviteli smluvní pokutu ve výši 0,2 % z celkové ceny díla bez DPH za každý i započatý den prodlení
- .
- 12.4 V případě, že zhotovitel nedodrží termín plnění dohodnutý na kontrolním dni stavby, je objednatel oprávněn uplatnit vůči zhotoviteli smluvní pokutu ve výši 1 000,- Kč za každý i započatý den prodlení.
- 12.5 V případě, že se zhotovitel bez řádné a včasné omluvy nedostaví na kontrolní den stavby, je objednatel oprávněn uplatnit vůči zhotoviteli smluvní pokutu ve výši 1 000,- Kč za každý jednotlivý případ neomluvené absence zhotovitele na kontrolním dnu stavby. Za řádnou se omluva považuje, pokud důvod neúčasti není zaviněn zhotovitelem a pokud je učiněna písemně

(např. e-mailem) a doručena objednateli alespoň dva pracovní dny před konáním kontrolního dne.

- 12.6 V případě, že na základě vady projektu dojde k navýšení vlastní ceny plnění, vzniká objednateli právo na náhradu škody ve výši zvýšených nákladů spojených s realizací tohoto plnění oproti nákladům, které by vynaložil, kdyby příslušnou vadu projektová dokumentace neobsahovala. Jedná se především o náklady spojené s pořádáním nového zadávacího řízení, případné náklady spojené s prodloužením realizace díla, případné marně vynaložené náklady (např. v důsledku potřeby část díla odstranit aj.) a vícenáklady, náklady, které nesplňují podmínky způsobilosti výhradně v důsledku porušení povinnosti zhotovitele zhotovit projektovou dokumentaci ve vad apod. Ustanovení tohoto odstavce se užije, pokud na danou situaci nebude možno aplikovat ustanovení odstavce 8 tohoto článku smlouvy.
- 12.7 Pro případ prodlení úhrady zhotovitelem řádně vystavené faktury ve lhůtě splatnosti vzniká zhotoviteli právo na smluvní pokutu ve výši 0,2% z dlužné částky za každý i započatý den prodlení objednatele.
- 12.8 V případě neúplného nebo vadného zpracování výkresové či textové části dokumentace či výkazu výměr, které vyvolají práce nad rámec původního předmětu realizované předmětné stavby (vícepráce) o více než 2 % oproti původní smluvní ceně bez DPH stanovené na základě zadávacího řízení na zhotovitele předmětné stavby, má objednatel vůči zhotoviteli nárok na smluvní pokutu ve výši 5 % z celkové ceny díla dle článku 7 včetně DPH a zhotovitel je povinen tuto pokutu zaplatit. Za každé další jedno procento navýšení ceny stavby nad 2 % oproti původní smluvní ceně bez DPH stanovené na základě zadávacího řízení na zhotovitele předmětné stavby, má objednatel vůči zhotoviteli nárok na smluvní pokutu ve výši 2 % z celkové ceny díla dle článku 7 včetně DPH a zhotovitel je povinen tuto pokutu zaplatit. Celková smluvní pokuta udělená dle tohoto odstavce nepřekročí 30 % z celkové ceny díla dle článku 7 včetně DPH.
- 12.9 Při porušení povinnosti dle odst. 5.18 písm. q) bez ohledu na to, kdy toto porušení objednatel zjistí, zavazuje se zhotovitel zaplatit objednateli jednorázovou smluvní pokutu ve výši 10 000,- Kč za každý případ použití specifického označení nebo odkazu bez možnosti rovnocenného řešení, a zároveň nahradit objednateli škodu, která mu tímto porušením povinnosti zhotovitele vznikne.
- 12.10 Pro případ porušení jakékoliv jiné povinnosti zhotovitele dle této smlouvy má objednatel právo na smluvní pokutu ve výši 5 000 Kč za každé jednotlivé porušení smluvní povinnosti.
- 12.11 Při porušení povinnosti týkající se vypracování návrhu technických částí odpovědí na žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace ve smyslu § 98 ZZVZ v rozsahu předmětu plnění a odeslání návrhu odpovědi objednateli ve lhůtě 2 pracovních dnů od výzvy objednatele k vypracování návrhu odpovědi dle článku 5 této smlouvy, je stanovena smluvní pokuta ve výši 3 000 Kč za každý i započatý den prodlení.
- 12.12 Smluvní pokuty v souhrnu nepřesáhnou 30 % z celkové ceny díla v Kč bez DPH.
- 12.13 V případě, že zhotovitel nesplní svou povinnost dle odst. 10.3 nebo odst. 10.4 této smlouvy a objednateli bude v té souvislosti uložena sankce, zavazuje se zhotovitel uhradit objednateli v plné výši uloženou sankci i další výdaje, spojené s řízením, ve kterém byla sankce uložena.

- 12.14 V případě, že Zhotovitel poruší povinnost stanovenou v odst. 5.3 této smlouvy a v rámci zpracování navazujících stupňů projektové dokumentace (pro povolení a pro provedení stavby) překročí stanovenou předpokládanou cenu díla o 10% této předpokládané ceny, uhradí Objednateli smluvní pokutu ve výši 10% z celkové ceny projekčních (dle této SoD). Za každé další 1%, o které překročí Zhotovitel předpokládanou cenu díla, uhradí Zhotovitel Objednateli další 1% z celkové ceny projekčních prací (dle této SoD), a to až do částky takto stanovené smluvní pokuty ve max. výši 30% z celkové ceny projekčních prací (dle této SoD). Zhotovitel neporuší smlouvu, pokud dojde k překročení propočtu investičních nákladů ze studie v důsledku nových pokynů Zadavatele jako Objednatele nebo vlivem inflace.

13. Pojištění

- 13.1 Zhotovitel se zavazuje uzavřít pojistnou smlouvu pro případ vzniku pojistné události související s prováděním díla, a to zejména a minimálně v rozsahu:
- a. pojištění odpovědnosti za škody způsobenou poskytováním odborných služeb (tzv. pojištění profesní odpovědnosti), a to na limit pojistného plnění minimálně **1.000.000 Kč (slovy jeden milion korun českých)** za jednu pojistnou událost. Pojištění se současně musí vztahovat na případy vyplývající z chyby nebo opomenutí v projektové dokumentaci, která z tohoto důvodu nebude odpovídat požadavkům smlouvy, a to na limit pojistného plnění **minimálně 3.000.000 Kč (slovy tři miliony korun českých)**.
 - b. pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností (tzv. pojištění odpovědnosti za škody způsobené třetím osobám), a to na limit pojistného plnění **minimálně 1.000.000 Kč (slovy jeden milion korun českých) za jednu pojistnou událost**.
- 13.2 Zhotovitel předloží a předá objednateli kopie platných a účinných pojistných smluv dle tohoto článku této smlouvy nejpozději do 14 kalendářních dnů po podpisu této smlouvy. Zhotovitel se dále zavazuje řádně a včas plnit veškeré závazky z těchto pojistných smluv pro něj plynoucí po celou dobu trvání této smlouvy. Zhotovitel předloží doklad o trvání požadovaného pojištění objednateli kdykoliv za trvání této smlouvy do 7 kalendářních dnů od výzvy objednatele. Zhotovitel se zavazuje pokračovat v pojištění (nebo sjednat tzv. udržovací pojištění) dle výše uvedeného rozsahu také minimálně 3 roky po ukončení realizace plnění této smlouvy.
- 13.3 Zhotovitel se zavazuje uzavřít pojistnou smlouvu za podmínek blíže specifikovaných v tomto článku smlouvy i pro případ, že zhotovitel přestane vykonávat činnost projektanta nebo architekta nebo pozbude autorizaci před uplynutím sjednané záruční doby stavby (tzv. „udržovací pojištění“). Sjednání podmínek, za kterých pojistitel uzavře se zhotovitelem „udržovací pojištění“ může být též součástí pojistné smlouvy pojištění profesní odpovědnosti, není to však podmínkou. Zhotovitel „udržovací pojištění“ objednateli kdykoliv na vyžádání v jím stanovené lhůtě doloží předložením pojistné smlouvy, příp. pojistného certifikátu.

14. Užití díla

- 14.1 Objednatel se zavazuje užít vytvořené dílo pouze k účelu uvedenému v této smlouvě, nebo z této smlouvy vyplývajícím.
- 14.2 Zhotovitel touto smlouvou uděluje objednateli výhradní časově a územně neomezenou licenci k užití díla a všech jeho částí. Objednatel je oprávněn užít dílo či jeho část ve smyslu tohoto ustanovení v plném rozsahu veškerých majetkových práv k dílu náležejících. Objednatel je především oprávněn užít dílo či jeho část jako podklad pro zadávání veřejných zakázek ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek, a to včetně uveřejnění způsobem umožňujícím přímý a neomezený dálkový přístup. Užití dle předcházející věty se vztahuje i na veřejné zakázky zadávané mimo režim zákona o veřejných zakázkách.
- 14.3 Licence na objednatele přechází okamžikem uzavření této smlouvy.
- 14.4 Smluvní strany shodně prohlašují, že licenční odměna za licenci dle této smlouvy je zahrnuta do ceny díla.
- 14.5 Objednatel neužije dílo způsobem, který by snížil jeho hodnotu.
- 14.6 Objednatel je oprávněn oprávnění tvořící součást licence poskytnout třetí osobě zcela nebo zčásti. Poskytnutím oprávnění dle věty předchozí nevzniká zhotoviteli právo na další odměnu.
- 14.7 Objednatel je oprávněn upravit dílo, popř. stavbu zhotovenou na základě díla v souladu se svými potřebami. Úpravy je oprávněn provést sám, popř. zadat jejich provedení třetí osobě. Zhotovitel s tímto podpisem smlouvy výslovně souhlasí.
- 14.8 Zhotovitel není oprávněn dílo dle této smlouvy poskytnout třetí osobě či využít jinak než ve prospěch objednatele v souladu s touto smlouvou.

15. Vyšší moc, pozastavení prací a omezení rozsahu prací

- 15.1 Brání-li smluvní straně ve splnění povinnosti vyšší moc, jak je definována v článku 15 odst. 3. této smlouvy (dále jen „Vyšší moc“), prodlužuje se lhůta ke splnění této povinnosti o dobu trvání překážky Vyšší moci za předpokladu, že daná smluvní strana postupovala podle článku 14 odst. 4 této smlouvy.
- 15.2 Nedojde-li ke splnění povinnosti, jejímuž včasnému splnění zabránila Vyšší moc, ani do 60 dní od toho, co měla být povinnost splněna původně před prodloužením lhůty dle článku 15 odst. 1 této smlouvy, má kterákoliv smluvní strana právo od smlouvy odstoupit.
- 15.3 Pro účely této smlouvy se Vyšší mocí rozumí událost, která splňuje kumulativně následující znaky:
- a) Objektivně znemožňuje některé ze smluvních stran v plnění některé z jejich povinností podle této smlouvy (objektivní nemožnost je v příčinné souvislosti s touto událostí);
 - b) tuto událost nemohla příslušná smluvní strana s vynaložením odborné péče zjistit ani předvídat

před uzavřením smlouvy;

c) tato událost je mimo vliv smluvních stran a žádná ze smluvních stran nemohla této události zamezit.

15.4 Mezi případy Vyšší moci náleží zejména:

- a) přírodní katastrofy (zejm. požáry, výbuchy, zemětřesení, přílivové vlny, povodně, epidemie);
- b) válka, ozbrojené konflikty (ať byla vyhlášena válka či nikoli), invaze, akt nepřátelského státu, mobilizace, zabavení majetku nebo embarga;
- c) povstání, revoluce nebo vojenské, ozbrojené či násilné převzetí moci, nebo občanská válka;
- d) nepokoje, sročení, nebo akty či hrozby terorismu.

15.5 V případě, že některá ze smluvních stran nemůže plnit své povinnosti v důsledku případu Vyšší moci, je povinna informovat druhou smluvní stranu o tomto případě Vyšší moci neprodleně poté, co se o vzniku takového případu Vyšší moci dozvěděla nebo co se mohla při vynaložení odborné péče o vzniku takového případu Vyšší moci dozvědět. V oznámení o případě Vyšší moci povinná smluvní strana uvede povahu Vyšší moci, počátek Vyšší moci, předpokládanou dobu trvání Vyšší moci a možné způsoby odvrácení újmy, která by v důsledku případu Vyšší moci hrozila.

15.6 Smluvní strana, které ve splnění povinnosti zabránila Vyšší moc, je povinna učinit vše, co je v jejích silách, aby odvrátila či minimalizovala újmu vzniklou druhé Smluvní straně z důvodu, že není schopna svou povinnost splnit.

16. Závěrečná ustanovení

16.1 Tato smlouva nabývá platnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami. Smlouva nabývá účinnosti dnem jejího zveřejnění v registru smluv zřízeném dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů. Zveřejnění smlouvy dle předchozí věty zajistí objednatel. Obě strany dále souhlasí se zveřejněním této smlouvy v jejím plném znění.

16.2 Objednatel je oprávněn odstoupit od této smlouvy, kromě výše uvedeného a kromě případů uvedených v ustanovení §2001 a násl. Občanského zákoníku též v případě:

- a) kdy bude zahájeno insolvenční řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení v platném znění, jehož předmětem bude úpadek nebo hrozící úpadek zhotovitele; zhotovitel je povinen oznámit tuto skutečnost neprodleně objednateli;
- b) bude-li plnění zhotovitele opakovaně vykazovat vady, na něž objednatel zhotovitele opakovaně (nejméně 2x) upozorní, pokud zhotovitel nesjedná ve stanovené lhůtě nápravu.

16.3 Odstoupení od smlouvy musí být učiněno písemně, doručeno druhé smluvní straně, přičemž účinky odstoupení nastávají dnem doručení písemného oznámení o odstoupení.

16.4 Zhotovitel bere na vědomí, že tato smlouva, včetně všech jejích příloh a případných dodatků, může být uveřejněna na profilu objednatele ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek a v

registru smluv v souladu s příslušnými právními předpisy a výslovně prohlašuje, že veškeré informace, skutečnosti a veškerá dokumentace týkající se plnění dle této smlouvy, které jsou případně předmětem obchodního tajemství a považují se za důvěrné, předem objednateli písemně a jasně označil a nejsou obsaženy v této smlouvě.

- 16.5 Zhotovitel prohlašuje, že tato smlouva, její přílohy či případné dodatky neobsahují informace, jejichž uveřejněním by došlo k porušení obchodního tajemství, ochrany osobních údajů apod. ve smyslu obecně závazných právních předpisů.
- 16.6 Tuto smlouvu lze měnit, doplňovat nebo zrušit jen písemnými dodatky očíslovanými vzestupnou číselnou řadou a podepsanými oprávněnými zástupci obou smluvních stran, není-li touto smlouvou stanoveno jinak.
- 16.7 Tato smlouva byla uzavřena podle příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů a v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Právní vztahy zhotovitele a objednatele, které nejsou touto smlouvou výslovně dohodnuty, se řídí příslušnými ustanoveními těchto právních předpisů.
- 16.8 Pokud je smlouva vyhotovena v listinné podobě, je vyhotovena ve čtyřech stejnopisech, z nichž objednatel obdrží tři vyhotovení a zhotovitel obdrží jedno vyhotovení.
- 16.9 V případě rozporu ustanovení této smlouvy s jeho přílohami, platí ustanovení tohoto dokumentu.
- 16.10 Smluvní strany prohlašují, že tato smlouva byla uzavřena vážně a svobodně, a že je jim znám význam jednotlivých ustanovení této smlouvy. Na důkaz svého souhlasu s obsahem, jak je výše uvedeno, připojují své podpisy.
- 16.11 Uzavření této smlouvy bylo schváleno Radou Královéhradeckého kraje na jejím zasedání dne 7.10.2024, č. usnesení RK/26/1346/2024.

Za objednatele v Hradci Králové

Petr Koleta

hejtman

za Královéhradecký kraj

Za zhotovitele v Jeníkovcích

Ing. arch. et Ing. Dušan Řezanina

jednatel

ŘEZANINA & BARTOŇ, s.r.o.

ZADÁNÍ

Rozvoj dostupnosti pobytových služeb pro osoby s postižením v lokalitě Lázně Bělohrad

Záměrem Královéhradeckého kraje je vybudování zázemí sociální služby domov pro osoby se zdravotním postižením komunitního charakteru v lokalitě Lázně Bělohrad. Výstavba se uskuteční na pozemcích: p. p. č. 393/6 a 393/1.

Sociální služba poskytovaná v nově vybudovaném zázemí bude registrována jako Domov pro osoby se zdravotním postižením (dále jen DOZP). Základní činnosti při poskytování sociálních služeb upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (§ 48 domovy pro osoby se zdravotním postižením), a vyhláška č. 505/2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, v platném znění (§ 14 domovy pro osoby se zdravotním postižením).

Při zpracování projektové dokumentace požaduje zadavatel postupovat v souladu s:

- Podmínkami výzvy č. 58. výzva IROP – Deinstitutionalizace sociálních služeb – SC 4.2, dostupné z: [IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - 58. výzva IROP - Deinstitutionalizace sociálních služeb - SC 4.2 \(MRR\) \(gov.cz\)](#), zejména
- Kritérii sociálních služeb komunitního charakteru a kritérii transformace a deinstitutionalizace (Ministerstvo práce a sociálních věcí, duben 2022), dostupné z: [Kritéria transformace a DI \(mpsv.cz\)](#)
- a Doporučeným postupem MPSV č. 2/2016 Materiálně-technický standard (MTS) pro služby sociální péče poskytované pobytovou formou (květen 2016), dostupný z: [cefaea04-4b3d-ed52-e383-4ebbd7609f96 \(mpsv.cz\)](#).
- Věcnými podmínkami pro realizaci projektů pobytových služeb péče v rámci Národního plánu obnovy, příloha č. 5 výzvy č. 31_22_044 Modernizace a rozvoj pobytových služeb sociální péče NPO, a požadavkem na potřebu primární energie alespoň o 20 % nižší než požadavek na budovy s téměř nulovou spotřebou energie. Informace dostupné na: [Výzva č. 31_22_044 Modernizace a rozvoj pobytových služeb sociální péče \(mpsv.cz\)](#)

Doporučení pro přípravu zázemí sociálních služeb lze čerpat z publikace BYDLENÍ (nejen) pro lidi se zdravotním postižením¹.

Předmětem zakázky je vybudování zázemí služby domov pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 18 lůžek v minimálně 3 domácnostech (max. 6 lůžek/1 domácnost) a zázemím pro denní programy.

Zázemí služby má podobu jednoho či více rodinných domů (případně bytového domu) stavebně přizpůsobenému/ých cílovým skupinám obyvatel. Požadavkem je prostředí uživatelsky přátelské, účelné, nadčasové, multifunkční, bezpečné, charakterem rodinné bydlení, resp. spolubydlení, umožňující běžný život.

¹ Národní centrum podpory transformace sociálních služeb. *BYDLENÍ (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. [online]. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012. Dostupné z: http://www.trass.cz/archive_2015/files/Architektura_manual_all_30_FINAL4.pdf

Cílovou skupinou služby, obyvateli domácností, jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením s potřebou vysoké míry podpory, osoby, které potřebují ve většině nebo ve všech úkonech péče o svou osobu pomoc/asistenci druhé osoby, včetně možné péče ošetrovatelské.

Plná bezbariérovost je klíčovým atributem zázemí služby DOZP. Jedna domácnost (resp. kapacita 6 lůžek) bude vybavena stropním kolejnicovým systémem (předpoklad: propojení ložnic a hygienického zázemí). Klíčové je zajištění soukromí jednotlivých obyvatel domácnosti (samozřejmostí jsou jednolůžkové ložnice a funkční řešení, která uživatelům poskytnou v maximální možné míře volbu podoby sociálních interakcí a omezí stresové faktory (hluk, vysoká koncentrace osob, vstupy do ložnic ze společných obytných prostor)).

Kapacita 4–6 lůžek (1 domácnost) bude současně uzpůsobena pro poskytování služby osobám s poruchou autistického spektra s chováním náročným na péči (s rizikem v chování). Skutečnost, že část kapacity služby bude využita i osobami s chováním náročným na péči zohledňuje celý koncept řešení DOZP (preferováno je umístění v samostatném objektu či se samostatným vchodem, včetně odděleného bezpečného prostoru pro venkovní pobyt v rámci pozemku/zahrady).

Pro uživatele služby je zázemí služby místem pro bydlení, kde v běžné komunitě žijí životem v maximální možné míře srovnatelným s životem vrstevníků, v domácnosti, kterou sdílejí s dalšími spolubydlicími, dle svých potřeb a možností využívají veřejných či návazných sociálních služeb v obci, jako vrstevníci tráví volný čas, a kde je jim poskytována odpovídající podpora dle jejich individuálních potřeb: při péči o vlastní osobu, o zdraví, domácnost, při plánování dne, volného času, podporu v oblasti vztahů, při rozvoji/udržení motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností, podporu při hospodaření s penězi, pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů, pomoc v komunikaci a uplatnění práv (komunikace s opatrovníky, úřady...), doprovody (lékař, veřejné služby, úřady, volný čas...) atd. Součástí služby DOZP je zajištění dostupnosti zdravotní péče, zejm. ošetrovatelské.

Preferována je ekonomická výhodnost objektu (při porovnání pořizovacích a provozních nákladů) a materiály a vybavení umožňující jednoduchou a minimální údržbu.

Domácnosti

Pokoje uživatelů

- Pokoje/ložnice jsou výhradně jednolůžkové.
- Dispozice pokojů/ložnic je min. 15 m².
- Pokoje musí umožňovat dostatek prostoru pro manipulaci s polohovacími lůžky a invalidními vozíky (možnost umístění lůžka u stěny i s otočením do prostoru pro přístup pro personál ze tří stran).
- Ze všech pokojů je možné vyjet i s polohovacími lůžky na zastíněnou terasu. Tuto skutečnost je potřeba zohlednit ve vztahu k šíři dveří.
- Signalizační zařízení pro nouzové přivolání pomoci s přenosem informací zdravotnímu personálu a personálu přímé péče.
- Zohlednit potřebu dostatečných úložných prostor.
- Stínění oken (venkovní žaluzie), skla vybavena protitříštivými fóliemi.

Koupelny

- V každé domácnosti jsou minimálně 2 koupelny – bezbariérové (uživatelé mohou být osoby s omezenou schopností pohybu), včetně aktivního odvětrávání.
- Z toho v jedné koupelně bude umístěna vana, ve druhé koupelně bude sprcha (s dostatkem prostoru pro manipulaci se sprchovým lůžkem, spádový odtok) a WC pro imobilní uživatele (přístupné ze tří stran). Umyvadla s prostorem pro nájezd s invalidním vozíkem.
- Podlahy v koupelnách jsou vybaveny odtokovým kanálkem (ne pórovitý povrch).
- Protipožární dveře jsou vstupy na domácnost.
- V každé domácnosti budou umístěna celkem 2 WC (bidetová prkénka nebo oplachová sprcha) pro imobilní uživatele (přístupné ze tří stran). Z toho 1 WC bude umístěno v samostatné místnosti a 1 WC bude v koupelně se sprchou (viz výše).
- Signalizační zařízení pro nouzové přivolání pomoci.
- Podlahové vytápění se nachází minimálně v koupelnách, v případě domácností pro osoby s chováním náročným na péči je předpokládáno v celé domácnosti.
- Preferováno je přirozené odvětrávání, případně klimatizace a čističky vzduchu.

Společné prostory domácnosti

- Všechny prostory, včetně venkovních, jsou zcela bezbariérové (přístupné pro imobilní uživatele).
- Protipožární dveře u společenské místnosti a únikové požární venkovní dveře
- Průjezd s polohovacími lůžky je umožněn jak v rámci domácností (pokoje, obytná část a jídelna), tak do společných částí rodinných domů (zázemí pro denní programy) i vně objektů. Pozn.: V případě polohovacích postelí je požadovaný průjezd min. 1220 mm.
- Samostatný prostor pro zapojení pračky se sušičkou (dostupný pro imobilní uživatele).
- Prostor pro uložení úklidových prostředků, umístění výlevky.
- Samostatný prostor/sklad pro přechodné uskladnění použitých inkontinenčních pomůcek (aktivní odvětrávání)
- Prostorná šatna u vstupu k odložení svrchního oděvu, obuvi
- Sklad/prostor pro uložení kompenzačních pomůcek.
- Sklad/prostor pro uložení sezónních a méně používaných věcí.
- Společné prostory domácnosti (jídelna s kuchyní a obývací pokoj/místnost pro společné trávení volného času), v případě domácnosti vybavené stropním kolejničovým systémem s výměrou cca 80 m².
- Kuchyň, obývací pokoj a jídelna mohou tvořit jeden celek, ovšem s možností uzavřít prostor kuchyně. V části prostoru jídelny je umístěno umyvadlo. Každá domácnost disponuje samostatnou spíží na uskladnění potravin. Kuchyň disponuje umyvadlem na mytí rukou (výdejna při použití termoboxů)². Kuchyň zohledňuje přítomnost imobilních uživatelů služby. Strava do zařízení bude dodávána v termoportech, bezprostředně po přivezení bude

² Při projednávání s místně příslušným pracovištěm Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje (provoz služby) může být vznesen požadavek na samostatnou výdejnu (lze jako společné zázemí domácností): Dodavatel doveze stravu v termoboxu, ve výdejně jsou nádoby s jídlem přemístěny do vyhřívacího výdejního vozíku a v čase oběda rozvezeny do domácností.

přemístěna i s nádobami do jídelního vyhřívacího výdejního vozíku. Kuchyně v jednotlivých domácnostech současně umožňují samostatnou přípravu stravy (kuchyňské linky s elektrospotřebiči).

- V každé domácnosti jsou zakomponovány vestavěné uzamykatelné skříně a vybavení. Nechybí speciální vybavení pro imobilní uživatele.
- Ve všech pokojích, ve společných prostorech a zázemí pro pracovníky budou umístěny přípojky na TV a internet ve výšce dostupné pro osoby na invalidním vozíku.
- Chodby opatřit zábradlím, madly pro bezpečný pohyb.

Společné zázemí

Sklady

- Sklad špinavého prádla
- Prádelna (s vybavením)
- Místnost pro domácí práce (žehlení, oprava prádla)
- Sklad čistého prádla včetně pultu na manipulaci s prádlem
- Sklad kompenzačních pomůcek
- Sklad/prostor pro uložení inkontinenčních pomůcek
- Sklad/prostor pro uložení použitých inkontinenčních pomůcek
- Sklad gastro nádob
- Sklad zdravotnického odpadu (přístupný z exteriéru)
- Technická místnost
- Pokud jsou sklady v jiném patře, tak provozní výtah

Zázemí pro denní programy

- **Zázemí pro aktivizaci a terapie** – min. 2 oddělené/oddělitelné místnosti, příruční sklad, hygienické zázemí: WC pro imobilní uživatele přístupné ze tří stran, klasické WC, jedna místnost s funkcí relaxační, druhá místnost s kapacitou pro 10 uživatelů služby (zohlednit rovněž přítomnost personálů přímé práce).
- Zázemí pro denní programy disponují kuchyňským koutem (díl s dřezem a pracovní plochou, minimálně 1 místnost s dvouplotýnkovou varnou deskou).
- Zázemí je dostupné i pro průjezd s polohovací postelí.
- **Zázemí pro pohybovou aktivizaci** (prostor pro masážní lůžko, prostor pro asistovanou koupel (zvedací vana, trysková (masážní), přístupná ze tří stran, prostor pro mytí na sprchovém lůžku, oddělené WC se sprchou pro imobilní uživatele, přístupné ze tří stran), příruční sklad a prostor pro následnou relaxaci)
- Zázemí je dostupné i pro průjezd s polohovací postelí.
- Zázemí pro pohybovou aktivizaci je vybaveno stropním zvedacím a asistenčním systémem (kolejnice, zvedací jednotky a speciálních závěsů, pomocí kterých lze zvednout a v dosahu kolejnic kamkoli dopravit osobu s omezením hybnosti).
- Zázemí pro pohybovou aktivizaci má zajištěno přirozené odvětrávání, je vybaveno signalizačním zařízením.

- Zázemí pro pohybovou aktivizaci je součástí objektu s domácností vybavenou stropním kolejnicovým systémem, případně je jeho objekt s domácností vybavenou stropním kolejnicovým systémem vhodně propojen.

Zázemí pro personál

Celkový počet střídajícího se personálu: cca 20 pracovníků obslužného personálu (vč. pracovníků úklidu a prádelny).

Okamžitá přítomnost: cca 10 pracovníků obslužného personálu (vč. pracovníků úklidu a prádelny)

- 2 kanceláře pro vedení služby (vedoucí služby, sociální pracovník), jedna z kancelářů se společným kuchyňským minikoutem
- Zázemí pro obslužný personál (personál přímé práce, vč. pracovníků úklidu a prádelny) s kuchyňským minikoutem a umyvadlem
- Šatna pro zaměstnance s WC a sprchou (dělená dle pohlaví)
- Zázemí pro personál přímé práce v každé z domácností s výměrou min. 8 m²
- Zázemí pro zdravotnický personál a rehabilitačního pracovníka
- Ošetřovna (min. 14 m²)

Ostatní

- Zahrada slouží jako soukromý, relaxační prostor i místo setkávání, zohledněna je též funkce užitná (vyvýšené záhony, ovocné stromy, keře apod.).
- Místo pro venkovní pobyt – zastíněná plocha pro odpočinek (dostupné pro imobilní uživatele, vč. dojezdu s polohovací postelí),
- Venkovní sprcha
- Zázemí pro denní programy přístupné ze zahrady (optimálně stavebně spojeno s dalším zázemím služby (objekt pro denní programy, domácnosti apod., tedy nikoliv jako samostatný objekt).
- Prostor pro venkovní sušení prádla.,
- Přístřešek pro min. 2 krytá parkovací stání propojen, zpevněná plocha pro min. další 4 odstavná stání. Odstavná stání budou navržena dle vyhlášky platné v místě stavby.
- Sklad zahradního nářadí, údržby, zahradního nábytku apod.
- Provedení sadových úprav a oplocení (u plotu k silnici již vyrostlé tůje nebo jiné rostliny vhodné pro živý plot), zpevněných cest.
- Přístřešek na kontejnery pro směsný a tříděný odpad. ,
- Nabíječka na elektromobil

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního
bydlení**

Doporučený postup č. 2/2016

**Materiálně-technický standard pro služby sociální péče poskytované
pobytovou formou**

Určeno pro: Zřizovatele sociálních služeb
Krajské úřady

Datum platnosti: 1. května 2016

Datum účinnosti: 1. května 2016

Vypracoval: Odbor 22

Počet stran: 37

Obsah

SLOVNÍČEK POJMŮ	5
VÝCHODISKA.....	6
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ (CHB).....	7
PARAMETRY MTS.....	7
I. KAPACITA.....	7
Počet klientů.....	7
Počet klientů/lůžek v pokoji	8
Velikost pokojů	8
II. BUDOVA (nemovitost).....	8
Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)	8
Bezbariérovost.....	9
Dostupnost	9
Vybavení domácnosti	10
III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)	11
Pokoj.....	11
Koupelna.....	11
Toaleta	11
Přístup ke zdrojům informací	12
Úklid.....	13
Praní, drobné opravy a žehlení.....	13
IV. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI.....	13
Teplota.....	13
Denní větrání a osvětlení.....	14
Dostatečné větrání venkovním vzduchem, viz § 11 vyhlášky č. 268/2009 Sb.	14
Oslunění, viz § 13 vyhlášky č. 268/2009 Sb.	14
Voda.....	14
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (DOZP) A TÝDENNÍ STACIONÁŘE (TS)	15
PARAMETRY MTS.....	15
I. KAPACITA.....	15

Počet klientů.....	15
Počet klientů/lůžek v pokoji	16
Velikost pokojů	16
Společenské prostory	16
Jídelna s prostorem pro přípravu stravy	17
Úložné prostory s prostorem pro úklid	17
Místnost s pračkou	17
Zázemí zdravotní péče.....	17
II. BUDOVA (nemovitost).....	17
Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)	17
Bezbariérovost.....	18
III. VYBAVENÍ (movité věci) na 1 klienta	20
Pokoj.....	20
Signalizace	20
Koupelna.....	21
Hygienické potřeby.....	21
Přístup ke zdrojům informací	22
Kouření	23
Praní, drobné opravy a žehlení.....	23
IV. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI.....	24
Teplota.....	24
Voda.....	24
Odběr elektřiny klientem	24
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO SENIORY (DS) A DOMOVY SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM (DZR).....	25
PARAMETRY MTS.....	25
I. KAPACITA.....	25
Počet klientů.....	25
Počet klientů/lůžek na pokoji	25
Velikost pokojů	25
Společenské prostory	26
Jídelna s prostorem pro přípravu stravy	27
Úložné prostory s prostorem pro úklid	27

Místnost s pračkou	27
Ve službě DZR může být vytvořena místnost pro bezpečný pobyt.	27
Zázemí zdravotní péče.....	27
II. BUDOVA (nemovitost).....	27
Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)	27
Bezbariérovost.....	28
Dostupnost	29
Vybavení domácnosti	29
III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)	30
Pokoj.....	30
Signalizace	30
Koupelna.....	31
Toaleta	32
Hygienické potřeby.....	32
Lednice	33
Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba	33
IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ	33
Telefon.....	33
Televize	33
PC – internet.....	33
Další elektro přístroje	34
Kouření	34
Úklid.....	34
Praní, drobné opravy a žehlení.....	35
V. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI.....	35
Teplota.....	35
Voda.....	35
Odběr elektřiny klientem	35
VI. ZDROJE.....	36

SLOVNÍČEK POJMŮ

Bezbariérové stavby – stavby, umožňující bezbariérové užívání a které splňují obecné technické požadavky na užívání staveb osobami s tělesným, mentálním, smyslovým (zrakovým, sluchovým, duálním) či kombinovaným postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku, dítě do tří let, popřípadě osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace, stanovené prováděcím právním předpisem.

Běžné prostředí – přirozené sociální prostředí. Jde o rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost člověka a jeho sociální vazby k dalším osobám, s nimiž sdílí domácnost; dále jde o místa, kde lidé pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. (Viz § 3, písm. d, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.).

Budova – nadzemní stavba včetně její podzemní části prostorově soustředěná a navenek převážně uzavřená obvodovými stěnami a střešní konstrukcí. (Viz § 3 písm. a) vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.).

Byt – soubor místností, popřípadě jedna obytná místnost, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomuto účelu užívání určen. (Viz § 3 písm. g) vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.) Byt je oddělený od zbytku domu, celý prostor lze uzamknout. Bydlení zajišťuje základní lidské potřeby, zejména bezpečí, soukromí a ochranu před nepřízní počasí.

Domácnost – tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Domácnost může tvořit také jedna osoba.

Dostupnost služby - místní, časová a finanční dostupnost služby pro klienta (*kde, kdy a za kolik – inspirace § 40 odst. 7 zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů*). Místní dostupnost je daná jak polohou v obci, tak i stavební dispozicí objektu (přístupnost), možností návštěv, apod.

Místnost – část bytu splňující požadavky předepsané vyhláškou č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů (zajištění denního osvětlení, oslunění, dostatečné větrání venkovním vzduchem, vytápění s možností regulace vnitřní teploty), je určena k trvalému bydlení a má nejmenší podlahovou plochu 8 m².

Ubytovací jednotka – jednotlivý pokoj nebo soubor místností, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na přechodné ubytování a jsou k tomuto účelu určeny.

Signalizace - jedná se o signalizační zařízení, které slouží k přivolání pomoci v tísni.

VÝCHODISKA

Materiálně technický standard (dále jen MTS) standardně popisuje:

- a) nemovitost,
- b) movité věci: materiální vybavení, pomůcky,
- c) technicko - provozní vlastnosti.

MTS se zabývá základní činností, tj. kvalitou bydlení klientů

- Je zaměřen na klienta, tzn., řeší to, co se jeho přímo týká, neřeší jiné požadavky na poskytovatele, na personál.
- Řeší základní činnost a úkony sociální služby „poskytnutí ubytování“:
 - a) ubytování,
 - b) úklid, praní a drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení, žehlení.
- Týká se pobytových sociálních služeb, kde klienti od 18 let žijí (podle současných druhů služeb se jedná o chráněné bydlení).
- V souladu s tímto doporučeným postupem by měl být zpracován provozní řád zařízení sociálních služeb.

MTS je to, co je nutnou podmínkou poskytování sociální služby (registrace) a co je žádoucí, aby bylo financováno (od klientů, z dotací, od zřizovatelů).

- MTS je minimální standard, vše ostatní je nadstandard a optimum není definováno.

1. MTS jako registrační podmínka:

- Nastavení limitů pro nově registrované služby nebo při změně registrace, situace stávajících služeb se bude měnit postupně, na základě přechodných ustanovení v zákoně.
- Parametry vychází z vybraných právních norem, které jsou dále doplněny či nově specifikovány podle nároků (klientů) sociálních služeb.

2. MTS jako obsah minimální úhrady:

- Co dostane klient od poskytovatele za max. úhradu danou vyhláškou č. 505/2006 Sb., v platném znění.

3. MTS jako uznatelný dotační náklad

- Financování služby bude možné pouze, bude-li v daném období splňovat MTS u služeb nově registrovaných. U služeb se stávající registrací bude dotace zohledňovat plnění MTS a dle toho budou uznány i poměrně náklady na službu.

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ (CHB)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby chráněné bydlení je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel podřídit materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Chráněné bydlení je pobytovou sociální službou poskytovanou jako **bydlení v bytě**, nejde o společné ubytování. Prioritou a předpokladem je inkluzivní bydlení, zejména v rozptýlené formě v běžné zástavbě bytových domů, např. byt nebo několik bytů v bytovém domě obývaném běžnými domácnostmi.

Alternativou je bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel. Požadavkem je maximální počet 12 klientů v jedné budově. Tento rodinný dům nebo bytový dům musí být v běžné bytové nebo smíšené zástavbě obývané běžnými domácnostmi, nesmí být v bezprostřední blízkosti podobného domu nebo jiného zařízení sociálních služeb. Nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb.

Domácnosti klientů mohou být max. čtyřčlenné (individuální domácnosti), a to pouze v případě zájmu o společné bydlení všech dotčených osob. Ve společné domácnosti je možnost individuálního hospodaření.

Odůvodnění:

Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče:

- Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.
- Život ve skupinové domácnosti nese znaky instituce přesto, že je proti velkokapacitním domovům evidentně humanizovaný. Skupinová domácnost proto ještě není a nemůže být chráněným bydlením.
- Přítomnost pracovníků v chráněném bydlení není trvalá za předpokladu pružného reagování na potřeby klientů.
- Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi klienty.

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území:

Bytový dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena (§ 2, písm. a, bod. 1).

Rodinný dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví (§ 2, písm. a, bod. 2).

Počet klientů/lůžek v pokoji

Standardem jsou jednolůžkové pokoje. Dvoulůžkové pokoje jsou přípustné pouze na žádost dvojice klientů, např. manželů, sourozenců, příbuzných, přátel; ale jen do té doby, dokud nepožádá některý z nich o samostatný jednolůžkový pokoj. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz bod 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“ Důležitým důvodem je udržení soukromí pro klienty.

Velikost pokojů

Úprava pro chráněné bydlení:

- **jednolůžkový pokoj: min. 8 m², pro TPPO (těžce pohybově postižené osoby) min. 12 m²**
- **dvoulůžkový pokoj: min. 14 m², pro TPPO min. 18 m²**

Návrh není v rozporu se stavebními normami (např. ČSN 73 4301), je to jen upřesnění, resp. zpřesnění pro specifikum pobytových služeb sociální péče.

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech (v rodinných domech nejméně 2500 mm), 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti (viz § 10, odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby).

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám, každý člověk soukromí potřebuje! Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Pro užívání stavby je nutný kolaudační souhlas, resp. změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122, odst. 3, zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)). Kolaudační souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: rodinný dům, účel stavby: bydlení, vymezení účelu užívání stavby: chráněné bydlení.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 – § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohroží bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu.

Viz také vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 92 ze dne 15. března 2012 o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Pravidla bezbariérovosti se řídí vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

V případě alternativy bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel, je vhodné bezbariérovost přizpůsobit v celém objektu – bezbariérové vstupy v celém objektu, tzn. výtah, propojky chodeb, výstupy na zahradu, prostor přizpůsoben pro běžné využití atd.

Doporučení pro sociální služby chráněného bydlení v případě přítomnosti imobilních klientů: velikost vnitřních dveří 110 cm (šíře postele kvůli přesunům klientů).

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhlášku č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžií či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Poskytovatel musí vytvořit podmínky pro dostupnost služby, pro využití veřejných služeb klienty i pro jejich běžný společenský kontakt, zejména udržování pozitivních vztahů s rodinou a ostatními obyvateli obce (např. zpřístupnění veřejné dopravy, možnost dopravy autem jako fakultativní činnost).

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území
§ 20 odst. 4: Stavební pozemek [§ 2 odst. 1 písm. b) stavebního zákona]
§ 23 odst. 1 Obecné požadavky na umísťování staveb
§ 24 odst. 2

Vybavení domácnosti

Každá domácnost musí umožňovat klientům služby uspokojování základních lidských potřeb na stejném principu, jako v běžné domácnosti.

Domácností chráněného bydlení je byt, nejméně jednopokojový s kuchyní nebo kuchyňským koutem (minikuchyní) a vlastní koupelnou (sprcha nebo vana), záchod je buď samostatný, nebo může být v koupelně. Záchod nesmí být přístupný přímo z pobytové místnosti, nebo z obytné místnosti, jde-li o jediný záchod v bytě (§ 10 odst. 6 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby). Minimálním standardem je tedy jednopokojový byt s koupelnou a nejméně kuchyňským koutem. Velikost těchto prostor musí být uzpůsobena individuálním potřebám klientů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR.

Domácnost odráží individualitu svých klientů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti, obytné prostory mají osobní charakter.

Vybavení odpovídá potřebám klienta a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti. Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb klientů.

Kontrola klienta nad vlastním teritoriem: Klienti mají možnost zamykat si skříňky nebo zásuvky pro své soukromé věci.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

*(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.***

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

*(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.***

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)

Pokoj

Byt (obytný pokoj) obsahuje vybavení umožňující sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a dělat aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst) vzhledem ke schopnostem a možnostem klienta.

- Postel, přikrývka, polštář

Odůvodnění:

Pro každou osobu musí být zajištěno, že bude evakuována a to s ohledem na aktuální zdravotní stav. Zdravotní stav klienta se v průběhu pobytu mění, ale postel má stále stejnou.

V případě zdravotních potřeb klienta je nutno volit nábytek speciální (židle, postel, pro osoby s těžkým zdravotním postižením nejlépe elektricky polohovatelnou).

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybraný jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti.

Koupelna

Koupelna musí být vždy uzamykatelná. Musí umožňovat umístění a instalaci pračky, pokud její umístění a instalace nejsou umožněny v jiném vhodném prostoru. V prostoru sprchy je nutno na zdi připevnit opěrná madla, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Dveře se otevírají ven z koupelny a mají možnost nouzového otevření zvenku (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice).

Odůvodnění:

Vychází z hygienických požadavků technických norem pro obytné budovy ČSN 73 4301, vyhlášky č. 398/2009 Sb., příloha č. 3 bod, 5. hygienická zařízení – 5.1.12 – 5.1.13 sprchové kouty a sprchové boxy.

Toaleta

Toaleta je uvnitř bytu. Může být umístěna v koupelně. Dveře se otevírají ven a mají možnost nouzového otevření zvenku (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice).

Odůvodnění:

Jedná se o bydlení, tedy není důvod k odděleným toaletám

Vychází z hygienických požadavků (pozn.: technických) norem pro obytné budovy ČSN 73 4301 a ČSN 73 4108

Vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3, bod 5 hygienická zařízení – 5.1.2 – 8

Lednice

Klienti si mohou vybavit svůj byt chladničkou.

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba

Byt je vybaven kuchyní, kuchyňským koutem nebo tzv. minikuchyní.

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko.

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být umístěny popelníky, které budou vyhovovat uživateli a jeho omezením tak, aby nedopalek cigarety nemohl způsobit požár.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

Přístup ke zdrojům informací

Televizní a rozhlasový přijímač

Klient si může vybavit svůj byt televizním či rozhlasovým přístrojem.

PC – internet

Klient má buď svůj počítač s připojením na internet (na vlastní náklady), anebo má možnost použití internetu v souladu se standardy kvality např. ve veřejné knihovně. Poskytovatel umožní použití počítače a připojení k internetu jako fakultativní činnost.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Hasicí přístroj

V bytě, nebo jeho nejbližším okolí musí být dostupný hasicí přístroj.

Odůvodnění:

Zařízení jsou určena pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace a tudíž se jedná o objekty s činností se zvýšeným požárním nebezpečím a ty dle § 2 Vyhlášky č. 246/2001 Sb. musí být vybaveny věcnými prostředky požární ochrany.

Úklid

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je v návaznosti na potřeby a schopnosti klienta jednou denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 odst. 1 Vyhlášky č. 306/2012 Sb. a mají se provádět denně na vlhko, v případě potřeby i častěji. Může řešit i klient.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1× za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti klienta). Poskytovatel zajišťuje jako hlavní činnost drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

IV. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI**Teplota**

Topení musí být regulovatelné klientem.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možnost zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) v teplém období 24 stupňů (–2 stupně) a v chladném 22 (–2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než –15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Denní větrání a osvětlení

Dostatečné větrání venkovním vzduchem, viz § 11 vyhlášky č. 268/2009 Sb.

Oslunění, viz § 13 vyhlášky č. 268/2009 Sb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle jejich potřeb.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

V běžné zástavbě má každý byt běžnou elektroinstalaci a svůj elektroměr.

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky (platí pro stávající služby).

Odůvodnění:

Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (DOZP) A TÝDENNÍ STACIONÁŘE (TS)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel podřídít materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře jsou pobytové sociální služby poskytované jako **bydlení v bytě**, nejde o společné ubytování. Prioritou a předpokladem je inkluzivní bydlení, zejména v rozptýlené formě v běžné zástavbě bytových domů, např. byt nebo několik bytů v bytovém domě obývaném běžnými domácnostmi.

Alternativou je bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel. Požadavkem je maximální počet 12 klientů v jedné budově s nižší mírou podpory, v případě vysoké míry podpory je max. 18 klientů. Nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb.

Pokoje klientů mohou být nejvýš dvoulůžkové a to pouze v případě zájmu o společné bydlení obou dotčených osob. Ve společné domácnosti je možnost individuálního hospodaření.

Kapacita objektu musí být dále rozdělena jako dům bytového charakteru tak, aby byly vytvořeny samostatné bytové jednotky nebo tzv. domácnosti vždy pro maximálně 6 uživatelů v jedné domácnosti. Definice domácnosti viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče:

- *Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.*
- *Život ve skupinové domácnosti nese znaky instituce přesto, že je proti velkokapacitním domovům evidentně humanizovaný*
- *Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi klienty.*

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území:

Bytový dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena (§ 2, písm. a, odst. 1).

Rodinný dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví (§ 2, písm. a, odst. 2).

Počet klientů/lůžek v pokoji

Standardem jsou jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz bod 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“. Důležitým důvodem je udržení soukromí pro klienty.

Velikost pokojů

Úprava pro domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře:

- jednolůžkový pokoj: min. 8 m², pro TPPO (těžce pohybově postižené osoby) min. 12 m²
- dvoulůžkový pokoj: min. 14 m², pro TPPO min. 18 m²

Návrh není v rozporu se stavebními normami (např. ČSN 73 4301), je to jen upřesnění, resp. zpřesnění pro specifikum pobytových služeb sociální péče.

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech (v rodinných domech nejméně 2500 mm), 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti (viz § 10, odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby).

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám, každý člověk soukromí potřebuje! Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Společenské prostory

Místnost pro společné setkávání (klientů navzájem a klientů s návštěvami) splňující obecné technické a hygienické normy. Touto místností je myšlen obývací pokoj v bytě (domácnosti klientů). Může být spojen s kuchyňským a jídelním koutem.

Odůvodnění:

Pro dlouhodobé či trvalé bydlení je pro člověka nezbytné mít prostor pro vlastní soukromí i prostor pro sociální interakce. Je vhodné zvolit takové prostory, které poskytnou příjemné a bezpečné místo pro setkávání klientů navzájem a klientů s lidmi žijícími mimo zařízení.

Nejpřirozenějším prostorem pro soukromí je pokoj klienta v domácnosti, který je jen jeho. Stejně tak pokoj je prostor pro přijímání návštěv klienta, které nemají být rušeny. Běžným prostorem pro

setkávání lidí z domácnosti je obývací pokoj, případně jakékoli veřejně dostupné místo určené pro sociální interakci (restaurace, kavárny, návazné sociální služby apod.)

V takovémto uspořádání domácností není již vhodné mít zvláštní „společenskou“ nebo „návštěvní“ místnost v domě navíc.

Jídelna s prostorem pro přípravu stravy

Prostory pro stravování v menším počtu osob – domácnosti/komunitě (6-8 osob), vybavené kuchyňskou linkou nebo čajovou kuchyňkou, stoly se židlemi.

Odůvodnění:

Uživatel má možnost připravit si kávu, čaj, jídlo, atd.

Úložné prostory s prostorem pro úklid

Pro uskladnění kompenzačních pomůcek, atd. Výlevka a materiál k úklidu.

Místnost s pračkou

V případě domácnosti zajistit uživatelskou možnost vyprání a usušení drobného prádla, v takovém případě ji mohou využívat pouze její obyvatelé.

Zázemí zdravotní péče

Pokud je zdravotní péče vykonávána vlastními zaměstnanci poskytovatele, je jim k dispozici zázemí včetně vybavení. Vybavení je základní a dostatečné pro práci zdravotnických pracovníků.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Pro užívání stavby je nutný kolaudační souhlas, resp. změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122, odst. 3, stavebního zákona). Kolaudační souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: rodinný dům, účel stavby: bydlení, vymezení účelu užívání stavby: Domov pro osoby se zdravotním postižením.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 – § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu.

Viz také vyhlášku č. 92/2012 Sb. o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Pravidla bezbariérovosti se řídí vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

Ve službě DOZP jsou všechny prostory domácností, objektu a jeho okolí bezbariérově upraveny pro umožnění pohybu lidem s vysokou mírou podpory. Ve službě TS jen v případě, že poskytuje služby lidem s vysokou mírou podpory. Pokud nelze bezbariérovost zajistit stavební úpravou, musí mít služba k dispozici vhodné kompenzační pomůcky.

Velikost vnitřních dveří musí být větší než šířka lůžek používaných v daném zařízení, kvůli přesunu klientů upoutaných na lůžko.

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhlášku č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžii či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Zajistit podmínky (např. auto, zpřístupnění veřejné dopravy) pro možnost využití veřejných služeb a dostupnost služby i pro běžný společenský kontakt. V případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory je vhodné auto s bezbariérovou úpravou.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

*(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.***

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

*(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.***

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

Vybavení domácnosti

Vybavení pokojů musí umožňovat klientům služby uspokojovat základních lidské potřeby na stejném principu jako v běžné domácnosti.

Každá domácnost musí zajišťovat svým uživatelům soukromí v jejich pokoji (1 či 2lůžkovém), zázemí při hygieně (na 6 uživatelů minimálně 1 oddělené WC a 1 koupelna, vhodné s dalším WC v rámci domácnosti) a při přípravě a konzumaci jídla (kuchyň a obývací pokoj či obojí v jednom). Velikosti těchto prostor musí být uzpůsobeny potřebám daných uživatelů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR. Pokoje musejí být uzamykatelné a klienti mají k dispozici klíč.

Domácnost odráží individualitu svých klientů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti, obytné prostory mají osobní charakter.

Vybavení odpovídá potřebám klienta a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti. Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb klientů.

Kontrola klienta nad vlastním teritoriem: Klienti mají možnost zamykat si skříňky nebo zásuvky pro své soukromé věci.

III. VYBAVENÍ (movité věci) na 1 klienta

Pokoj

Vybavení umožňující vzhledem ke schopnostem a možnostem uživatele sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a uskutečňovat osobní aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst).

Postel (pro osoby s těžkým zdravotním postižením) polohovací, zdvihací, elektricky nebo manuálně výškově nastavitelná, s kolečky a brzdou, vč. ergonomické, příp. antidekubitní matrace. Přikrývka, polštář. Ve službě TS u lidí nevyžadujících vysokou míru podpory a bez obtíží s pohybem postel klasická, přikrývka, polštář.

- U každého lůžka musí být zdroj elektrické energie, celkové osvětlení přijatelné z hlediska zdravotních stavu klientů.
- Stůl, konferenční stůl nebo stůl k lůžku, lampička, možnost poličky, noční stůl na přání klienta uzamykatelný.
- Židle nebo křeslo.
- Skříň na ošacení a další osobní věci v pokoji na přání klienta uzamykatelné.

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybraný jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti.

Signalizace

Přístroj umožňující přivolat personál zařízení (pokoj, koupelna, záchod, společenská místnost) v případě osob, které si nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Každý uživatel musí mít zajištěn přístup k signalizaci. Definice signalizace viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří si nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Poskytovatel musí být na řešení těchto potřeb připraven ve všech prostorách budovy (pokoj, koupelna, WC, společenská místnost aj.).

Zařízení autonomní detekce a signalizace požáru v pokoji, společenské místnosti a kuchyni v případech, kde není instalována elektrická požární signalizace (§ 4 odst. 3 písm. a) Nařízení vlády č. 246/2001 Sb.). Zařízení akustické signalizace pro vyhlášení požárního poplachu. Jedná se o takovou signalizaci, která je buď po celé budově/bytu a nebo v místnosti, kde je přítomen 24 hodin denně pracovník.

Odůvodnění:

Včasný zjištění požáru rozhoduje o životech, zdraví a majetku. Každá vteřina prodlení může rozhodovat o životě a smrti. Požár neohrožuje pouze sálavým teplem, ale hlavně jedovatými zplodinami hoření, které se šíří nesrovnatelně rychleji než teplo. Toto opatření je nutné považovat za minimum, co je možné učinit pro rychlé zjištění požáru. Navíc je finančně přijatelné.

Koupelna

Ve službě DOZP je domácnost vybavena bezbariérovou koupelnou, uzpůsobenou pro provádění celkové hygieny člověku s obtížemi s pohybem např. s koupacím lůžkem, bezbariérovým sprchovým koutem, bezbariérovou vanou apod.

Ve službě TS je koupelna se sprchovým koutem nebo vanou, v případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory nebo obtížemi s pohybem viz výše.

Varianty:

- a) pokoj s vlastní koupelnou,
- b) dva pokoje se společnou koupelnou mezi nimi,
- c) společná koupelna v domácnosti pro max. 6 osob (min. 1 sprcha na 6 osob) v kombinaci se samostatným WC nebo druhou koupelnou.

Koupelna musí být vždy uzamykatelná zevnitř tzv. koupelnovým zámkem (zevnitř klíč) nebo pevné zamykání, zvenku systém pohotovostního odemykání v případě nezbytné nutnosti. Aby se omezila možnost opaření se sprchující osoby vřelou vodou, instalovat baterie s regulačním termostatickým ventilem. V prostoru sprchy na zdi připevnit opěrná madla v místech dosahu klienta, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a z dobré praxe poskytovatelů.

Toaleta

Toaleta (*dále jen WC*) je klientům kdykoliv přístupná a je uzamykatelná zevnitř tzv. koupelnovým zámkem (zevnitř klíč) nebo pevné zamykání, zvenku systém pohotovostního odemykání v případě nezbytné nutnosti. Otevírání dveří je řešeno posuvnými dveřmi nebo křídlovými směrem ven.

Ve službě DOZP je vždy WC bezbariérové, ve službě TS v případě poskytování služeb lidem s obtížemi s pohybem.

Varianty:

- a) pokoj s vlastním WC (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- b) dva pokoje se společným WC mezi nimi (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- c) společné WC, minimální požadavky – vždy minimálně pro 4 klienty jedno klasické WC.

Odůvodnění:

ČSN 73 4108 Šatny, umývárny a záchody; Vyhláška č. 398/2009 Sb.; Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a z dobré praxe poskytovatelů.

Hygienické potřeby

Sociální zařízení musí být vybaveno zařizovacími předměty pro uložení hygienických potřeb. Hygienické potřeby si hradí klient.

Odůvodnění:

Hygienické potřeby mají přímou vazbu na bydlení/ubytování.

Lednice

Klienti mohou využívat společnou lednici, kde má každý vymezený svůj prostor odpovídající velikosti. Klienti mohou mít navíc lednici v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba

Klienti mají přístup do společné kuchyňky s minimálním vybavením vč. rychlovarné konvice a mikrovlnné trouby s jednoduchým ovládáním.

Přístup ke zdrojům informací

Telefon

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na telefon.

Je zajištěn přístup klientů k telefonnímu přístroji. Přístup je přizpůsoben podle okruhu osob a aktuálních potřeb klientů, kterým je služba poskytována. Je-li přístup časově omezen, musí o tom být klienti prokazatelně seznámeni.

Televize

Poskytovatel zajistí minimálně jednu společnou televizi do domácnosti nebo ve společenských dostupných prostorách.).

Klienti mohou mít navíc televizi v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

PC – internet

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na internet.

Poskytovatel zajistí minimálně přístup k jednomu počítači s připojením k internetu (ve společenských dostupných prostorách) a k volnému využívání mají síť wi-fi. Klienti mohou mít navíc PC/NTB v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta.

V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Další elektro přístroje

Mohou být předmětem fakultativní činnosti.

Klienti mohou mít další běžné elektro přístroje, jako např. rádia, holicí strojky, fény, notebooky apod., které jsou v majetku klienta. V takových případech může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Není-li možné provést objektivní kalkulaci měsíčního nákladu (např. používání jen občas a nepravidelně, nelze odhadnout náklad spotřebiče, náklad je mizivý apod.), klient žádnou měsíční úhradu za přístroj neplatí.

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

Úklid

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Častější úklid si klient připlácí dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy nebo může být předmětem fakultativní činnosti.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby ubytování. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 Vyhlášky č. 306/2012 Sb.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1x za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Za častější výměnu povlečení si klient může připlácet (dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy). V rámci služby jsou poskytovány drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

IV. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI

Teplota

Teplota v prostorech pro klienty. Topení musí být regulovatelné klientem nebo pracovníkem, nezvládne-li to klient sám.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možné zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) je v teplém období 24 stupňů (- 2 stupně) a v chladném 22 (- 2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než – 15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle jejich potřeby.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky. *Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.*

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO SENIORY (DS) A DOMOVY SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM (DZR)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel podřít materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Počet klientů/lůžek na pokoji

Standardem jsou jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz čl. 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301 Obytné budovy, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“. Důležitým zdůvodněním je udržení soukromí pro uživatele.

Průměr počtu lůžek – Viz tabulka: Přehled zastoupení jednotlivých pokojů u pobytových sociálních služeb (domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem)

Velikost pokojů

Úprava pro DS a DZR:

- **jednolůžkový pokoj: min. velikost pokoje pro jednu osobu 12 m². Objem místnosti min. 30 m³.**
TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ČSN 73 4301 Obytné budovy: ložnice s jedním lůžkem min. 12 m². Objem místnosti min. 30 m³.
Přístup k lůžku u TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ze tří stran.
- **dvoulůžkový pokoj: min. velikost pokoje pro dvě osoby 20 m². Objem místnosti min. 50 m³.**
TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ČSN 73 4301 Obytné budovy: ložnice se dvěma lůžky min. 25 m². Objem místnosti min. 50 m³.
Přístup k lůžku u TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ze tří stran.

Dle § 43, odst. 5, Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby: Pokud je předsíň pokoje, musí mít minimální průchozí šířku 900 mm, u pokojů určených k ubytování osob s omezenou schopností pohybu a orientace musí být průchozí šířka předsíně minimálně 1 500 mm a délka minimálně 2 200 mm; nemusí být od pokoje oddělena dveřmi.

Světlá výška pokoje musí být minimálně 2600 mm. V části pokoje se šikmým stropem se do jeho plochy započítává plocha, jejíž světlá výška je nejméně 1600 mm. Plocha pokoje pod šikmým stropem může zaujímat nejvýše 30 % celkové plochy pokoje – viz § 43, Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech, 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti – viz § 10 odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby.

Odůvodnění:

Doporučení k úpravě normy vychází z návrhu registrátorů v Moravskoslezském kraji – viz metodiky projektu Podpory Transformace sociálních služeb (Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb), duben 2008, zpracoval KÚ – Moravskoslezský kraj, odbor sociálních věcí ve spolupráci s Pracovní skupinou pro kvalitu sociálních služeb v Moravskoslezském kraji) a z Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby.

Jde o minimální prostory pro kvalitní bydlení a pohyb lidí se sníženou schopností pohybu. Lze předpokládat, že časem se schopnost pohybu může snižovat.

Společenské prostory

Místnost pro společné setkávání (klientů navzájem a klientů s návštěvami) splňující obecné technické a hygienické normy. Minimální plocha místnosti 18 m² (22 m²). Za tuto místnost lze považovat běžnou jídelnu pro všechny uživatele. Klientům a jejich návštěvám je nutné zajistit celodenní důstojné prostory k sezení.

Odůvodnění:

Pro dlouhodobé či trvalé bydlení je pro člověka nezbytné mít prostor pro vlastní soukromí i prostor pro sociální interakce. Je vhodné zvolit takové prostory, které poskytnou příjemné a bezpečné místo pro setkávání klientů navzájem a klientů s lidmi žijícími mimo zařízení. Minimální plochy místností převzaty z normy ČSN 73 4301 Obytné budovy – tabulka 1 Doporučené nejmenší plochy obytných místností v závislosti na velikosti bytu.

Do vnitřních komunikací zabudovat podél stěn vodící madla s ergonomickými úchopovými možnostmi.

Odůvodnění:

Zabudované madla v prostorách chodeb domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem jsou základní pomůckou pro bezpečnost klientů, hlavně pro imobilní uživatele.

Jídelna s prostorem pro přípravu stravy

Prostory pro stravování v menším počtu osob – domácnosti/komunitě (6-8 osob), vybavené kuchyňskou linkou nebo čajovou kuchyňkou, stoly se židlemi.

Odůvodnění:

Uživatel má možnost připravit si kávu, čaj, jídlo, atd.

Úložné prostory s prostorem pro úklid

Pro uskladnění kompenzačních pomůcek, atd. Výlevka a materiál k úklidu.

Místnost s pračkou

V případě domácnosti zajistit uživatelskou možnost vyprání a usušení drobného prádla, v takovém případě ji mohou využívat pouze její obyvatelé.

Ve službě DZR může být vytvořena místnost pro bezpečný pobyt.

V této místnosti bude možnost zklidnění agresivních uživatelů pobytem v této místnosti. Polstrované stěny, polstr 200 mm nad podlahou, výplň na stěně mezi polstrem a podlahou keramickým obkladem, dveře s kukátkem (přehled o celé místnosti), okna zabezpečená bezpečnostní fólií nebo bezpečnou mříží, tlumené osvětlení zapuštěné do stropu, vypínače z venku, možnost puštění zklidňujících zvuků/hudby.

Vybavení pouze postelí (ukotvenou) nebo polstrovanou podlahou a omyvatelnou matrací, sedacími pytlí, antistresovými pytlí a panáky.

Pro používání místnosti musí mít poskytovatel zpracovány přesné postupy. Použití místnosti může připadat v úvahu jen v kritických situacích a dle znění zákona.

Zázemí zdravotní péče

Pokud je zdravotní péče vykonávána vlastními zaměstnanci poskytovatele, je jim k dispozici zázemí včetně vybavení. Vybavení je základní a dostatečné pro práci zdravotnických pracovníků.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Kolaudační souhlas a změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)). Kolaudační souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: bytový dům, účel stavby: domov pro seniory, vymezení účelu užívání stavby: bydlení pro seniory vyžadující vysokou míru podpory.

Bytový dům je stavbou, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena - § 2 písm. a) bod 1. vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území.

Stavební úřad vydá souhlas s užíváním stavby na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 - § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona, pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohroží bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby. (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu - viz Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Bezbariérovost podle vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

Velikost vnitřních dveří musí být větší než šířka lůžek používaných v daném zařízení, kvůli přesunu klientů upoutaných na lůžko.

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhláška č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžii či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Zajistit podmínky (např. auto, zpřístupnění veřejné dopravy) pro možnost využití veřejných služeb a dostupnost služby i pro běžný společenský kontakt. V případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory je vhodné auto s bezbariérovou úpravou.

Odůvodnění:

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 20 odst. 4

§ 23 odst. 1 Obecné požadavky na umístování staveb

§ 24 odst. 2

Vybavení domácnosti

Každá domácnost musí umožňovat uživatelům služby uspokojování základních lidských potřeb na stejném základě, jako v běžné domácnosti.

Každá domácnost musí zajišťovat svým uživatelům soukromí v jejich pokoji (1 či 2lůžkovém), zázemí při hygieně (na 6 uživatelů minimálně 1 oddělené WC a 1 koupelna, možné s dalším WC v rámci domácnosti) a při přípravě a konzumaci jídla (kuchyň a obývací pokoj či obojí v jednom). Velikosti těchto prostor musí být uzpůsobeny potřebám daných uživatelů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

*(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.***

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

*(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.***

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)

Pokoj

Každý klient musí mít přístup k vybavení umožňující sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a vykonávat aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst) vzhledem k jeho schopnostem a možnostem.

Postel klasická (pro osoby s těžkým zdravotním postižením nejlépe elektricky polohovatelnou s min. 3 úrovněmi polohování), možnost nastavení celkové výšky postele), matraci antidekubitní, přikrývka, polštář z antialergických materiálů.

Postel musí být pojízdná nebo opatřená evakuačním prostředkem, pokud nejsou k dispozici jiné vhodné evakuační prostředky.

Odůvodnění:

Pro každou osobu musí být zajištěno, že bude evakuována dle předem stanoveného a ověřeného postupu provozovatelem, a to s ohledem na aktuální zdravotní stav.

- U každého lůžka musí být zdroj elektrické energie, celkové osvětlení přijatelné z hlediska zdravotních stavu klientů, u služby DZR (např. klienti s autismem apod.) - velice důkladně vážit výběr nábytku a vybavení, sektorově rozmístit, u lidí s obtížemi s pohybem dostatečný prostor pro pohyb kolem lůžka.
- Stůl nebo stolek k lůžku, lampička, možnost poličky, noční stolek uzamykatelný.
- Židle nebo křeslo, u židlí, stolů apod. pořizovat protiskluzové podložky z hlediska bezpečnosti uživatelů.
- Skříň na ošacení a další osobní věci v pokoji na přání klienta uzamykatelné.
- Uzamykatelný prostor - např. noční stolek s uzamykatelnou zásuvkou pro osobní využití klienta.

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybraný jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti. Jedná se o běžné vybavení, které se pořizuje do domovů se zvláštním režimem či domovů pro seniory. Výběr vybavení musí vyhovovat cílové skupině klientů, jejich individuálním potřebám.

Signalizace

Každý uživatel musí mít zajištěn přístup k signalizaci umožňující přivolat personál zařízení, a to v koupelně a v domácnosti. Pro lidi s obtížemi s pohybem i v pokoji u lůžka. Definice signalizace viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří si

nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Poskytovatel musí být na řešení těchto potřeb připraven ve všech prostorách budovy (pokoj, koupelna, WC, společenská místnost aj.).

Zařízení akustické signalizace pro vyhlášení požárního poplachu. Jedná se o takovou signalizaci, která je buď po celé budově/bytu a nebo v místnosti, kde je přítomen 24 hodin denně pracovník.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří jsou omezeni na pohyb.

Signalizační zařízení by mělo být variabilní podle změny zdravotního stavu nebo potřeb klienta.

Včasně zjištění požáru rozhoduje o životech, zdraví a majetku. Každá vteřina prodlení může rozhodovat o životě a smrti. Požár neohrožuje pouze sálavým teplem, ale hlavně jedovatými zplodinami hoření, které se šíří nesrovnatelně rychleji než teplo. Toto opatření je nutné považovat za minimum, co je možné učinit pro rychlé zjištění požáru. Navíc je finančně přijatelné.

Koupelna

Bezbariérová, uzamykatelná zevnitř, možnost nouzového otevření zvenku a s dveřmi otvíranými ven z koupelny (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice) nebo posuvnými dveřmi.

Varianty:

- d) u pokoje klienta (maximální úhrada za pokoj/den daná Vyhláškou č. 505/2006 Sb.)
- e) koupelna mezi dvěma pokoji
- f) společná koupelna pro domácnost (1 sprcha na max. 6 osob)

Používá se tzv. buňkový systém tj. koupelna s WC uprostřed mezi dvěma pokoji, WC může být patřičně ohraničené příčkou, aby to nepůsobilo zcela otevřeně, nesoukromě, možnost uzamčení. Dále je možné k již zmíněným osobním koupelnám na pokojích vybudovat také např. jednu centrální koupelnu, kde personál doveze klienta na sprchovém vozíku či lehátku (specializovaná).

Koupelna musí být vždy zevnitř uzamykatelná. Aby se omezila možnost opaření se sprchující osoby vřelou vodou, instalovat baterie s regulačním termostatickým ventilem. V prostoru sprchy na zdi připevnit opěrná madla v místech dosahu klienta, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Doporučením pro službu DZR jsou uzamykatelné skříňky z ukotveného nábytku pro zamezení uživatelům sníst nebo vypít čisticí a hygienické prostředky.

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a normy pro obytné budovy. Využít normu ČSN 73 4108 Šatny, umývárny a záchody – čl. 3.2.3.3 sprchy; vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3, bod 5. hygienická zařízení – 5.1.12 – 13 sprchové kouty a sprchové boxy.

5.1.12 Sprchové kouty a sprchové boxy musí mít nejmenší půdorysné rozměry 900 mm x 900 mm. Vedle sprchového prostoru musí být volné místo pro odložení vozíku, které musí být oddělitelné od vodního paprsku zástěnou nebo závěsem. Pokud jsou použity posuvné dveře, musí být zasouvací s možností snadného ovládání zvenku i zevnitř s šířkou vstupu nejméně 800 mm.

Výškový rozdíl podlahy a dna sprchového boxu nebo koutu může činit nejvýše 20 mm. Doporučuje se použití nízkých odtokových sifonů nebo vyspádování dle ČSN 73 4108 ve sklonu nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %) do odtokového kanálku podél stěny, zakrytého roštem. Podlaha musí mít protiskluzovou úpravu

Sprchové kouty i sprchové boxy musí být vybaveny sklopným sedátkem o rozměrech nejméně 450 mm x 450 mm ve výši 460 mm nad podlahou a v osově vzdálenosti 600 mm od rohu sprchového koutu. Na stěně kolmé k sedátku a v dosahové vzdálenosti maximálně 750 mm od rohu sprchového koutu musí být ruční sprcha s pákovým ovládáním.

V dosahu ze sedátka a to ve výšce 600 až 1200 mm a také v dosahu z podlahy a to nejvýše 150 mm nad podlahou musí být ovladač signalizačního systému nouzového volání.

5.1.13 V místě ruční sprchy musí být vodorovné a svislé pevné madlo. Vodorovné madlo musí být ve výši 800 mm nad podlahou, nejméně 600 mm dlouhé a umístěno nejvýše 300 mm od rohu sprchového koutu. Svislé madlo musí být dlouhé nejméně 500 mm a umístěno 900 mm od rohu sprchového koutu.

Toaleta

Toaleta (*dále jen WC*) je klientům kdykoliv přístupná a je uzamykatelná zevnitř, s možností nouzového otevření zvenku a s dveřmi otvíranými ven z toalety (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice) nebo posuvnými dveřmi s pohybem.

Varianty:

- d) pokoj s vlastním WC (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- e) dva pokoje se společným WC mezi nimi (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- f) společné WC, minimální požadavky – vždy minimálně pro klientů jedno klasické WC, doplněno umyvadlem

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a normy pro obytné budovy.

Vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3 bod 5 hygienická zařízení – 5.1.2 - 8

Vyhláška č. 268/2009 Sb., § 44 odst. 3 – „...záchod uspořádaný odděleně pro muže a ženy, s předsíní a umyvadlem“; a odst. 5 - V části ubytovacího zařízení, kde jsou poskytovány stravovací služby a kde je provozována společenská nebo kulturní činnost, musí být samostatná místnost se záchodovou mísou pro veřejnost odděleně pro muže a pro ženy obojí s předsíní a umyvadlem.

Hygienické potřeby

Sociální zařízení musí být vybaveno zařizovacími předměty pro uložení hygienických potřeb. Hygienické potřeby si hradí klient.

Odůvodnění:

Hygienické potřeby/ vybavení mají přímou vazbu na bydlení/ubytování.

Lednice

Klienti mohou využívat společnou lednici, kde má každý vymezený prostor odpovídající velikosti. Počet lednic se pak odvíjí od počtu klientů.

Klienti mohou mít navíc lednici v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba

Klienti mají přístup do společné kuchyňky s minimálním vybavením rychlovarnou konvicí a mikrovlnou troubou (pokud není k dispozici sporák).

IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ**Telefon**

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na telefon.

Je zajištěn přístup klientů k telefonnímu přístroji. Přístup je přizpůsoben podle okruhu osob a aktuálních potřeb klientů, kterým je služba poskytována. Je-li přístup časově omezen, musí o tom být klienti prokazatelně seznámeni.

Televize

Poskytovatel zajistí minimálně jednu společnou televizi (ve společenských prostorách). Klienti mohou mít navíc televizi v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

PC – internet

Poskytovatel zajistí minimálně přístup k jednomu počítači s připojením k internetu (ve společenských prostorách) a k volnému využívání mají síť wi-fi (čímž pádem je možnost internetu v pokojích). Klienti

mohou mít navíc PC/NTB v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Další elektro přístroje

Jsou předmětem fakultativní činnosti.

Klienti mohou mít další běžné elektro přístroje, jako např. rádia, holicí strojky, fény, notebooky apod., které jsou v majetku klienta. V takových případech může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad). Není-li možné provést objektivní kalkulaci měsíčního nákladu (např. používání jen občas a nepravidelně, nelze odhadnout náklad spotřebiče, náklad je mizivý apod.), klient žádnou měsíční úhradu za přístroj neplatí.

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko.

Vychází z dobré praxe poskytovatelů.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

Úklid

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Častější úklid si klient připlácí dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy nebo může být předmětem fakultativní činnosti.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby ubytování. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 Vyhlášky č. 306/2012 Sb.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1x za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Za častější výměnu povlečení si klient může připlácet (dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy). V rámci služby jsou poskytovány drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

V. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI

Teplota

Teplota v prostorech pro klienty.

Topení musí být regulovatelné klientem.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možno zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) je v teplém období 24 stupňů (- 2 stupně) a v chladném 22 (- 2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než – 15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle potřeb.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky. Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.

VI. ZDROJE

Klíčová aktivita 3 projektu Podpora procesů v sociálních službách

Výklady registrátorů krajských úřadů k registračním podmínkám

podklady Transformace sociálních služeb

- Kritéria komunitních služeb
- Kritéria transformace pro transformační plány
- Manuál architektury

Technické normy

- ČSN 33 1600:2009 Revize a kontroly elektrických spotřebičů během používání
- ČSN 73 0802:2009 Požární bezpečnost staveb – nevýrobní objekty
- ČSN 73 4301:2004 Obytné budovy
- ČSN 73 4108:2013 Šatny, umývárny a záchody

Právní normy

- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v platném znění
- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, v platném znění
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění
- Vyhláška č.306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče
- Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby
- Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečující bezbariérové užívání staveb
- Vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb
- Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území
- Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby
- Vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby
- Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
- „Typizovaná směrnice MPSV pro ÚSP“ používaná před zákonem o sociálních službách

Zásady cirkulární ekonomiky při projektování budov

Konečné znění

Obsah

Obsah	2
Seznam příspěvatelů	3
Seznam zkratk	4
1 Úvod	5
2 Obecné zásady	8
3 Zásady podle cílové skupiny	10
3.1 Cílová skupina 1: Uživatelé budov, správci budov a majitelé	10
3.2 Cílová skupina 2: Projektové týmy (projektování a architektura budov)	11
3.3 Cílová skupina 3: Zhotovitelé a stavební firmy	12
3.4 Cílová skupina 4: Výrobci (stavebních výrobků)	12
3.5 Cílová skupina 5: Demontážní a demoliční tým	13
3.6 Cílová skupina 6: Investoři, developeři a pojišťovny	14
3.7 Cílová skupina 7: Vlášda / regulační orgány / místní úřady	14
Příloha 1 – Odkazy	18
Příloha 2 – Pojmy a definice	19

Seznam přispěvatelů

Evropská rada architektů (ACE)
Benelux Secretariaat-Generaal
Bruxelles Environnement / Leefmilieu Brussel (IBGE/BIM)
Cembureau – Evropské sdružení cementu
CEN/TC350 Udržitelnost staveb
Cerame-Unie – Evropská asociace keramického průmyslu
Construction Products Europe (CPE)
Nizozemské Ministerstvo vnitra a královských vztahů
Evropské sdružení pro půdní agregáty (UEPG)
Evropský hliník
Evropská konfederace stavebníků (EBC)
Evropská konfederace dřevozpracujícího průmyslu (CEI-BOIS)
Evropská federace stavebního průmyslu (FIEC)
Evropská asociace pro demolici (EDA)
Evropská federace chemických látek ve stavebnictví (EFCC)
Evropská federace odpadového hospodářství a environmentálních služeb (FEAD)
Evropské sdružení výrobců minerální izolace (EURIMA)
Evropské sdružení výrobců sádrových produktů (Eurogypsum)
Evropská federace pro nemovitý majetek (EPF)
Ministerstvo životního prostředí Francie
Housing Europe – Evropská federace veřejného, družstevního a sociálního bydlení
Mezinárodní federace recyklace / Fédération Internationale du Recyclage (FIR)
Mezinárodní unie vlastníků nemovitostí (UIPI)
Lafarge Holcim
Maltské Ministerstvo dopravy, infrastruktury a projektování
Nobatek/INEF4 – Národní institut energetického rozvoje budov
Norský stavební úřad
Plastics Europe
PU Europe – Evropský svaz výrobců polyuretanové izolace (PUR/PIR)
Veřejná agentura odpadového hospodářství Vlámka (OVAM)
Skupina Rockwool
Královská instituce autorizovaných geodetů (RICS)
Saint-Gobain
Švédská národní rada pro bydlení, výstavbu a územní plánování
Evropská ocelářská asociace (Eurofer)

Seznam zkratk

BAMB	Budovy jako materiálové banky
BIM	Informační model budovy
CDW	Stavební a demoliční odpady
DfD	Projekt zohledňující demontáž
DfD/A	Návrh pro demontáž a přizpůsobitelnost
DGNB	Německá rada pro šetrné budovy
EN	Evropská norma
EPR	Rozšířená odpovědnost výrobce
EU	Evropská unie
GPP	Ekologické veřejné zakázky
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci
IT	Informační technologie
LCA	Posuzování životního cyklu
LCC	Náklady životního cyklu
PET	Polyethylentereftalát
RBD	Protokol/nástroj projektování demontovatelné budovy
SVHC	Látky vzbuzující mimořádné obavy
CPR	Nařízení o stavebních výrobcích

1 Úvod

Východiska

Uplatňování zásad cirkulární ekonomiky a efektivity zdrojů ve stavitelství s cílem snížit využívání zdrojů budoucnu je nyní žádoucí více než kdy dříve. Evropská komise tuto skutečnost nedávno zdůraznila v Zelené dohodě pro Evropu¹. Aplikace koncepcí efektivního využívání zdrojů a cirkulární ekonomiky budov ovšem není ani zdaleka snadná. Zúčastnění aktéři čelí několika aktuálním či potenciálním dilematům: strukturální odolnost nebo snadná demontovatelnost, dlouhá životnost nebo přizpůsobivost, jednoduché nebo složené výrobky, renovace nebo novostavba atd.

Tematická skupina 3, která se zaměřuje na „Udržitelné využívání přírodních zdrojů“ a sdružuje rozmanitou skupinu relevantních zástupců z Evropské komise, členských států a stavebního hodnotového řetězce, podnikla v rámci strategie Construction 2020² několik kroků směrem k cirkulární ekonomice a ke zvýšení efektivity zdrojů ve stavebním odvětví. Tematická skupina 3 například vytvořila Protokol EU o stavebním a demoličním odpadu, který byl zveřejněn v roce 2016 a od té doby se těší široké podpoře.³

Na základě výše uvedené práce zahájila tematická skupina 3 novou iniciativu následující po vyhlášení balíčku „Čistá energie pro všechny“.⁴ Zatímco se Protokol EU o stavebním a demoličním odpadu a pokyny pro audity odpadu před demolicí⁵ zaměřovaly na opětovné využití a recyklaci tohoto toku odpadu, snahou současné iniciativy je předložit soubor zásad pro udržitelné projektování budov s cílem omezit vznik stavebního a demoličního odpadu, usnadňovat opětovné použití a recyklaci stavebních materiálů, výrobků a stavebních prvků a pomáhat zmírnit dopady na životní prostředí a náklady životního cyklu budovy.

V rámci přípravy tohoto dokumentu uspořádala tematická skupina 3 v letech 2017, 2018 a 2019 několik setkání a výměn názorů, aby lépe pochopila tuto složitou problematiku a vytvořila prostor pro vyvážené zastoupení jednotlivých názorů. Přestože byl tento dokument vypracován sekretariátem Construction 2020 pod dohledem Evropské komise, do značné míry staví na poznatcích a odborných znalostech, které dobrovolně poskytly zúčastněné strany. Předtím než se dočkal konečného znění, prošel rukama řady odborníků.

Cíle tohoto dokumentu

Tento dokument uvádí zásady cirkulárního projektování budov. Za těmito zásadami stojí obrovské množství znalostí a informací. Cílem tohoto dokumentu je informovat účastníky ve stavebním hodnotovém řetězci o zásadách, které mají dodržovat. Dokument navazuje na spuštění dobrovolného zpravodajského rámce pro zlepšení udržitelnosti budov nazvaného Level(s).⁶ Tento dokument přispívá zejména k makro-cíli 2 rámce Level(s): Zdrojově efektivní a cirkulární životní cykly materiálů. Tento makro-cíl se týká snižování odpadu, optimalizace využití materiálu a snižování dopadů projektování a výběru materiálů na životní prostředí.⁷

¹ COM (2019) 640 v konečném znění.

² V roce 2012 Komise zveřejnila komunikační strategii pro udržitelnou konkurenceschopnost stavebnictví a stavebních podniků. Tento dokument je součástí strategie Evropa 2020. Zaměřuje se na podporu příznivých tržních podmínek pro udržitelný růst ve stavebnictví (COM2012/0433).

³ https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

⁴ Příloha: Čistá energie v budovách, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:fa6ea15b-b7b0-11e6-9e3c01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF

⁵ Jedná se o druhý výsledek tematické skupiny 3, který vyžaduje první Akční plán cirkulární ekonomiky. Nabízí metodiku pro provádění posudků před demolicí a renovací s cílem pomoci vnitrostátním orgánům skutečně dosáhnout cílů EU 2020 pro recyklaci CDW. file:///C:/Users/parenal/AppData/Local/Packages/MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Guidelines%20for%20the%20waste%20audits.pdf

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

⁷ Technické zprávy JRC (2017) „Level(s) – Společný rámec EU pro základní ukazatele udržitelnosti kancelářských a obytných budov“, část 1 a 2, od s. 33 dále.

Tohoto makro-cíle lze dosáhnout prostřednictvím konkrétních cílů nebo „nástrojů životního cyklu: scénáře pro životnost, přizpůsobivost a demontáž budov“⁸. Pro účely tohoto dokumentu jsme názvy těchto scénářů upravili následujícím způsobem:

1. *Životnost*: plánování životnosti budov a prvků, snaha o střednědobé až dlouhodobé zaměření na konstrukční životnost hlavních prvků budovy a na související cykly údržby a výměny;
2. *Přizpůsobivost*: prodloužení životnosti budovy jako celku buď umožněním dalšího zamýšleného užívání, nebo prostřednictvím možných budoucích změn v užívání – se zaměřením na výměnu a renovaci;
3. *Omezení vzniku odpadu a zkvalitnění nakládání s odpadem*: umožnění budoucího cirkulačního použití stavebních prvků, složek a částí se zaměřením na produkci menšího množství odpadu a na potenciál opakovaného použití, nebo na efektivní recyklaci hlavních stavebních prvků po demontáži. V rámci hodnotového řetězce je snahou podporovat: 1) opakované použití nebo recyklaci zdrojů (tj. materiálů) takovým způsobem, že většina hodnoty materiálu je zachována a na konci životnosti budovy znovu využita, 2) návrh komponent a použití různých stavebních metod k opětovnému použití nebo recyklaci, aby se zabránilo ztrátě hodnoty během recyklace.

Cílové skupiny tohoto dokumentu

Tento dokument se zaměřuje na zástupce stavebnictví, včetně hospodářských subjektů v hodnotovém řetězci, politických činitelů, odborníků na ekonomiku, právo a technické otázky. Lze je rozčlenit do 7 cílových skupin:

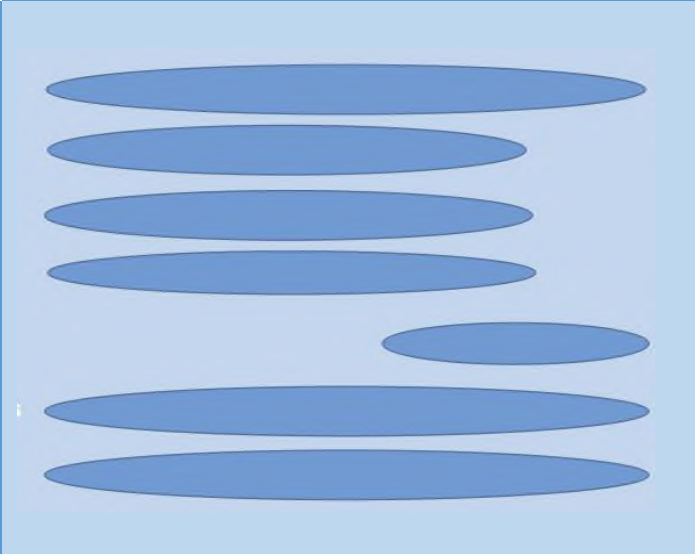
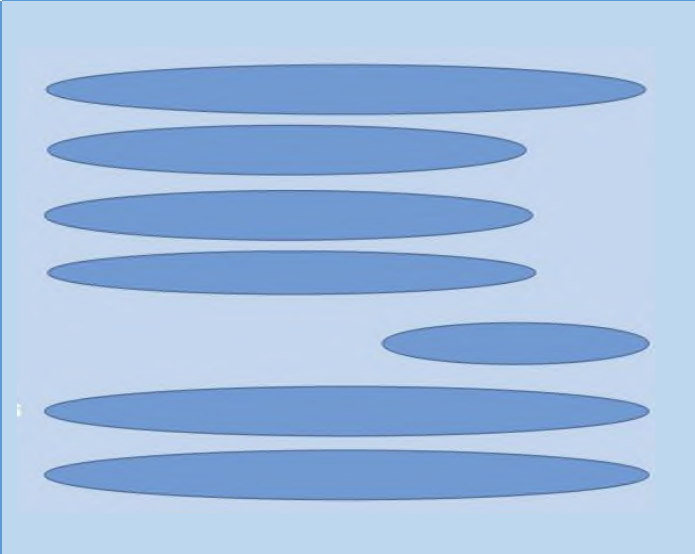
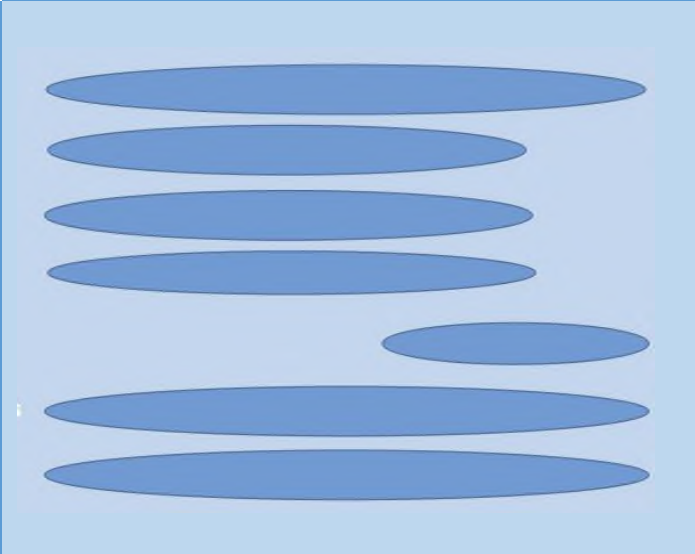
1. Uživatelé budov, správci budov a majitelé;
2. Projektové týmy (projektování a architektura budov);
3. Zhotovitelé a stavební firmy;
4. Výrobci (stavebních výrobků);
5. Demontážní a demoliční týmy; 6. Investoři, developeři a pojišťovny;
7. Vláda / regulační orgány / místní úřady.

Struktura tohoto dokumentu

Dokument je rozdělen na dvě kapitoly: Kapitola 2 obsahuje obecné zásady a kapitola 3 předkládá zásady vztahující se na jednotlivé cílové skupiny.

⁸ Technické zprávy JRC (2017) „Level(s) – Společný rámec EU pro základní ukazatele udržitelnosti kancelářských a obytných budov“, část 3, od s. 69 dále.

Obrázek: Použitelnost těchto zásad – podle konkrétního cíle a cílové skupiny

<i>Cílová skupina</i>	<i>Konkrétní cíl</i>		Omezení vzniku odpadu
	Životnost	Přizpůsobivost	
Uživatelé budov, správci budov a majitelé			
Projektové týmy			
Zhotovitelé a stavební firmy			
Výrobci (stavebních výrobků)			
Demontážní a demoliční týmy			
Investoři, developeři a pojišťovny			
Vláda / regulační orgány / místní úřady			

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že prakticky všechny cílové skupiny mohou dopomoci k naplnění konkrétních cílů, kterými jsou životnost, přizpůsobivost a omezení vzniku odpadu (včetně efektivní recyklace). Integrovaný přístup v hodnotovém řetězci je tedy zásadní.

V kapitole 3 budou představeny zásady cirkulární ekonomiky v dílčích oddílech pro každou cílovou skupinu, což umožňuje snadnou orientaci v textu podle zájmu čtenáře. Ve většině oddílů jsou zásady organizovány podle konkrétního cíle: životnost, přizpůsobivost nebo omezení vzniku odpadu. Oddíl Vláda / regulační orgány / místní úřady je strukturován podle záměrů Regulovat/Uskutečnit/Stimulovat/Investovat.

2 Obecné zásady

Jak tyto zásady číst:

Každá zásada je tučně zvýrazněna.

Podpůrná tvrzení jsou uvedena kurzívou.

- Klíčová opatření pro zavedení zásady.

Obecné zásady

A. Zásady projektování cirkulárních a udržitelných budov platí pro všechny účastníky v hodnotovém

řetězci. *Zapojte se se všemi účastníky hodnotového řetězce, včetně uživatelů budov, investorů a regulačních orgánů.*

- Podporujte porozumění a používání stávajících norem, schémat a příkladů, které umožňují komplexnější projektování a přizpůsobení podnikatelských modelů tak, aby zahrnovaly cykličnost ve stavebnictví;
- Uplatňujte normy ISO pro DfD/A (ISO20887) a rámec Levels(s), jakož i audity před výstavbou a další pokyny.

B. Udržitelná řešení musí zohledňovat celkové náklady životního cyklu, finanční a nefinanční návratnost investic.

Účastníci hodnotového řetězce reagují především na finanční podněty – a ty je třeba přizpůsobit.

- Zohledněte finanční hlediska z pohledu celého životního cyklu, a tedy kalkulace celkových nákladů s přihlédnutím k nákladům, výnosům a zůstatkové hodnotě;
- Zvažte scénáře, ve kterých jsou náklady na nové materiály, vybavení a likvidaci odpadu výrazně vyšší než v současnosti a ve kterých by některé součásti mohly být prodány za účelem opětovného použití a/nebo recyklace.

C. Pro každý hospodářský subjekt v dodavatelském nebo hodnotovém řetězci musí existovat nebo být vytvořeny životaschopné podnikatelské modely.

Pro použité výrobky a materiály musí existovat nebo být vytvořen spolehlivý trh.

- Pro zajištění dlouhodobé vize a pro podporu rozhodování majitelů budov musí být zavedeno příznivé legislativní prostředí, podněty ze strany osob, které ve veřejné sféře rozhodují (např. veřejné zakázky), inovativních a cirkulárních podniků a finančních modelů;
- Inovativní cirkulární podnikatelské modely, jako jsou obchodní modely „zpětný odběr“ nebo obchodní modely „produkt jako služba,“ mohou pro některé výrobky a systémy nabídnout zajímavá řešení.

D. Zásady je třeba uplatňovat s ohledem na úměrnost – přínosy by měly převažovat náklady. *Je důležité zvážit zátěž a náklady spojené s dodržováním těchto zásad pro provozovatele.*

- Provozovatelé by měli upřednostňovat ty zásady, které jsou nejdůležitější a přinášejí nejvyšší přínosy a nejnižší náklady;
- Při posuzování nákladů a přínosů by měly být brány v úvahu externality.

E. Jsou potřeba větší znalosti o stavebních technikách, které usnadňují demontáž a zvyšují životnost a přizpůsobivost budovy.

Ve všech částech hodnotového řetězce musí pracovníci disponovat správnými dovednostmi a podněty, aby mohli tyto znalosti aplikovat a používat vhodné nástroje.

- Projektanti a vedoucí projektů musí zajistit bezpečnost a zvážit proveditelnost demolice/renovace ze strany pracovníků;
- Vyhradte určité finanční prostředky na zvyšování kvalifikace pracovníků;
- Zařaďte do učňovských programů techniky demontáže.

Životnost

F. Životnost závisí na lepším návrhu budov, zlepšeném výkonu stavebních výrobků a sdílení informací.

Stavební prvky by měly vydržet tak dlouho jako budova, pokud je to možné. Pokud to možné není kvůli vnitřní zastaralosti nebo očekávané změně požadavků (např. infrastruktura IT), měly by být znovu použitelné, recyklovatelné nebo rozebratelné.

- Upřednostňujte stavební systémy, které umožňují lepší cirkulární hospodářství. Upřednostňujte například systémy se snadnou údržbou, opravami a výměnou, což zvýší životnost budov;
- Požádejte poskytovatele a projektanty o podrobné informace o výrobcích, materiálech a návrhu budov. Uchovávejte, aktualizujte a sdílejte informace, aby zůstaly platné a relevantní po celou dobu životnosti budovy.

Přizpůsobivost

G. Zabraňte předčasně demolici budovy vytvořením nové kultury projektování.

- Předvídejte změny požadavků;
- Umožňujte úpravy a proměny budovy pro lepší využití a opětovné použití, nové způsoby jejich využití, přípravu na konec životnosti a budoucí životnost budovy a jejích součástí.

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

H. Výrobky a systémy musí být navrženy tak, aby je bylo možné snadno znovu použít, opravit, recyklovat nebo obnovit

Při recyklaci by měla jejich hodnota pokud možno vzrůst.

- Využijte snadno demontovatelné prvky a výrobky;
- Při zakázkách nařídte, aby se místní odpad třídil a umožnila se jeho recyklace;
- Používejte jednoduché a recyklovatelné výrobky.

3 Zásady podle cílové skupiny

3.1 Cílová skupina 1: Uživatelé budov, správci budov a majitelé ⁹

Životnost

1. Celkové náklady na vlastnictví by měly být minimalizovány.

Majitelé a uživatelé budov se zajímají o celková a dlouhodobá hlediska.

- Snižte celkové náklady na metr čtvereční / srovnatelnou průměrnou hodnotu;
- Zvyšte hodnotu budovy za pomoci nástrojů.

2. Během fáze užívání by měla existovat snaha zachovat životnost.

- Poskytujte podněty využívajících výkonově orientovaných smluv, které vedou k optimálnímu využití budovy.

3. Pro minimalizaci provozních nákladů by měla být prováděna vhodná údržba budov a jejich součástí.

Životnost budovy lze prodloužit údržbou a opravami budovy při současném snížení využívání nových zdrojů a vzniku odpadu; informace a pokyny pomáhají dosáhnout správné údržby a používání s cílem zajistit dlouhou životnost budovy.

- Přizpůsobte a proměřte budovu, a přitom znovu použijte prvky, z nichž je postavena;
- Zvažte inovativní cirkulární podnikatelské modely a rozpracujte pokyny týkající se vybavení (např. koberce, kuchyně atd.) z hlediska jejich výběru, instalace, údržby a likvidace.

Přizpůsobivost

4. Finanční náklady na používání prostřednictvím vhodných nástrojů by měly být minimalizovány.

Takové nástroje podporují snadnou údržbu, úpravy, opravy, sledování, provozní náklady. Při informování uživatelů a správců budov o jejich potenciálu jsou zásadní informace o potřebách údržby a o možnostech a provedení projektování demontovatelných budov.

- BIM a stavební pasporty mohou umožnit přenos informací a informovat uživatele a pracovníky údržby o tom, jak nejlépe používat/udržovat/opravovat/přizpůsobovat budovu, její systémy a výrobky;
- Uživatelská příručka pro budovu a její vybavení je užitečná pro kupující / uživatele budovy a jejího vybavení.

5. Proved'te adaptaci budovy, pokud to za přiměřené náklady prodlouží její životnost.

Přizpůsobivost může zlepšit reakci na změny v tržní poptávce (např. přeměna nevyužitých kancelářských budov na byty). Přizpůsobivost může také pomoci zajistit financování: například potenciál druhé životnosti budovy může zajistit levnější financování a pojištění půjček.

- Přejít na cirkulární přístup vyžaduje systematickou vizi kolem integrátora použití, který je zodpovědný za oživení návrhu a využití multifunkčního, cirkulárního, kolaborativního nebo dokonce inkluzivního využití budovy se všemi zúčastněnými osobami.

6. Propagujte a maximalizujte přizpůsobivost budov z pohledu uživatele.

Informace a pokyny by měly pomoci uživatelům, majitelům a správcům budov provádět úpravy budovy s nižší produkcí odpadu.

- Možnost opakovaného použití stavebních materiálů během změny použití by měla být vysvětlena v dokumentaci vlastní realizace stavby. Změny během používání by měly být zaznamenávány (např. „deník budovy“);
- Projektování demontovatelných budov umožňuje podporovat flexibilní využití a snadné přizpůsobení prostoru k lepšímu uspokojení měnícího se účelu a požadavků budovy po celou dobu její životnosti.

⁹ Je důležité si uvědomit, že podněty pro uživatele budov, správce budov a majitele se mohou lišit.

7. Minimalizujte využívání přírodních zdrojů během životnosti budovy.

Inventář opakovaně použitelných částí budovy poskytuje informace uživatelům a správcům budovy jak v průběhu životnosti budovy, tak v dalších životních cyklech.

- Uzavřete smlouvy o vrácení nevyužitých dílů prodejcům nebo výrobcům;
- Použijte výrobky/prvky na maximum, a pokud je to možné, raději je opravte, než vyměňte.

3.2 Cílová skupina 2: Projektové týmy (projektování a architektura budov)

8. Znalosti o projektování se zásadami cirkulární ekonomiky budov a materiálů jsou nezbytností.

Projektanti by měli být obeznámeni s požadavky a strategiemi návrhu, s konceptem posuzování životního cyklu, s potenciálem zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích, s potenciálem budoucího opětovného použití (výrobků, dílů a celé budovy); s (budoucí) recyklovatelností a možnostmi přeměny (hodnocení potenciálu opětovného použití a projektování demontovatelných budov).

- Vedťe projektanty k tomu, aby při projektování nových budov zaujali přístup zohledňující celý životní cyklus;
- Použijte stávající pokyny týkající se DfD/A a zpětnou vazbu z předchozích referenčních projektů.

9. Projektanti musí vzít v úvahu náklady a přínosy v rámci celé životnosti budovy.

Zohledněny musí být provozní náklady v průběhu celé životnosti budovy i možné změny jejího využití. Jedná se o dopady a přínosy pro životní prostředí a sociální dopady a přínosy, možnosti přeměny, potenciál opakovaného použití a recyklovatelnosti.

10. Procesu se musí zúčastnit projektový management a je nutné zvážit metody hodnocení.

- Stanovte řadu relevantních ukazatelů s ohledem na celkovou cykličnost budovy, využijte ukazatele rámce Level(s).

Přizpůsobivost

11. Je třeba podporovat a zajistit možnost demontování a přizpůsobivost budovy.

Období mezi změnami používání, renovacemi nebo rekonstrukcemi se neustále zkracují. Projektanti by měli zvážit řadu hledisek, včetně přizpůsobení změnám klimatu, funkční přizpůsobivosti a širší otázky odolnosti budov.

- Před jakýmkoli stavebními pracemi, včetně demolice, by měl externí, nezávislý a neutrální odborník provést posouzení a audit (viz pokyny pro audit odpadů před demolicí a renovací budovy);
- Budovy je nutné projektovat s různými scénáři použití, aby ji bylo možné v budoucnu snadno adaptovat.

12. Při projektování budovy je třeba navrhovaný projekt vyhodnotit.

Je třeba vzít v úvahu vhodnost různých řešení, dílů a stavebních výrobků: jedná se o nejvhodnější materiály, výrobky a systémy na základě jejich technických charakteristik, požadavků na přizpůsobení a délky životnosti (technické a ekonomické) a jejich dopadu na životní prostředí.

- Umožněte udržovat a opravovat budovu a současně snižovat využívání nových zdrojů a vytváření odpadu;
- Umožněte přizpůsobení a přeměnu budovy při současném opětovném použití dílů, z nichž je již postavena, pokud je to možné.

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

13. Používejte materiály, které lze snadno recyklovat nebo znovu použít a které mohou usnadnit efektivní nakládání s odpady.

- Využijte stávající prohlášení o ekologických výrobcích, bezpečnostní listy a ujistěte se, že jsou v souladu s nařízením CPR;
- Umožněte projektantům prozkoumat možnosti použití výrobků a materiálů, které jsou již k dispozici ve stávajících budovách.

14. Při projektování různých systémů a prvků zohledněte celou řadu hledisek.

Například: velikost pro manipulaci s materiálem při demolicí; funkční rozklad; systematizace; hierarchické vztahy mezi prvky; specifikace základních prvků; postupy montáže; geometrie spojů; typ spojů; koordinace životního cyklu při montáži/demontáži, recyklovatelnost materiálů, možnost opakovaného použití výrobků a vliv zvoleného materiálu na efektivitu nakládání s odpady.

3.3 Cílová skupina 3: Zhotovitelé a stavební firmy

Životnost

15. Používejte stavební techniky, které zvyšují životnost budov a odolnost materiálů.

- Simulujte různé scénáře životnosti a porovnejte náklady;
- Zvažte odolnost vůči chybné instalaci;
- Používejte stavební techniky, které umožňují údržbu a opravy jednotlivých částí budov a stavebních výrobků a systémů a které prodlužují životnost.

Přizpůsobivost

16. Používejte stavební techniky, které podporují přizpůsobivost budov.

V závislosti na četnosti údržby, oprav a potřeby přeměny lze pro různé části budovy definovat několik kroků demontáže, což umožňuje využití různých stavebních technik. - Zaměřte se na klíčové ukazatele výkonnosti, jako jsou přínosy a náklady budovy v průběhu celé její životnosti.

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

17. Výstavba, demolice nebo renovace musí být dobře naplánována.¹⁰

Dosahujeme nižších nákladů a přínosy pro životní prostředí a zdraví a snížení uhlíkové stopy.

Tyto přípravné činnosti jsou zvláště důležité pro větší budovy.

- Proveďte audit před demolicí (nebo audit nakládání s odpady) před jakýmkoli projektem renovace nebo demolice a u nebezpečného odpadu a všech materiálů, které mohou složit opakovanému použití nebo recyklaci.

18. Stavební techniky by měly usnadňovat demontáž podle pokynů a norem pro projektanty. - Používejte stavební techniky, které přispívají ke snadné a čisté demontáži budovy;

- Předvídejte techniky / montážní systémy stavebních výrobků, které umožňují alespoň selektivní rozebrání budovy (třídění u zdroje) a nejlepší postup demontáže;
- Podporujte využití BIM tak, aby budoucí rozebrání budovy včetně recyklace a opakovaného použití bylo snazší a bezpečnější.

19. Upřednostňujte recyklované, recyklovatelné, opakovaně použitelné a/nebo opakovaně použité výrobky.

- Zkontrolujte nákupní doklady, datové listy výrobků a dostupnost recyklovaných materiálů v dané oblasti.

3.4 Cílová skupina 4: Výrobci (stavebních výrobků)

Životnost

20. Stupně potenciální životnosti budovy stanovujte podle nákladů LCC výrobku.

- Používejte hodnocení celé životnosti a životního prostředí i s doplňujícími informacemi po skončení životního cyklu budovy;
- Používejte výrobky, které jsou kvalitní a odolné vzhledem k jejich prostředí a podmínkám použití.

21. Uplatňujte zásady projektování zohledňujícího životní prostředí a životnost.

Normy výrobků, pokud ještě nebyly vytvořeny, by měly stanovit životnost a způsoby, jak ji prokázat.

¹⁰ Viz také zásada 2 Protokolu EU o stavebním a demoličním odpadu

22. Vytvářejte řešení zajišťující větší přizpůsobivost. *Například výrobou prefabrikovaných a modulárních systémů.*

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

23. Poskytováním nezbytných informací zvyšujte potenciál recyklace a obnovy výrobků.

Znalost toho, co je ve výrobku, je velmi důležitá, pokud jde o potenciál opakovaného použití a recyklace, aby nedošlo například ke kontaminaci identifikovaného toku materiálu neidentifikovanými prvky.

- Zajistěte dostatečnou sledovatelnost místa výroby.

24. Používejte harmonizované materiálové pasporty a pasporty budov.

Je třeba vytvořit a používat prohlášení o aktuálních dopadech produktu na životní prostředí a vnitrostátní nástroje, díky kterým výrobce pochopí, jak je produkt používán/aplikován. Tím se podpoří rozhodnutí, která mají být učiněna během užívání budovy, na konci její životnosti a během její obnovy.

- Zjistěte, pro jaké účely byl výrobek navržen (např. opravy, opakované použití, přepracování, rekonfigurace?);
- Zjistěte, jak je výrobek do budovy začleněn a propojen s dalšími stavebními výrobky a systémy;
- Uchovávejte dostupné informace o technických vlastnostech materiálů a výrobků a zajistěte sledovatelnost toho, co se s výrobkem během jeho životnosti dělo.

25. Kdykoliv je to možné, minimalizujte využívání přírodních zdrojů stavebních výrobků.

Upřednostněte znovu použité nebo recyklované materiály, které poskytují životnost, technické a environmentální vlastnosti a které splňují stejné požadavky na údržbu a normy jako primární materiál.

- Poskytujte uživatelům a osobám s rozhodovacími pravomocemi informace o možnosti opakovaného použití, recyklace a využití stavebních výrobků a materiálů s cílem zamezit vyčerpání přírodních zdrojů;
- Používejte kvalitní materiály s vlastní povrchovou úpravou;
- Při projektování používejte standardní rozměry a snižujte množství odřezků.

26. Nepoužívejte nebezpečné látky.

Jedná se o látky vzbuzující mimořádné obavy (SVHC – Substances of Very High Concern) a další látky, roztoky a složení materiálů, které by mohly bránit opakovanému použití a recyklaci nebo omezit jejich použití ve veřejných a soukromých budovách, protože to znesnadňuje budoucí opakované použití / recyklaci.

- Upozorněte dotčené osoby na použitý výrobek, zejména na přítomnost nebezpečných látek v budově/konstrukci/stavbě.

3.5 Cílová skupina 5: Demontážní a demoliční tým ¹¹

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

27. Pro všechny potenciálně recyklovatelné materiály musí být zavedeny podmínky recyklace (včetně infrastruktury) a cirkulární hodnotové řetězce a cykly

Mezi místem demolice, recyklačními zařízeními, výrobními závody / závody na přepracování a novým staveništěm mohou být velké vzdálenosti, které vyžadují dopravu. Hodnota závisí také na množství, tj. malé množství odpadu má menší nebo žádnou hodnotu.

- Je třeba vytvořit regionální cykly, které musí obsahovat třídící a recyklační zařízení, kde se inertní odpad mění na recyklované agregáty a kde se třídí smíšený odpad;
- Zvažte dotace/slevy na stavební materiály z recyklovaných materiálů.

28. Účinně využívejte audity před demontáží nebo výstavbou a vytvořte vhodné informační nástroje. ¹²

- Zjistěte, jaké zdroje budova obsahuje, jaké mají odbytiště a formy dalšího využití;
- Zajistěte selektivní demontáž a plně využijte nejmodernější postupy;

¹¹ Podrobnější zásady týkající se stavebního odpadu a odpadu z demontáže naleznete v Protokolu EU o stavebním a demoličním odpadu https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en ¹² See https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

- Před demontáží nebo renovací si zajistěte posouzení stavebního a demoličního materiálu a toky odpadů;
- Využívejte vytvořené nástroje (např. BIM, materiálové průvodní listy stavebních výrobků, systémů i stavby), abyste mohli rychle a přesně posoudit možnosti využití, opakovaného použití a recyklace konkrétních výrobků, systémů a odpovídajících hodnotových návrhů.

29. Používejte přizpůsobené techniky demontáže.

Třídění musí být provedeno demontáží; materiály musí být baleny do šarží s určením místa použití/zpracování podle „cestovní knihy“ (audit před demolicí), co nejpřesněji, sestavené na základě seznamu výrobků.

30. Předběžné třídění by mělo probíhat v místě budovy.

Strojní zařízení může pomoci pracovníkům a zvyšovat bezpečnost a nové skenovací techniky mohou ulehčit identifikaci materiálu.

- U zdroje odděluje alespoň nebezpečný a nezávadný odpad;
- Demontáž budov je omezena prostorem dostupným v daném místě. Proto se snažte dosáhnout rovnováhy mezi co největším tříděním během fáze selektivní demontáže a blízkosti třídících zařízení.

3.6 Cílová skupina 6: Investoři, developeři a pojišťovny

Životnost

31. Prodloužení životnosti sníží finanční riziko.

V rámci celkového přístupu k budovám a výrobkům doporučujeme vyzdvihovat význam životnosti výrobků, materiálů a možnosti správného finančního vyhodnocení.

32. Při přípravě investičních rozhodnutí doporučujte zohledňovat náklady celého životního cyklu.

Do celkové analýzy nákladů začleňte zvýšené výnosy, které lze generovat projektováním demontovatelných budov.

- Zohledněte budoucí rizika obtíží z demontáží budov a výdajů spojených s likvidací odpadů;
- Zvažte zůstatkovou hodnotu budov, čímž dosáhnete úspor u sjednání hypotečních úvěrů a zajistíte lepší toky hotovosti;
- V této fázi doporučujeme zvážit využití normy ISO pro získání kreditů DfD/A v rámci zakázek GPP a systémů hodnocení udržitelných budov.

Přizpůsobivost

33. Odpovídajícím způsobem finančně zohledněte přizpůsobivost budov.

Jakákoli opatření, která jsou pro vlastníka přínosem, minimalizují riziko selhání.

- Vlády a majitelé budov by měli zohlednit význam přizpůsobivosti v rámci celkového přístupu k budovám a výrobkům, včetně finančních otázek.

Omezení vzniku odpadu a lepší nakládání s odpadem

34. Použití recyklovaných a recyklovatelných materiálů je nutné náležitě finančně zohlednit.

Finanční/pojišťovací společnosti mohou stanovit požadavky na projekty, do kterých budou investovat.

- Požadujte nebo nabídněte možnosti použití recyklovaných materiálů;
- Uplatňujte minimální standardy náležité péče, určete a posuďte cirkulární potenciál projektu.

3.7 Cílová skupina 7: Vláda / regulační orgány / místní úřady

Vlády na různých úrovních mohou ovlivnit předpoklady pro cirkulární stavební odvětví prostřednictvím řady podnětů, politik, norem a předpisů. Mohou zejména:

- Regulovat: prostřednictvím přijetí a zavedení právních předpisů;
- Uskutečnit: vyvolat změny pomocí mechanismů jako zadávání veřejných zakázek;
- Stimulovat: poskytováním podnětů a podporou experimentování;
- Inspirovat: poskytováním vedení, vizí a šířením osvědčených postupů.

35. Přijměte integrovanou a holistickou vizi, která poskytne stabilní regulační/legislativní rámec.

- Zaveďte v opatřeních holistický přístup: zahrňte reverzibilitu a regeneraci zdrojů a recyklaci vedle dalších požadavků, jako je energetická účinnost;
- Stimulujte inovace a vývoj nových spojovacích technologií, které umožňují opakované použití, recyklaci nebo využití součástí bez dopadů na životnost budovy;
- Zaujměte holistický přístup a změřte nebo posuďte environmentální vlastnosti v průběhu celého životního cyklu (případně více životních cyklů) budovy a stavebních výrobků, a zajistěte, aby legislativní stimuly neměly protichůdné účinky;
- Integrujte zásady cirkulární ekonomiky do stávajících právních předpisů a politických nástrojů, kdykoli je to možné;
- Energetická renovace 3 % budov ve vlastnictví vlády státu vyžadovaná směrnicí o energetické účinnosti (2012/27/EU ve znění 2018/2002 EU) nabízí příležitost integrovat aspekty účinnosti zdrojů a cykličnosti do požadavků na renovaci;
- Politické podněty, které podporují udržitelnost a internalizaci vnějších nákladů, by také umožnily podporu nejlepších projektových řešení z dlouhodobého hlediska;
- Podporujte včasné alternativy „bez rizik“, tj. řešení bez vytváření environmentálních nebo zdravotních rizik (v souladu se zásadou opatrnosti):
 - i. Rozlišujte zdroje, materiály/výrobky a budovy;
 - ii. Do přístupu integrujte používání biologických materiálů.

Regulovat

36. Během tvorby politiky je třeba aktivně využívat nástroje pro rozhodování a hodnocení.

Tím získáte nástroje pro měření a posouzení, zda dotčené zúčastněné strany politiku dodržují

- Podporujte systematický sběr dat strukturálním způsobem, který lze použít pro analýzu dopadů. Vytvořte například databázi a knihovny, které budou volně přístupné, než postoupí do právní verze při tvorbě právních předpisů;
- Identifikujte příslušné ukazatele dopadu na přizpůsobivost, demontáž, opakované použití a recyklaci, které lze začlenit do politik v oblasti stavebnictví;
- Zaujměte přístup založený na více životních cyklech (od kolébky ke kolébce) jako hodnotící nástroj na podporu rozhodovacího procesu, čímž zajistíte holistickou perspektivu budov a stanovíte všechny potenciální přínosy cirkulárního modelu (EFIResources, 2018).

37. Posilujte politiku, která podporuje opětovné použití a efektivní recyklaci budov / stavebních materiálů.

- Upouštějte od skládek a nebezpečných látek s ohledem na materiály používané v minulosti; zajistěte rozumnou strategii postupného vyřazování;
- Podporujte selektivní demontáž umožňující odstranění nebezpečných látek a bezpečné zacházení s těmito látkami;
- Usnadněte opakované použití a efektivní recyklaci selektivním odstraněním materiálů a zajistěte zavedení třídících systémů pro jednotlivé části CDW;
- Podporujte snižování obsahu nebezpečných látek a SVHC v materiálech a výrobcích; - Podporujte opravování;
- Cílem standardizace je pomoci zajistit výkon výrobků obsahujících recyklované materiály;
- Podporujte nové podnikatelské modely, jako je EPR, na podporu rozvoje trhu druhotných materiálů;
- Podporujte nové podnikatelské modely pro podporu výrobku jako služby;
- Podporujte využívání místní recyklační infrastruktury, která by měla být dostatečně vyvinuta pro každý druh stavebního odpadu a opakovaně použitých výrobků;
- Při vytváření politiky zvažte stanovení kvantitativních cílů;
- Začleňte do politiky výstavby přístupy životního cyklu;
- Zohledněte mezinárodní obchod s opakovaně používanými výrobky (např. harmonizací norem).

Uskutečnit

38. Využívejte a propagujte řadu potenciálních dostupných politických nástrojů, zejména GPP.

- Pro jakékoli veřejné práce v rámci zakázek GPP využijte (i) inovativní ukazatele a kritéria, např. pro budovy a údržbu a (ii) inovativní postupy zadávání zakázek, které vyžadují projektování demontovatelných budov,

demontáže a efektivní recyklaci. Vyhodnoťte dopad projektu na životní prostředí ve srovnání s méně invazivními alternativami;

- Nástroje BAMB pro projektování demontovatelných budov definují ukazatele projektování demontovatelných budov, které umožňují posoudit potenciál opětovného použití a možnosti přeměny stávajících budov i nových návrhů budov. Tyto ukazatele lze použít pro zadávání veřejných zakázek, jakož i pro definování kritérií a posouzení stavebního povolení;
- Pro zvýšení celkového výkonu používejte přístupy k posuzování životního cyklu;
- Vláda a majitelé budov mohou v nabídkových řízeních a návrzích specifikovat použití udržitelných systémů hodnocení budov, jako je norma ISO pro DfD/A a Level(s), které nabízejí rozsáhlý přístup k DfD.

Stimulovat

39. Podporujte přizpůsobivost budov.

- Zveřejňujte pokyny pro podporu přizpůsobivosti – podle toho se budou řídit majitelé budov a finanční/pojišťovací společnosti;
- Podporujte vícenásobné využívání budov, např. stavte budovy s vhodným demontovatelným vnitřním členěním atd., a podněcujte užívání za tímto účelem;
- Přizpůsobivost může být podporována na různých úrovních¹²: na úrovni součástí, budov a oblasti:
 - i. Přizpůsobivost na úrovni součástí (reverzibilita, nezávislost vrstev, kompatibilita atd.) by se měla podporovat kvůli stimulaci opakovaného použití součástí a materiálů a kvůli usnadnění údržby a renovace;
 - ii. Přizpůsobitelnost na úrovni budovy (rozšiřitelnost, univerzálnost, dostupnost vrstev atd.) by se měla podporovat, aby budova lépe obstála v budoucnosti a byla připravena na nové potřeby a různá použití;
 - iii. Přizpůsobivost na úrovni oblasti by se měla podporovat, aby se zachovala dobrá sociální soudržnost a flexibilní infrastruktura, která splňuje proměnlivé společenské požadavky.

40. Zajistěte dlouhodobou kvalitu budov.

- Umožněte vládám a majitelům budov a infrastruktury, aby zohlednili význam recyklovatelnosti v rámci celkového přístupu k budovám a výrobkům a možnosti náležitého finančního zohlednění;
- Informace o opakovaném použití budou zahrnovat náklady na celkovou životnost (případně několik životních cyklů) ve spojení s environmentálním hodnocením po ukončení životního cyklu budovy;
- Zakažte plánované zastarávání, zmírněte zastarávání / zajistěte maximalizaci životnosti produktů prostřednictvím technologického rozvoje.

41. Dávejte podněty k navrhování zásad pro cirkulární a udržitelné budovy.

- Například plánování konce životnosti ve fázi projektování, což vyžaduje samostatné cíle pro projektování budov, které mají minimální úroveň opakovaně použitelných součástí, změřeno pomocí ukazatelů projektování demontovatelných budov, v kombinaci se samostatnými cíli pro opakované použití, recyklaci, nové využití na konci životnosti. Čím více budov bude takto projektováno, tím větší bude fond budoucích zdrojů;
- Demontovatelné produkty mohou na začátku využívat více zdrojů (např. kvůli robustnější konstrukci), ale umožňují zdroje obnovovat a také znovu výrobek využít v několika životních cyklech;
- Podporujte inovace pro cirkulární materiály, cyklické projektování a výrobní zařízení.

Inspirovat

42. Vytvořte nebo podporujte subjekty v oblasti stavebnictví, kteří vypracují integrované pokyny a nástroje pro projektování a rozhodování, které zohledňují dlouhodobé dopady.

- Podporujte jejich použití při tvorbě hodnotících schémat – a tím pobídněte jejich používání v projektech. Mezi klíčové standardy, které je třeba při navrhování zvážit/podporovat, patří mimo jiné:
 - i. Normy EN a ISO pro stavební konstrukce;
 - ii. LCA celé budovy(EN15978);
 - iii. Level(s);

¹² Rámec „návrh na změnu“ vytvořený ve výzkumném projektu OVAM zadaném vlámskou vládou (Ministerstvo životního prostředí, přírody a energie), vedený konsorciem Unit Smart Energy and Built Environment (VITO), výzkumným týmem TRANSFORM (Vrije Universiteit Brussel) a ASRO (KU Leuven) (<https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/TWOL-Design-for-change.pdf>)

- iv. Protokol/nástroj projektování demontovatelných budov (RBD)¹³;
- v. Analýza nákladů a výnosů;
- vi. Normy ISO pro DfD/A (ISO 20887);
- vii. Role BIM.

43. Přijměte dlouhodobou vizi integrující vícenásobné použití a životní cykly na podporu efektivního přístupu k omezenému využívání přírodních zdrojů.

- Podporujte projektování budov s opakovaným použitím – zaměřte se na opětovné použití a/nebo renovaci budov (nové využití) a podporujte multifunkčnost budov v průběhu času;
- Stimulujte posuzování scénářů ve fázi předběžného návrhu (s architektem a majitelem budovy / klientem), aby pochopili možnosti využití budovy v průběhu času;
- Vytvořte povědomí o skutečnosti, že demontovatelné výrobky mohou na začátku využívat více zdrojů, ale umožňují jejich obnovu a také opakovaně využívají výrobek ve více životních cyklech.

¹³ Vytvořeno v rámci projektu BAM, <https://www.bamb2020.eu/wp-content/uploads/2018/12/Reversible-Building-Design-guidelines-andprotocol.pdf>

Příloha 1 – Odkazy

BAMB – Budovy jako materiálové banky, k dispozici na adrese <https://www.bamb2020.eu/>

Ecorys, Evropská komise, *Protokol EU o nakládání s odpady ze stavebnictví a demolice*, září 2016, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

Evropská komise, *Příloha: Podpora čisté energie v budovách (příloha zprávy Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance – Čistá energie pro všechny Evropany*, COM(2016) 860 v konečném znění, Brusel, 30.11.2016, k dispozici na adrese https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:fa6ea15b-b7b0-11e69e3c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF

Johnson J, *The Concrete Initiative - Closing The Loop: What Type of Concrete Re-Use Is the Most Sustainable Option?* (Jaký typ opakovaného použití betonu je nejudržitelnější volbou?), Theconcreteinitiative.eu, 2016, k dispozici na adrese <https://www.theconcreteinitiative.eu/newsroom/publications/165-closing-the-loop-what-type-of-concrete-re-use-is-the-most-sustainable-option>

Norský stavební úřad, *Norské předpisy o technických požadavcích na stavební práce (Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggeteknisk forskrift - TEK17)*, Červenec 2017, k dispozici na adrese <https://dibk.no/globalassets/byggeregler/regulation-on-technical-requirements-for-construction-works--technicalregulations.pdf>

Steel and The Circular Economy – Design for Deconstruction and Reuse (Ocel a cirkulární ekonomika – Projektování zohledňující demontáž a opětovné použití), Steelconstruction.info
<https://www.steelconstruction.info/Steel_and_the_circular_economy#Design_for_deconstruction_and_reuse>

Steel Construction Products (Stavební výrobky z oceli), Steelconstruction.info, k dispozici na adrese:
<https://www.steelconstruction.info/Steel_construction_products#Fasteners_and_fixings>

The Norwegian Environmental Product Declaration (EPD) Foundation, *Norwegian EPD programme – The Norwegian adaptation of the ISO 14025 Type III environmental declaration*, k dispozici na adrese <https://www.epdnorge.no/getfile.php/134699-1478769108/Dokumenter/Dokumenter%20godkjente%20verifikatorer/The%20Norwegian%20EPDprogramme%20-main%20document%20rev17042014%20m%20vedlegg.pdf>

Rámec „návrh na změnu“ vytvořený ve výzkumném projektu OMAV zadaném vlámskou vládou (Ministerstvo životního prostředí, přírody a energie), vedené konsorciem Unit Smart Energy and Built Environment (VITO), výzkumným týmem TRANSFORM (Vrije Universiteit Brussel) a ASRO (KU Leuven) (<https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/TWOL-Design-pro-change.pdf>)

Level(s) - Building sustainability performance (Budování udržitelnosti), k dispozici na adrese <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

BAZED, k dispozici na adrese www.bazed.fr.

Projekt BAZED navrhuje koncepční přístup k prevenci plýtvání, nástroje a zpětné vazby plynoucí ze zkušeností prostřednictvím jedné nebo více oblastí činností: zachování již existujících výrobků, ekologická řešení, demontáž atd. Tyto přístupy jsou rozděleny podle různých subjektů ve stavebnictví: osoby odpovědné za projekty, přední dodavatelé a společnosti.

Příloha 2 – Pojmy a definice

Přizpůsobivost

Schopnost provést změny nebo úpravy, aby se zajistila vhodnost ke konkrétnímu účelu.

[ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.7.3.79]

Montáž

Sada souvisejících komponentů, které jsou vzájemně spojeny.

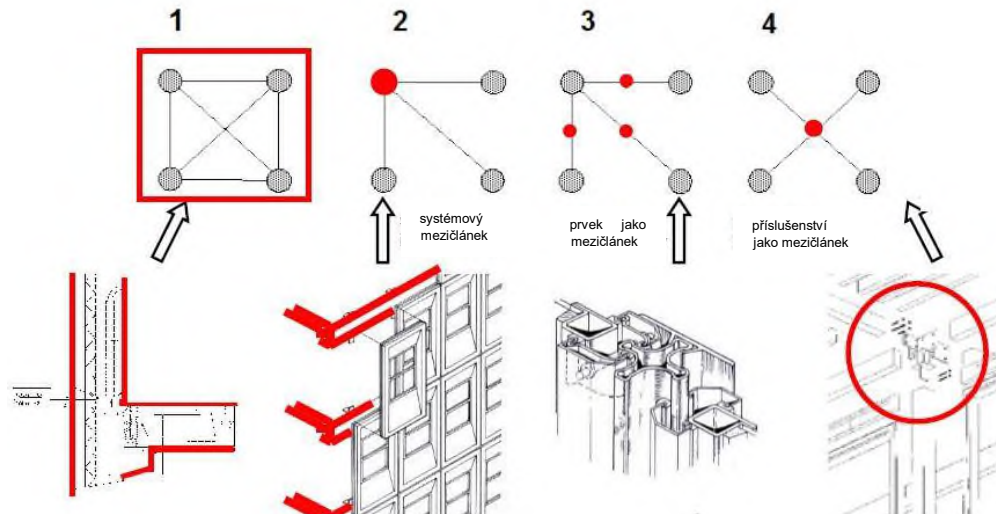
[ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.7.3.79]

Postup montáže

Postup montáže vytváří závislost jednotlivých prvků jejich vzájemným připevněním. Způsob, jakým provádíme montáž budovy, utváří zrcadlový obraz budovy během fáze demontáže a přeměny. Rozlišujeme dva hlavní postupy montáže/demontáže: paralelní postup a sekvenční postup. [ZDROJ: Brussels Environment]

Základní prvek

Stavební výrobek (systém/součást/prvek) je nositelem specifických funkcí budovy. Každý sestavený výrobek představuje seskupení prvků, které jsou nositeli dílčích funkcí. Pro zajištění nezávislosti prvků ve dvou seskupeních by mělo každé seskupení určit svůj základní prvek, který integruje všechny okolní prvky tohoto seskupení. Tento prvek funguje jako prostředník mezi prvky i mezi seskupeními. Takový prostředník sdílí funkce na dvou úrovních: i) spojuje prvky uvnitř seskupení a ii) funguje jako mezičlánek s jinými seskupeními. Základní prvky / mezičlánky lze nalézt na všech úrovních technického složení budovy (viz obrázek níže).

[ZDROJ: Brussels Environment]

Budova

Stavba, jejímž jedním z hlavních účelů je poskytovat útočiště svým obyvatelům nebo obsahu, obvykle částečně nebo úplně uzavřená a konstruovaná tak, aby trvale stála na jednom místě.

[ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.1.1.3,]

Cirkulární ekonomika

Hospodářství, ve kterém je hodnota výrobků, materiálů a zdrojů v hospodářství udržována co nejdéle a je minimalizován vznik odpadu.

[ZDROJ: EC. 2015. Uzavření cyklu – Akční plán EU pro cirkulární ekonomiku. COM(2015) 614 v konečném znění. Brusel, 2.12.2015]

Složka

Výrobek vyrobený jako samostatná jednotka sloužící specifické funkci nebo funkcím.

[ZDROJ: ISO 6707-1:2014, 6.1.3]

Stavba

Vše, co je vyrobeno nebo je výsledkem stavebních činností. [ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.1.1.1] Budovy a díla pozemního stavitelství.

[ZDROJ: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se ruší směrnice Rady 89/106 /EHS, článek 2]

Stavební a demoliční odpady

Odpad vzniklý při stavební a demoliční činnosti.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, článek 3]

Demontáž

Proces řešení skončené životnosti stavby (budovy, konstrukce...), který zahrnuje analýzu jejího obsahu (audit, posouzení a projekt), zajištění stávající stavby (technicky i z hlediska životního prostředí), dekontaminaci a odstranění veškerých přítomných nebezpečných odpadů, demoliční činnost umožňující požadované změny a recyklační činnosti zajišťující obnovu hodnoty stávajících materiálů. [ZDROJ: Zúčastněné strany cílové skupiny 3 pro Construction 2020]

Demolice

Odstranění destruktivními metodami.

Demontáž

Nedestruktivní dělení staveb nebo postaveného zařízení na základní materiály nebo složky. [ZDROJ: ISO/FDIS 15392, 3.11]

Projekt zohledňující demontáž

Přístup k projektování výrobku nebo vybudovaného zařízení, který usnadňuje jeho demontáž na konci životnosti takovým způsobem, který umožňuje opětovné použití, recyklaci či nové využití součástí a složek pro další ekonomické použití nebo pro zamezení likvidace coby odpadu jiným způsobem.

Downcycling

Proces, ve kterém se během procesu přeměny snižuje kvalita materiálu, potenciál pro další opětovné použití a ekonomická hodnota.

[ZDROJ: Deconstruction and Materials Reuse – an International Overview, CIB Publication 300, Final Report of Task Group 39 on Deconstruction (Rozebrání a opětovné použití materiálů – mezinárodní přehled, publikace CIB 300, závěrečná zpráva úlohy 39 o rozebrání), editoval Abdol R. Chini, University of Florida]

Životnost

Schopnost vybudovaného zařízení nebo kterékoli z jeho součástí plnit požadované funkce ve svém servisním prostředí po stanovenou dobu bez nepředvídané údržby nebo opravy.

[ZDROJ: ISO 17738-1:2017, 3.6]

Program rozšířené odpovědnosti výrobce

Soubor opatření přijatých členskými státy k zajištění toho, aby výrobci produktů nesli finanční odpovědnost nebo finanční a organizační odpovědnost za řešení odpadové fáze životního cyklu výrobku.

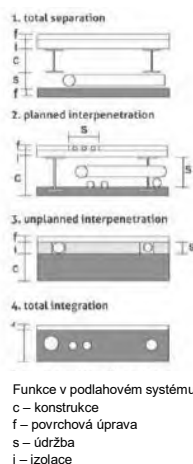
[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, článek 3]

Funkční rozklad

Funkční rozklad určuje stupeň integrace funkcí v rámci prvků a závislost funkcí. Zahnuje funkční oddělení a funkční autonomii.

Funkční autonomie definuje závislost mezi nezávislými funkcemi prvku (např. konstrukce, povrchová úprava, technické prvky, potrubí atd.) plánovaným nebo neplánovaným vzájemným průnikem součástí s různými funkcemi.

To znamená, že přemístění nebo změna velikosti součástí, které mají jednu funkci, ovlivňuje integritu ostatních součástí s jinými funkcemi.

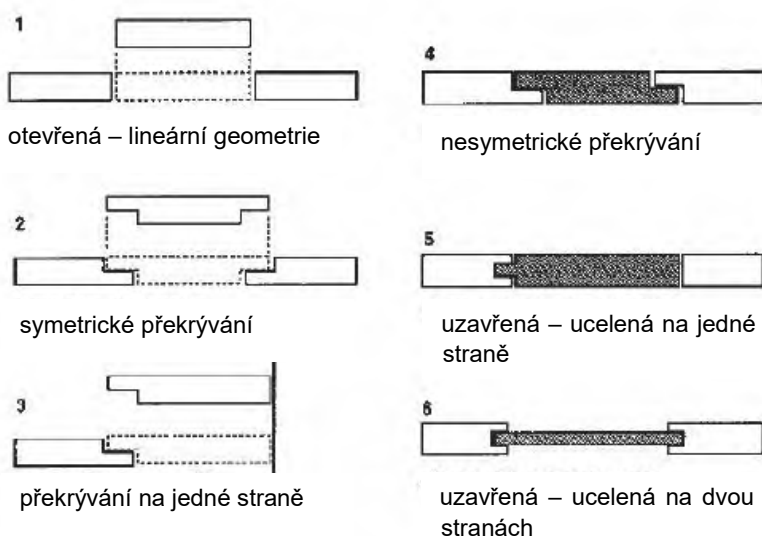
Posouzení funkční autonomie

1.	celková separace (modulární zónování)	1,0
2.	plánovaný vzájemný průnik pro různá řešení	0,8
3.	plánovaný vzájemný průnik pro jedno řešení	0,4
4.	neplánovaný vzájemný průnik	0,2
5.	celková integrace	0,1

[ZDROJ: Brussels Environment]

Geometrie spojů

Geometrií spojů se míní geometrie okraje výrobku a standardizace spojů, které ovlivní snadnost demontáže a posloupnost sestavení.

[ZDROJ: Brussels Environment]

Nebezpečný odpad

Odpad, který vykazuje jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze III směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

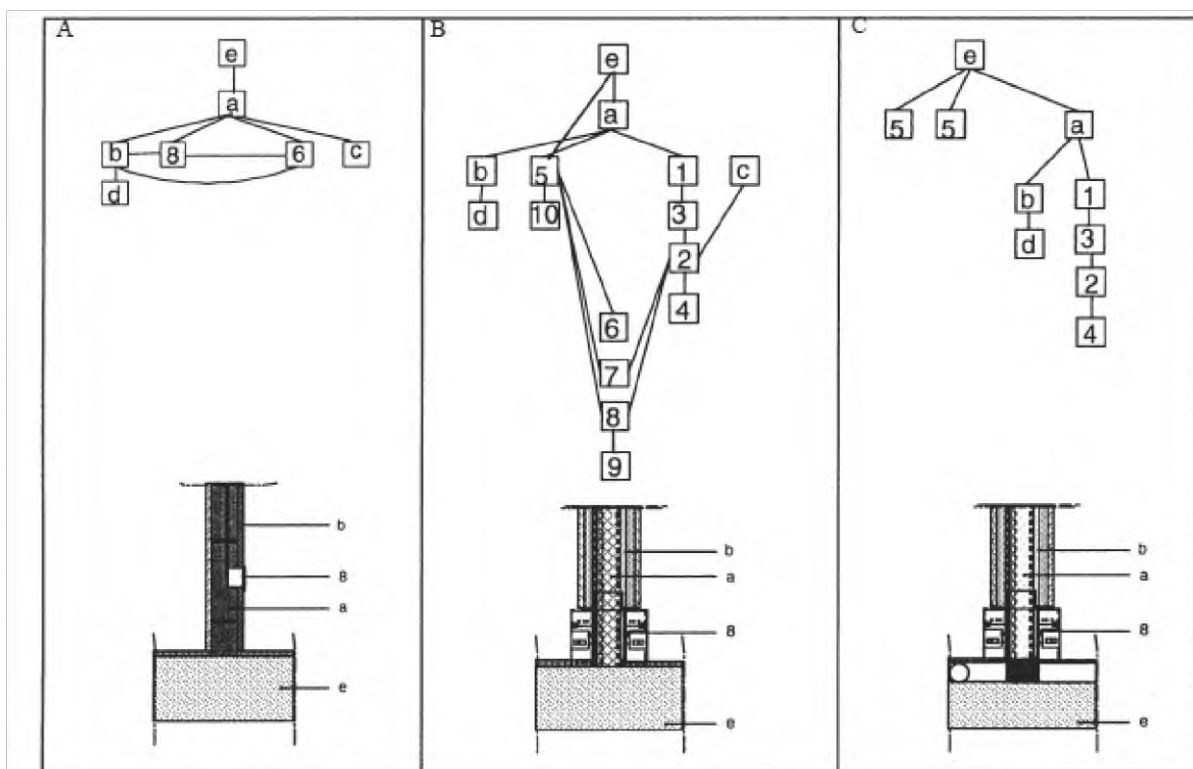
Hierarchické vztahy mezi prvky

Typ vztahů mezi jednotlivými prvky v budově má významný dopad na demontážní potenciál stavby.

Počet vztahů mezi různými prvky a způsob, jakým jsou různé seskupení funkcí vzájemně propojeny, bude mít dopad na snadnost demontáže.

Pokud jsou vztahy (respektive spojení) mezi různými shluky funkcí nebo dílčích sestav omezeny na vztah se základním prvkem této dílčí sestavy, bude usnadněna demontáž různých dílčích sestav a přizpůsobení v rámci jedné dílčí sestavy (sestava C na obrázku níže).

Když jsou vytvořeny vztahy mezi různými prvky (jinými než základním prvkem) různých dílčích sestav, bude rozebírání a přizpůsobení složitější (sestava A a B na obrázku níže).

[ZDROJ: BRUSSELS ENVIRONMENT]

Level(-s)

Dobrovolný zpravodajský rámec pro zlepšení udržitelnosti budov. S využitím stávajících norem poskytují Level(s) sjednocený přístup EU k posuzování vlivu na životní prostředí v zastavěných lokalitách. [ZDROJ: EC DG ENV]

Posuzování životního cyklu

Kompilace a vyhodnocení vstupů, výstupů a potenciálních dopadů výrobku na životní prostředí během jeho životního cyklu.

[ZDROJ: ISO 14040:2006, 3.2]

Koordinace životního cyklu při montáži/demontáži

Koordinace prvků, u které by prvky s dlouhou životností a největší závislostí na montáži měly být sestaveny jako první a rozebrány jako poslední s ohledem na technické a velikostní aspekty a aspekty použití. [ZDROJ: EC DG ENV]

Náklady životního cyklu

Metodika systematického ekonomického hodnocení nákladů životního cyklu během období analýzy, jež je stanovena v dohodnutém rozsahu.

[ZDROJ: ISO 15686-5:2017, 3.1.8]

Výrobce

Jakákoli fyzická nebo právnická osoba, která vyrábí stavební výrobek nebo která nechala takový výrobek navrhout nebo vyrobit a tento výrobek uvádí na trh pod svým jménem nebo ochrannou známkou.

[ZDROJ: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a ruší směrnice Rady 89/106/EHS, článek 2]

Modulární

Skládá se z modulů pro snadnou montáž, uspořádání, přizpůsobení a demontáž. [ZDROJ: ISO 7176-26:2007, 4.8.11]

Modul

Sada standardizovaných dílů nebo nezávislých jednotek.

Opotřebení

Ztráta schopnosti položky uspokojivě fungovat v důsledku změn požadavků na výkon. [ZDROJ: ISO 15686-1:2011, 3.14]

Audit před demolicí

Vykonavatel demolice provede podrobnou inspekci demoličního projektu a soupisu materiálů (nebezpečných i nezávadných), aby získal přehled o povaze, množství a případné kontaminaci vytěžených demoličních materiálů. Je proveden soupis rizik pro bezpečnost práce a bezpečnostní rizika pro okolí. [ZDROJ: Protokol EU o nakládání s odpady ze stavebnictví a demolice]

Audit před výstavbou

Audity před výstavbou zahrnují odhady demolice a renovace toho, co lze opětovně použít při rozebrání a následné demontáži. Měly by také informovat o možnosti opětovného použití výrobků a materiálů při následné konstrukci a/nebo úpravě (renovaci). [ZDROJ: Reuse of building products and materials – barriers and opportunities (Opětovné použití stavebních výrobků a materiálů – překážky a příležitosti), Gilli Hobbs, Katherine Adams BRE, Watford, Velká Británie, červen 2017]

Prevence

Opatření přijatá dříve než se z látky, materiálu nebo výrobku stane odpad, která snižují:

a) množství odpadu, včetně prostřednictvím opětovného použití produktů nebo prodloužení životnosti produktů; b) nepříznivé dopady vzniklého odpadu na životní prostředí a lidské zdraví; nebo c) obsah nebezpečných látek v materiálech a výrobcích.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

Systemizace

Systemizací se míní seskupení dílčích systémů a složek, které jsou součástí budovy, aby se podpořily otevřené/nezávislé prvky konstrukce/vrstev; zahrnuje úroveň struktury a materiálu a shlukování s cílem omezit počet sekvencí demontáže.

[ZDROJ: Brussels Environment]

Opakované využití

Jakákoli činnost, jejímž hlavním výsledkem je, že odpad slouží užitečnému účelu tím, že nahradí jiné materiály, které by jinak byly použity ke konkrétnímu účelu, nebo jejímž výsledkem je, že je odpad upraven k tomuto konkrétnímu účelu, a to v daném závodě nebo v širším hospodářství. Příloha II obsahuje neúplný seznam možností opakovaného využití.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

Recyklace

Jakýkoli způsob využití, jímž je odpad znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky, ať pro původní nebo pro jiné účely. Zahrnuje opakované zpracování organického materiálu, ale nezahrnuje energetické využití a opakované zpracování na materiály, které mají být použity jako paliva nebo k zásypu.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

Recyklovatelnost

Vlastnost produktu nebo přidružené složky, kterou lze odklonit z proudu odpadu prostřednictvím dostupných procesů a programů a lze ji sebrat, zpracovat a znovu použít ve formě surovin nebo výrobků.

[ZDROJ: ISO 14021:2017]

Rekonstrukce

Úpravy a vylepšení stávající budovy nebo díla pozemního stavitelství za účelem uvedení do přijatelného stavu.

[ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.7.3.79]

Renovace

Renovace je proces vrácení použitého produktu alespoň na původní výkon se zárukou, která je rovnocenná nebo lepší než záruka nově vyrobeného produktu.

[ZDROJ: Evropská síť renovátorů, financovaná z rámcového programu Evropské unie Horizont 2020]

Oprava

Vrácení produktu, složky, sestavy nebo systému do přijatelného stavu obnovením nebo výměnou opotřebovaných, poškozených nebo poničených částí.

[ZDROJ: ISO 6707-1:2017, 3.7.3.79]

Výměna

Změna částí existujícího předmětu k opětovnému získání funkčnosti.

Nové použití

Používání zastaralého předmětu, který její majitel považuje za odpad, k jinému účelu, který se zcela liší od původního. [ZDROJ: Structures and Architecture: New concepts, applications and challenges, How to build the future with limited and finite resources (Struktury a architektura: Nové koncepty, aplikace a výzvy, Jak budovat budoucnost s omezenými zdroji), Paulo J. Cruz, Y. Sieffert & D. Daudon, J-M Huygen, 2013]

Možnost opakovaného použití

Schopnost materiálu, výrobku, složky nebo systému sloužit v původní podobě více než jednou, udržet si během procesu regenerace své hodnotové a funkční vlastnosti a přizpůsobit se opětovnému užití pro stejný nebo jakýkoli účel. [ZDROJ: Level(s), Makro cíl 2]

Opakované použití

Jakýkoliv postup, kterým jsou výrobky nebo jejich části, které nejsou odpadem, znovu použity pro tentýž účel, pro který byly původně určeny.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

Selektivní demolice

Odstranění materiálů z demoličního místa v předurčené sekvenci, aby se maximalizovalo využití a recyklace.

[ZDROJ: Level(s), Makro cíl 2]

Systematizace

Systematizací se míní seskupení dílčích systémů a složek, které jsou součástí budovy, aby se podpořily otevřené/nezávislé prvky konstrukce/vrstev; zahrnuje úroveň struktury a materiálu a shlukování s cílem omezit počet sekvencí demontáže.

[ZDROJ: Brussels Environment]

Upcycling

Proces, ve kterém se během procesu přeměny zvyšuje kvalita materiálu, potenciál pro další opětovné použití a ekonomická hodnota.

[ZDROJ: Deconstruction and Materials Reuse – an International Overview, CIB Publication 300, Final Report of

Task Group 39 on Deconstruction (Rozebrání a opětovné použití materiálů – mezinárodní přehled, publikace CIB 300, závěrečná zpráva úlohy 39 o rozebrání), editoval Abdol R. Chini, University of Florida]

Typ spojů

Typem spojů se rozumí způsob, jakým jsou prvky vzájemně spojeny, např. suchým nebo mokrým spojem, jakož i typ těchto spojů a (plánovaná) konstrukce. [ZDROJ: Brussels Environment]

Nakládání s odpadem

Sběr, přeprava, využití a likvidace odpadu, včetně dohledu nad těmito činnostmi, následné péče o místa likvidace, včetně činností prodejce a zprostředkovatele.

[ZDROJ: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic]

Metodický návod
odboru odpadů Ministerstva životního prostředí
pro řízení vzniku stavebních a demoličních
odpadů a pro nakládání s nimi

Praha, srpen 2018

Obsah

1. Úvod	3
1.1 Oblast použití	3
1.2 Používané pojmy.....	4
2. Doporučené postupy pro přípravu a provádění stavby ve vztahu k řízení předcházení vzniku, využívání stavebních a demoličních odpadů a k nakládání s nimi.....	6
2.1 Příprava stavby	6
Odstranění	6
Změna dokončené stavby, údržba stavby.....	8
Stavby dopravní infrastruktury	8
Shrnutí.....	9
2.2 Provádění odstranění stavby nebo jejích částí.....	10
2.3 Předcházení vzniku a nakládání se stavebními a demoličními odpady	12
2.4 Řízení a zabezpečování kvality	15
2.5 Přejímka stavebních a demoličních odpadů do recyklačních zařízení a jiných zařízení určených k nakládání s odpady	16
2.6 Kvalita výrobků a normy pro výrobky.....	16
3. Závěr	18
Přílohy	19
Příloha č. 1.....	19
Příloha č. 2.....	20
Příloha č. 3.....	21
Příloha č. 4.....	25
Příloha č. 5.....	27

1. Úvod

Metodický návod naplňuje usnesení vlády ČR č. 1080 ze dne 22. 12. 2014, k provedení nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024 a je vydáván s cílem:

- omezit množství nebezpečných odpadů vznikajících při zřizování staveb, jejich údržbě, změnách dokončených staveb (stavební úpravy, přístavby a nástavby) a odstraňování staveb,
- sjednotit postup přiřazování kategorie odpadu (nebezpečný nebo ostatní odpad) u vznikajících stavebních a demoličních odpadů v souladu s § 6 zákona o odpadech a jeho prováděcími předpisy /1/,
- zabezpečit přednostní využívání stavebních a demoličních odpadů a jednotně vymezit podmínky pro přejímku odpadů do zařízení k jejich využívání,
- minimalizovat riziko při nakládání se stavebními a demoličními odpady.

Jednou ze základních povinností stanovených osobám odpovídajícím za přípravu a provádění staveb podle stavebního zákona /2/ je ochrana životního prostředí a zdraví lidí, která je mimo jiné vázána na předcházení vzniku a řádné nakládání s odpady vznikajícími při stavebních činnostech souvisejících s uskutečňováním nových staveb a zejména se změnami dokončených staveb a odstraňováním staveb.

Odpady, vznikající při uskutečňování, údržbě, rekonstrukcích a odstraňování staveb, nazývané v souladu s názvem podskupiny odpadů v Katalogu odpadů jako „stavební a demoliční odpady“, mohou být při vhodném řízení jejich vzniku a stanoveném nakládání s nimi významným zdrojem úspor primárních surovin.

Předmětem tohoto Metodického návodu jsou doporučené postupy, které, pokud budou při přípravě dokumentace staveb a jejich provádění odpovědnými osobami (projektantem, autorizovaným inspektorem, stavebníkem, stavbyvedoucím, stavebním dozorem apod.) dodržovány, směřují k vysoké úrovni ochrany zdraví lidí při nakládání s odpady a ke snížení rizika znečišťování nebo ohrožení životního prostředí.

1.1 Oblast použití

Metodický návod je určen osobám, které řídí a vykonávají činnosti při přípravě a provádění stavby (stavebník, stavební dozor, projektant, stavbyvedoucí apod.) /2/ a odpovídají za soulad těchto činností s požadavky obecně závazných právních předpisů včetně zákona o odpadech /1/. Metodický návod je určen rovněž pracovníkům orgánů veřejné správy v rámci stavebního řízení, odpadového hospodářství, osobám pověřeným k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů a všem dalším osobám, kterým při jejich činnostech vznikají stavební a demoliční odpady.

Metodický návod je zaměřen zejména na problematiku vzniku odpadů z údržby, změn dokončených staveb a odstraňování staveb budov a staveb dopravní infrastruktury provedených zejména z cihelného zdiva, betonových a železobetonových konstrukcí, živičných materiálů (bez příměsí dehtu), kamene, štěrkopísků a dalších obdobných materiálů.

Metodický návod je rovněž možné využít pro dřevostavby a stavby z jiných rostlinných materiálů.

Využití návodu je doporučeno zejména pro:

- přípravu dokumentace staveb, pro provádění staveb a zejména pro provádění jejich oprav, změn dokončených staveb (stavebních úprav, přístaveb a nástaveb) a odstraňování (bourání, demolice),
- vydávání stanovisek správních orgánů ochrany životního prostředí,
- hodnocení nebezpečných vlastností stavebních a demoličních odpadů pověřenými osobami (včetně vzorkování odpadů k tomuto účelu),
- další činnosti spojené se vznikem stavebních a demoličních odpadů a nakládáním s nimi.

1.2 Používané pojmy

Stavební a demoliční odpad – odpad vznikající při zřizování staveb, jejich údržbě, při změnách dokončených staveb a odstraňování staveb zařazovaný do skupiny 17 Katalogu odpadů /1.2/ (zejména vytěžené zeminy, stavební výrobky a materiály); výběr nejběžnějších druhů těchto odpadů je uveden v příloze č. 1 tohoto návodu.

Stavby dopravní infrastruktury – stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť apod. a s nimi související zařízení /2/.

Opětovné použití – použití částí stavebních výrobků a stavebních výrobků odnímaných z původního místa ve stavbě při údržbě stavby, změnách dokončených staveb a odstraňování staveb ke stejnému účelu, ke kterému byly původně určeny (umístěním do stavby v případě, že odpovídají požadavkům na stavební výrobky) bez nutnosti úpravy; v tomto případě se tyto věci nestávají odpady; u výkopových zemín je jejich opětovné použití bez dalších podmínek vázáno pouze na stavbu, kde zeminy vznikly.

Využívání odpadů – činnosti uvedené v příloze č. 3 k zákonu o odpadech /1/; pro potřeby tohoto metodického návodu se jedná zejména o materiálové využívání odpadů – náhradu prvotních surovin stavebními a demoličními odpady nebo využití látkových vlastností těchto odpadů k původnímu účelu nebo k jiným účelům, s výjimkou bezprostředního získání energie. Zejména se jedná o způsob uvedený v příloze č. 3 k zákonu o odpadech /1/ pod kódem R 5 – Recyklace nebo zpětné získávání ostatních anorganických materiálů.

Úprava odpadů – každá činnost, která vede ke změně chemických, biologických nebo fyzikálních vlastností odpadů (včetně jejich třídění) za účelem umožnění nebo usnadnění jejich dopravy, využití, odstraňování nebo za účelem snížení jejich nebezpečných vlastností /1/. U stavebního a demoličního odpadu se jedná zejména o úpravu velikosti jeho složek (drcení) a třídění (fyzikální úprava) včetně vytřídění kovů (např. armovací železo).

Recyklát ze stavebního a demoličního odpadu - materiálový výstup ze zařízení k využívání a úpravě stavebních a demoličních odpadů kategorie ostatní odpad a odpadů podobných stavebním a demoličním odpadům, spočívající ve změně zrnitosti a jeho roztřídění na velikostní frakce recyklovaného umělého kameniva v zařízeních k tomu určených (recyklačních linkách), který může být uváděn na trh jako výrobek v souladu se zvláštními právními předpisy /3/, /3.1/, /17/ nebo využit jako upravený odpad na povrchu terénu v souladu se zákonem o odpadech /1/ a vyhláškou č. 294/2005 Sb. /1.4/.

Stavebník – osoba, která pro sebe žádá vydání stavebního povolení nebo ohlašuje provedení stavby, terénní úpravy nebo zařízení, jakož i její právní nástupce, a dále osoba, která stavbu, terénní úpravu nebo zařízení provádí, pokud nejde o stavebního podnikatele realizujícího

stavbu v rámci své podnikatelské činnosti; stavebníkem se rozumí též investor a objednatel stavby /2/.

Stavební podnikatel – osoba oprávněná k provádění stavebních nebo montážních prací /2/ jako předmětu své činnosti podle živnostenského zákona /2.5/.

Stavební dozor – odborný dozor nad prováděním stavby svépomocí vykonávaný osobou, která má vysokoškolské vzdělání stavebního nebo architektonického směru nebo střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou a alespoň 3 roky praxe při provádění staveb /2/.

Projektant – fyzická osoba oprávněná k vybraným činnostem podle zvláštního právního předpisu /2.4/.

Stavbyvedoucí – osoba, která zabezpečuje odborné vedení provádění stavby a má pro tuto činnost oprávnění podle zvláštního právního předpisu /2/, /2.4/.

Pověřená osoba – právnická osoba nebo fyzická osoba pověřená Ministerstvem životního prostředí nebo Ministerstvem zdravotnictví k hodnocení příslušných nebezpečných vlastností odpadů /1/.

Vymezené části stavby – části stavby vymezené při prohlídce stavby před její údržbou, změnou nebo odstraněním, vyhodnocené jako podezřelé z přítomnosti škodlivin, které byly při prohlídce stavby určeny k odnětí ze stavby ve zvláštním režimu, zabezpečujícím vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a minimalizaci možnosti rozšíření škodlivin do životního prostředí v souladu se zvláštními právními předpisy /1/, /4/.

2. Doporučené postupy pro přípravu a provádění stavby ve vztahu k řízení předcházení vzniku, využívání stavebních a demoličních odpadů a k nakládání s nimi

2.1 Příprava stavby

Odstranění

Vlastník stavby je podle § 128 odst. 1 stavebního zákona /2/ povinen ohlásit stavebnímu úřadu záměr odstranit stavbu, s výjimkou staveb uvedených v § 103, nejde-li o stavbu podle § 103 odst. 1 písm. e) bodů 4 až 8 nebo stavbu, v níž je obsažen azbest. Ohlášení obsahuje základní údaje o stavbě, předpokládaný termín započetí a ukončení prací, způsob odstranění stavby, identifikaci sousedních pozemků nezbytných k provedení bouracích prací, statistické ukazatele u budov obsahujících byty. Jde-li o stavby, které vyžadují stavební povolení nebo ohlášení podle § 104 odst. 1 písm. a) až e), připojí k ohlášení dokumentaci bouracích prací, závazná stanoviska, popřípadě rozhodnutí dotčených orgánů ke způsobu odstranění vyžadovaná zvláštními právními předpisy, vyjádření dotčených vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury.

Podle § 128 odst. 5 stavebního zákona /2/ je vlastník stavby povinen zajistit, aby odstranění stavby bylo provedeno stavebním podnikatelem. Stavbu, která k uskutečnění nevyžaduje stavební povolení, může její vlastník odstranit svépomocí, pokud zajistí provádění stavebního dozoru. U staveb, v nichž je obsažen azbest, zajistí provádění dozoru osobou, která má oprávnění pro odborné vedení provádění stavby podle zvláštního právního předpisu /2.4/ (více viz *Metodický návod MŽP pro řízení vzniku odpadů s obsahem azbestu při provádění a odstraňování staveb a pro nakládání s nimi* /14/).

U všech druhů staveb, na které se vztahuje povinnost zpracovat dokumentaci bouracích prací k jejich odstranění (§ 128 stavebního zákona /2/) se doporučuje provést důkladnou prohlídku všech prostor dotčeného objektu a jeho okolí. Doporučuje se, aby prohlídku stavby provedla skupina osob tvořená stavebníkem, projektantem a osobou pověřenou k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů. Jako účelné je doporučeno doplnit skupinu odborníka na demontáže staveb (Osoba se stavebně-technickým nebo přírodovědným vzděláním vykazující znalosti v oblastech bouracích prací a právních předpisů týkajících se odpadů a provádění odstraňování staveb, zejména zákona o odpadech a stavebního zákona). V případě odstraňování stavby, která k uskutečnění záměru vyžaduje ohlášení stavebnímu úřadu podle ustanovení § 104 odst. 1 písm. a) - e) stavebního zákona /2/ nebo stavby, která k uskutečnění záměru nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu podle ustanovení § 103 stavebního zákona /2/ se doporučuje provést prohlídku přiměřeně, tzn., že prohlídku uskuteční stavbyvedoucí nebo osoba, která bude provádět při odstranění stavby stavební dozor.

Před prohlídkou stavby se doporučuje seznámit se:

- s doklady o souladu existence stavby s požadavky stavebního zákona a o shodě skutečného užívání stavby s účelem, s nímž byla stavba zřízena. Jedná se zejména o následující doklady: dokumentace stavby ověřené stavebním úřadem při postupech podle stavebního zákona (ohlášení stavby, stavební povolení, povolení k užívání stavby, změny v užívání stavby apod.), výpis z katastru nemovitostí, atd.;
- s informacemi o historii objektu (stavby) – v písemné podobě nebo rozhovory s pamětníky. Jedná se zejména o informace o změnách užívání stavby, změny

technologíí užívaných v objektu, havárie (požáry), důsledky válečných událostí, přestavby a opravy, které by měly být vždy alespoň rámcově datovány, zmínky o původní nebo dodatečné aplikaci materiálů obsahujících azbest, jako jsou protipožární izolace, těsnění, nástřiky. (Např. příčky s obsahem azbestových desek byly často aplikovány až do dokončené stavby v rámci vnitřních úprav místností.);

- s činnostmi uskutečňovanými v dotčené stavbě v minulosti dávné i nedávné, se zaměřením zejména na suroviny, výrobky a odpady, s nimiž bylo v objektu nakládáno, na druhy nebezpečných chemických látek a přípravků a na místa, kde bylo s dotčenými věcmi nakládáno včetně míst jejich skladování;
- se způsobem vytápění budovy (lokální vytápění, způsob odvodu spalin, identifikace stavebních konstrukcí, které byly ve styku se spalinami), s druhem paliv spalovaných ve zdrojích tepla, způsobem manipulace s palivy a způsobem a místem jejich skladování;
- se způsobem odvodu odpadních vod a s jejich kvalitou, s umístěním předčisticích zařízení odpadních vod v budově (umístění sedimentačních jímek, odlučovačů olejů a benzínu, odlučovačů tuků a čistíren odpadních vod) a trasováním a materiály použitými pro zřízení kanalizace, umístění bezodtokých jímek apod.;
- s ostatními zdroji znečišťování ovzduší a předčisticími zařízeními zajišťujícími plnění emisních limitů z těchto zdrojů i ze spalovacích zdrojů;
- se zdroji vody v objektu (studny, materiál vodovodních potrubí s důrazem na olovo nebo azbest) a se zásobníky a zařízeními na úpravu vody;
- s výsledky ekologických auditů, pokud byl dotčený objekt jejich předmětem.

Při prohlídce stavby se doporučuje:

- zaměřit se na ověření tloušťky příček a podhledů a době jejich zabudování do stavby (pomůcka pro identifikaci stavebních materiálů obsahujících azbest, více viz Metodický návod pro řízení vzniku odpadů s obsahem azbestu při provádění a odstraňování staveb a pro nakládání s nimi /14/);
- jednoznačně identifikovat nosné prvky a překontrolovat jejich rozměry a provedení. Při přípravě složitější dokumentace bouracích prací k odstranění stavby nebo jejích částí se musí správně odhadnout skutečné působení sil na konstrukci stavby. Ačkoliv je projektová dokumentace (pokud je k dispozici) užitečnou pomůckou, skutečné provedení stavby jí nemusí zcela odpovídat.

Účelem prohlídky stavby je určení vymezených částí stavby, které se stanou po odnětí ze stavby nebezpečnými odpady nebo mohou být zdrojem vzniku nebezpečných odpadů nebo za účelem identifikace materiálů, které lze opětovně použít nebo recyklovat. Během prohlídky by se měl identifikovat vzniklý stavební odpad a odpad z demolic a specifikovat postupy rozebrání a demolice. To sestává z identifikace všech odpadových materiálů, které vzniknou při demolici, s určením množství, kvality a umístění v rámci stavby nebo civilní infrastruktury; měly by být identifikovány všechny materiály a proveden přiměřený odhad množství odpadu vzniklého při odstranění nebo změnách stavby. Seznam stavebních a demoličních materiálů, které je potřeba ze stavby odstranit před demolicí je uveden v příloze č. 3. Prohlídka stavby by měla poskytnout informace o materiálech, které se třídí u zdroje (např. nebezpečný odpad), o materiálech, které je anebo není možné opětovně použít nebo recyklovat, o způsobu nakládání s odpady a možnostech jejich recyklace.

Vymezené části stavby, pokud je to z důvodu statické bezpečnosti stavby možné, budou v dokumentaci určeny k odstranění ze stavby odděleně. Tím se zabrání míšení odpadů kategorie ostatní a kategorie nebezpečný. U stavby obsahující azbest je nutno věnovat zvláštní pozornost určení vymezených částí obsahující azbestové materiály, a to provedením stavebně technického průzkumu (inspekce) zjištění výskytu azbestu oprávněnou osobou, jehož součástí je odběr vzorků a jejich následná analýza v akreditované laboratoři. (více viz *Metodický návod pro řízení vzniku odpadů s obsahem azbestu při provádění a odstraňování staveb a pro nakládání s nimi /14/*).

Pozornost je třeba věnovat také nakládání s nebezpečnými látkami ve vztahu k podzemním a povrchovým vodám. Při nakládání se závadnými látkami ve větším rozsahu, nebo v případech, kdy je zacházení s nimi spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové či podzemní vody má uživatel závadných látek povinnost dle § 39 vodního zákona vypracovat plán opatření pro případy havárie v souladu s vyhláškou č. 450/2005 Sb. /13.1/a předložit jej ke schválení příslušnému vodoprávnímu úřadu.

Prohlídku stavby se doporučuje dokumentovat zápisem (protokolem), který je jedním z podkladů pro zpracování dokumentace odstranění stavby. Zápis (protokol) z prohlídky stavby je doporučeno doprovodit fotodokumentací. Doporučený obsah zápisu (protokolu) o prohlídce stavby je uveden v příloze č. 2 tohoto metodického návodu. Vymezené části stavby se doporučuje před zahájením stavebních prací zřetelně označit.

V případě pochybností se doporučuje odebrat při prohlídce nebo následně před zahájením stavebních prací vzorky stavebních materiálů (budoucích odpadů) z vymezených částí stavby. Odběr vzorků stavebních materiálů metodou vzorkování s úsudkem z vymezených částí stavby, u nichž se předpokládá, že se stanou odpady, musí být dokumentován a proveden v souladu s požadavky vyhlášky č. 94/2016 Sb. /1.1/.

Výsledky zkoušek odebraných vzorků z vymezených částí stavby jsou jedním z podkladů pro zpracování dokumentace odstranění stavby a podkladem pro zařazení případně vzniklých odpadů do příslušné kategorie (ostatní odpad nebo nebezpečný odpad) a zpracování základního popisu odpadů.

Každá změna stavby nebo odstranění stavby musí být v etapě projektové přípravy dobře naplánováno a při realizaci dobře řízeno. Přípravné činnosti jsou zvláště důležité v případě větších staveb.

Změna dokončené stavby, údržba stavby

Při přípravě prací, které v rámci změny dokončené stavby nebo údržby stavby vyžadují odstranění některých částí stavby, se prohlídka stavby a zápis (protokol) o ní provádějí obdobně jako v případě přípravy odstranění stavby jako celku. Prohlídka stavby by měla být zaměřena zejména na identifikaci přítomnosti stavebních materiálů s nebezpečnými látkami a materiálů s obsahem azbestu ve stavbě.

Stavby dopravní infrastruktury

Při přípravě odstraňování stavby, změny dokončené stavby nebo její údržby se doporučuje při odběrech vzorků ze stavby využívat mimo metody vzorkování s úsudkem též metodu systematického vzorkování. Za dostatečné pro ověření průměrné kvality budoucího odpadu vzniklého odstraňováním liniových staveb je považován krok 1000 m pro odběr jednoho

reprezentativního vzorku ze stavby (vzorkovaná jednotka). Tento postup je doporučen v případě, že provozováním stavby nedošlo v určeném úseku k mimořádnému bodovému znečištění, např. v důsledku havárie. Dílčí vzorky (náběry) odebírané pro přípravu reprezentativního vzorku z příslušného úseku stavby by měly být v místě odběru vzorku odebírány s četností min. 1 dílčí vzorek na 1 m² průřezu stavby kolmého na linii stavby v daném místě. Nejméně dvě třetiny dílčích vzorků by měly být odebrány z míst více jak 0,5 m pod povrchem odstraňované stavby (pokud to provedení stavby umožňuje). Je doporučeno odebírat dílčí vzorky (náběry) použité k vytvoření laboratorních vzorků (reprezentativních vzorků) rovnoměrně (systematicky) po celém dotčeném úseku stavby. Při přípravě vzorkování je nutné zvážit a v plánu vzorkování zohlednit heterogenitu materiálu, z něhož byla (je) stavba zřízena a podle toho stanovit vzorkovací nářadí (vzorkovače použité při odběru) a minimální hmotnost terénního vzorku, který bude při vytváření laboratorního vzorku zpracováván. Vzorkování a jeho přípravu je nutné podříditi obecným požadavkům stanoveným v technických normách – viz příloha č. 4.

Shrnutí

V souladu s § 128 odst. 1 stavebního zákona /2/ ohlašuje odstranění stavby její vlastník stavebnímu úřadu podáním na formuláři, jehož náležitosti jsou stanoveny v příloze č. 15 k vyhlášce č. 503/2006 Sb. /2.1/. Mezi přílohy, které se připojují k tomuto ohlášení, náleží u staveb, které vyžadují stavební povolení nebo ohlášení podle § 104 odst. 1 písm. a) až e) dokumentace bouracích prací, zpracovaná v rozsahu přílohy č. 15 k vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb /2.3/, u ostatních staveb obsahuje dokumentace bouracích prací situaci odstraňované stavby, její stručný popis, organizaci bouracích prací a informaci o dodržení požadavků dotčených orgánů, údaje o tom, jak se naloží s vybouraným materiálem a kam se přebytečný materiál uloží. Dále se k ohlášení záměru odstranit stavbu připojují závazná stanoviska dotčených orgánů k odstranění stavby, pokud jsou zvláštním zákonem vyžadována - viz část B přílohy č. 15 k vyhlášce /2.1/.

I v případě změn dokončených staveb podává stavebník žádost o stavební povolení stavebnímu úřadu na formuláři, jehož náležitosti jsou stanoveny v příloze č. 2 k vyhlášce /2.1/ a mezi přílohy, které se připojují k této žádosti, náleží projektová dokumentace stavby zpracovaná autorizovanou osobou v rozsahu přílohy č. 12 k vyhlášce č. 499/2006 Sb. /2.3/ a závazná stanoviska dotčených orgánů, pokud jsou zvláštním zákonem vyžadována.

Rovněž pro ohlášení staveb uvedených v ustanovení § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona /2/ včetně jejich změn, je předepsán formulář, a to v příloze č. 8 k vyhlášce /2.1/. K ohlášení se také připojuje projektová dokumentace zpracovaná autorizovanou osobou v rozsahu přílohy č. 12 k vyhlášce č. 499/2006 Sb. Pokud mohou být ohlašovanou stavbou dotčeny veřejné zájmy chráněné zvláštními předpisy, tak stavebník k ohlášení dokládá závazná stanoviska dotčených orgánů s provedením stavby.

Od 1. ledna 2018 vydává dle § 79 odst. 4 zákona o odpadech /1/ obecní úřad obce s rozšířenou působností závazné stanovisko k umístění stavby, ke změně využití území, k povolení stavby a k řízením podle zvláštního právního předpisu z hlediska nakládání s odpady. Odbor odpadů Ministerstva životního prostředí vydal sdělení k vydávání závazných stanovisek podle § 79 odst. 4 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/stanovisko_ke_stavebnim_rizenim/\\$FILE/OOD_P-zavaznastanoviska-20180125.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/stanovisko_ke_stavebnim_rizenim/$FILE/OOD_P-zavaznastanoviska-20180125.pdf), podle kterého se doporučuje obecním úřadům obcí s rozšířenou působností při vydávání závazných stanovisek postupovat.

Ke sjednocení postupu pověřených osob při prohlídce staveb určených k údržbě, změně dokončené stavby nebo odstranění stavby a pro hodnocení nebezpečných vlastností stavebních a demoličních odpadů při vydávání osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností těchto odpadů byly upraveny požadavky na obsah příslušných školení pověřených osob.

2.2 Provádění odstranění stavby nebo jejích částí

Při odstraňování stavby nebo jejích částí v rámci změny dokončené stavby nebo údržby stavby je nutné postupně odstraňovat vymezené části stavby a ty části stavby, které je v rámci základního materiálu stavby možno považovat za příměsi komplikující recyklaci stavební suti a u nichž je to technologicky a ekonomicky možné (např. otvorové výplně stavebních konstrukcí, kovové a dřevěné střešní konstrukce, podlahové krytiny a konstrukce z kovu, plastu nebo dřeva, klempířské doplňky, rozvody médií, technologické zázemí staveb – rozvaděče, transformátory, výměníky, vzduchotechnická zařízení, výtahy apod.). S těmito věcmi je nutné nakládat samostatně jako se specifickými druhy stavebních odpadů.

Stavby je potřeba rozebírat selektivně a zejména s ohledem na další materiálové využití. Hlavní toky stavebního a demoličního odpadu je nutné pečlivě třídit a shromažďovat odděleně tak, aby byla zajištěna potřebná kvalita vytríděného materiálu určeného k recyklaci nebo opětovnému použití (například beton, cihly, omítka, krytiny a keramika). S cílem umožnit opakované použití a recyklace je potřeba počítat s rozebráním stále širšího množství materiálů např. materiály z lehkých obvodových plášťů, otvorových výplní stavebních konstrukcí tj. PVC, ploché sklo, kovy, obkladové materiály a sanitární výrobky, kotle ústředního topení, ohříváče vody, radiátory, okenní rámy, lampy a stínidla lamp, ocelové konstrukce a obkladový materiál. Další materiály, které je možné opětovně použít, nebo recyklovat jsou: beton, sádra, minerální izolace, materiály pro zateplování fasád např. z polystyrenu atd. V případě stavebních a demoličních odpadů na bázi sádky není vhodné využití pro účely využívání odpadů na povrchu terénu. CaSO_4 obsažený v těchto odpadech může být za určitých podmínek (anaerobní prostředí, přítomnost organické hmoty a vody) redukován až na toxický H_2S . Prioritně se doporučuje zvažovat a hledat možnosti využití použitých stavebních výrobků vznikajících při odstraňování stavby nebo jejích částí v rámci změny dokončené stavby nebo údržby stavby přímo v místě jejich vzniku (v rámci stavby). Podmínkou je, že použité stavební výrobky jsou pro další použití v místě stavby bezpečné – např. nejsou znečištěny škodlivinami. Tento postup je vyloučen u použitých stavebních výrobků obsahujících azbest.

Stavební výrobky, které byly použity při stavbě, se nestávají odpadem v případě, že jsou ze stavby odnímány a následně v místě stavby nebo na jiné stavbě použity opět jako stavební výrobky k původnímu účelu (např. očištěné cihly, panely, nosníky, štěrk, písek), protože nenaplňují definici odpadu uvedenou v § 3 zákona o odpadech /1/. V takovém případě nejsou podřízeny zákonu o odpadech /1/ a jejich užívání je řízeno zvláštními právními předpisy /3/, /7/.

Odpady vznikající ze základních minerálních stavebních materiálů (např. betonové a železobetonové konstrukce, tvárnice, cihly) je doporučeno, v případě, že je není možné využít jako celek k jejich původnímu účelu (cihly, železobetonové nosníky apod.), využívat nebo odstraňovat až po jejich úpravě (drcení, třídění) v zařízeních k tomu určených (recyklačních linkách).

Pokud u dřevěných částí staveb není možné jejich opětovné použití nebo materiálové využití (např. opětovné použití trámu, dřevo jako surovina pro výrobu dřevotřískových desek) doporučuje se jejich energetické využití v souladu se zákonem o odpadech /1/ a zákonem o ochraně ovzduší /12/ nebo odstranění spaláním v příslušném zařízení k odstraňování odpadů.

Jako paliva nemohou být spalovány dřevěné prvky stavby, které mohou obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva (např. železniční pražce, krovy) nebo nátěrovými hmotami (např. rámy oken). Odstraňování stavebních a demoličních odpadů charakteru biologicky rozložitelných odpadů ukládáním na skládky je právní úpravou zakázáno.

Je vhodné využívat dostupné technologie pro zpracování stavebního a demoličního odpadu s cílem třídění a následného využití odpadu jako zdroje pro výrobu paliva. Kromě dřeva a výrobků ze dřeva, které nejsou vhodné pro opětovné použití nebo recyklaci, se dají energeticky využít také plasty, izolační materiály na bázi organických látek nebo například vodotěsné vrstvy z asfaltu, ale již výhradně ve stacionárních zdrojích povolených k tepelnému zpracování odpadu dle zákona o ochraně ovzduší.

Přítomnost obalových materiálů na staveništích by se měla co nejvíc minimalizovat prostřednictvím optimalizace dodavatelského řetězce, například hromadnými dodávkami, dohodami s dodavateli o zpětném odběru obalů atd. Všechny odpad z obalů, který vznikne na staveništi, by se měl v co největší možné míře roztrždit podle druhu (např. na plasty, dřevo, lepenku a kov). Správné přiřazení kódů odpadu k odpadu z obalů je důležité při rozlišování obalů se zbytky obsahu, např. obalů od barev. Omezení množství vznikajícího nebezpečného odpadu lze dosáhnout např. důsledným vyprázdněním obalů a případně i umožněním vytvrzení nebo vyschnutí zbytků, které zůstaly v obalech. Obaly s vytvrzenými zbytky je zpravidla možné zařadit podle Katalogu odpadů jako odpady kategorie „ostatní odpad“.

Nebezpečné odpady je třeba oddělovat a odstraňovat samostatně před samotnou demolicí. Je nutné zabránit kontaminaci ostatních odpadů odpady nebezpečnými, k čemuž může během demolice dojít v důsledku nevhodného nakládání. Mezi nejběžnější nebezpečné odpady, které vznikají během stavebních a demoličních prací jsou odpady s obsahem azbestu, dehtu, polychlorovanými bifenoly, olova nebo například izolační materiály obsahující nebezpečné látky. Odstranění nebezpečných odpadů je nutné také z důvodu zabránění poškození recyklovatelných materiálů nebezpečnými látkami. I když jsou nebezpečné látky obsaženy jen ve velmi malém množství z celkových odpadních materiálů, jejich možná přítomnost může ovlivnit výslednou kvalitu recyklovaných výrobků.

Původce a oprávněná osoba, která nakládá s nebezpečnými odpady, jsou povinni zajistit, aby nebezpečné odpady byly označeny písemně způsobem a v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem a grafickým symbolem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o klasifikaci, označování a balení látek a směsí /25/ v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem. Nebezpečný odpad s nebezpečnou vlastností HP 9 Infekční se označuje grafickým symbolem stanoveným prováděcím právním předpisem. Způsob a rozsah označování nebezpečných odpadů je uveden v příloze č. 29 vyhlášky č. 383/2001 Sb. /1.3/.

Původce a oprávněná osoba, která nakládá s nebezpečným odpadem, jsou povinni zpracovat identifikační list nebezpečného odpadu a místa nakládání s nebezpečným odpadem tímto listem vybavit. Obsah identifikačního listu je uveden v příloze č. 3 vyhlášky č. 383/2001 Sb. /1.3/.

Jako shromažďovací prostředky nebezpečných odpadů mohou sloužit zejména speciální nádoby, kontejnery, obaly, jímky a nádrže, které splňují technické požadavky kladené na shromažďovací prostředky nebezpečných odpadů vyhláškou č. 383/2001 Sb. /1.3/ a které splňují požadavky stanovené zákonem o odpadech /1/ a zvláštními právními předpisy na ochranu životního prostředí a zdraví lidí /5, 12, 13/. Na shromažďování nebezpečných odpadů, které mají nebezpečné vlastnosti uvedené v příloze přímo použitelného předpisu Evropské

unie o nebezpečných vlastnostech odpadů /26/ zákona, popřípadě stejné nebezpečné vlastnosti jako mají chemické látky nebo přípravky, na které se vztahuje zvláštní právní předpis /9/, se také vztahují obdobné technické požadavky jako na shromažďování těchto chemických látek a přípravků podle zvláštních právních předpisů.

Každý, kdo zachází se zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami nebo kdo zachází se závadnými látkami ve větším rozsahu nebo kdy zacházení s nimi je spojeno se zvýšeným nebezpečím, je povinen dle § 39 vodního zákona /13/ a vyhlášky č. 450/2005 Sb. /13.1/ učinit odpovídající opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod nebo do kanalizací, které tvoří součást technologického vybavení výrobního zařízení.

V rámci stavební činnosti je nutné zaměřit se na snižování emisí prašnosti v souladu se zákonem o ochraně ovzduší /12/ a s vydanými Programy zlepšování kvality ovzduší (Opatření k omezování prašnosti ze stavební činnosti). Ke snižování emisí prašnosti lze realizovat opatření stanovené v Metodice pro stanovení opatření ke snížení vlivů stavební činnosti na imisní zatížení částicemi PM10 (kap. 3 Opatření k redukci prašnosti ze staveb) dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/castice_pm10.

Shromažďovací prostředky stavebních a demoličních odpadů musí splňovat základní technické požadavky uvedené v odst. § 5 vyhlášky č. 383/2001 Sb. /1.3/. Při volbě shromažďovacího místa nebo umístění shromažďovacího prostředku musí být zohledněny otázky bezpečnosti při jeho obsluze, požární bezpečnosti, jeho dostupnosti a možnosti obsluhy mechanizačními a dopravními prostředky.

Shromažďovací prostředek může být vyprázdněn pouze do přepravního obalu určeného pro nakládání se shromažďovaným druhem odpadu nebo může sám být přepravním obalem nebo může být umístěn nebo vyprázdněn do skladu jako skladovací prostředek nebo umístěn či vyprázdněn do zařízení ke sběru nebo výkupu odpadů nebo do zařízení k využívání nebo odstraňování odpadů. Po vyprázdnění musí umožňovat čištění a desinfekci.

Jako sklady stavebních a demoličních odpadů mohou sloužit volné plochy, přístřešky, budovy, podzemní a nadzemní nádrže apod., které splňují technické požadavky kladené na sklady odpadů uvedené v odst. 1 § 7 vyhlášky 383/2001 Sb. /1.3/, požadavky stanovené zákonem a zvláštními právními předpisy na ochranu životního prostředí a zdraví lidí /5, 12, 13/ a které byly zřízeny k tomuto účelu v souladu se zvláštními právními předpisy. Sklady, jejich části a skladovací prostředky odpadů musí splňovat základní technické požadavky podle odst. 2 § 7 vyhlášky č. 383/2001 Sb.

Sklady, ve kterých jsou skladovány odpady určené k odstranění po dobu delší než 1 rok, a sklady, ve kterých jsou skladovány odpady určené k využití po dobu delší než 3 roky, musí svým technickým zabezpečením odpovídat ve vztahu ke skladovaným odpadům příslušné skupině skládek. Takové skladování se považuje za dlouhodobé.

Sklad odpadů musí být provozován podle provozního řádu, jehož obsah je shodný s obsahem provozního řádu zařízení pro nakládání s odpady skupiny A, uvedeného v příloze č. 1 vyhlášky č. 383/2001 Sb.

2.3 Předcházení vzniku a nakládání se stavebními a demoličními odpady

V rámci naplňování cíle Plánu odpadového hospodářství ČR, stanoveného nařízením vlády č. 352/2014 Sb. /1.5/ uvedeného v bodě 3.3.1.4 „Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních odpadů“ a v souladu se zásadami uvedenými v písmenu a) „regulovat vznik stavebních a

demoličních odpadů a nakládání s nimi s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí“ a písmenu b) „maximálně využívat upravené stavební a demoliční odpady a recykláty ze stavebních a demoličních odpadů“ se doporučuje projektantům při zpracování projektů staveb upřednostňovat využívání vhodných stavebních a demoličních odpadů (v souladu se stanovenými požadavky na využívání odpadů na povrchu terénu /1.4/) a výrobků z nich vyrobených, včetně recyklátů, splňujících požadavky na výrobky /3/, /3.1/. Stavební a demoliční odpady lze využívat v zařízeních k tomu určených (recyklačních linkách). V tomto směru se doporučuje zaměřit pozornost na tuto problematiku i dotčeným správním úřadům podílejícím se na stavebním řízení.

Součástí Plánu odpadového hospodářství ČR je Program předcházení vzniku odpadů ČR, který se zabývá snižováním množství a předcházením vzniku rovněž stavebních a demoličních odpadů. V rámci plnění dílčího cíle 9 „*V součinnosti s dalšími strategickými dokumenty vytvořit podmínky ke stabilizaci produkce nebezpečných odpadů, stavebních a demoličních odpadů, textilních odpadů a odpadů z výrobních směrnic s výhledem reálného snižování jejich produkce v následujících letech.*“ jsou realizována následující opatření:

- zajistit vypracování průvodce předcházení vzniku odpadů ze stavebnictví pro výrobce stavebních materiálů, projektanty, investory, stavební firmy a občany a zveřejnit stavební materiály s obsahem nebezpečných látek a látek mající negativní vliv na lidské zdraví a zdraví ekosystémů;
- vypracovat odbornou analýzu aktuálního výskytu nebezpečných látek a materiálů ve stavebnictví s ohledem na snižování nebezpečných látek ve stavebním a demoličním odpadu a navrhnout jejich adekvátní náhrady bez omezení vlastností stavebních a konstrukčních materiálů a prvků;
- vypracovat odbornou studii o možnostech používání jednotlivých materiálových a konstrukčních celků demolovaných staveb k původnímu nebo jinému účelu při zachování funkčnosti materiálu;
- podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti udržitelné výstavby a rekonstrukce budov, snižování nebezpečných látek ve stavebních a konstrukčních materiálech a předcházení vzniku stavebních a demoličních odpadů.

Povinnost předcházet vzniku odpadů je dána zákonem o odpadech /1/. V praxi představuje řadu komplexních opatření, která začínají již v etapě přípravy (projektování) stavby a vedou k racionalizaci při výstavbě, ať už v úspoře materiálu spotřebovaného při výstavbě, odlehčení konstrukcí, volbě použitých šetrných a recyklovatelných surovin a materiálů, volbě konstrukcí, které mají delší životnost, umožňují snadnou údržbu, a které je možné snadno obnovovat. Předcházení vzniku odpadů představují opatření přijatá předtím, než se látka, materiál nebo výrobek stanou odpadem. V praxi to znamená, že je potřeba nacházet oblasti:

- opětovného použití (např. prodej použitých stavebních výrobků v rámci stavebních burz),
- přípravy k opětovnému použití,
- důkladného třídění k znovuvyužití na kvalitativně stejné úrovni,
- omezení škodlivých látek v materiálech a výrobcích.

Zdaleka největší vliv na množství a složení odpadů ve všech fázích stavby má především fáze plánování (přípravy stavby). S potenciálními stavebními odpady (s opakovaně použitelnými stavebními výrobky např. kamenivem, pískem) je tak nezbytné počítat od samého počátku projektu.

Stavbu je tedy třeba uvažovat v širším kontextu. Při použití vhodných postupů a technologií je možné vznik stavebního odpadu výrazně redukovat; dnešní podmínky umožňují materiály opětovně použít v nezměněné podobě a případné odpadní materiály recyklovat. Použité materiály odnímané ze stavby tak mohou být užitečné i po skončení životního cyklu stavby.

Pokud není možné využívat jednotlivé konstrukční celky staveb opětovně k původnímu účelu, doporučuje se odpad mechanicky (fyzikálně) upravit na recyklát (v zařízení k tomu určeném a povoleném příslušným krajským úřadem) a ten dále využít, buď jako stavební výrobek v souladu se zvláštními právními předpisy /3/, /3.1/, nebo materiálově využít jako upravený stavební odpad v místě k tomu určeném jako náhradu primárních surovin, např. k uzavírání a rekultivacím skládek, k zavážení vytěžených povrchových dolů, lomů a pískoven nebo k terénním úpravám, rekultivacím a jiným úpravám povrchu lidskou činností postižených pozemků v souladu s požadavky § 12, § 13 a § 14 vyhlášky č. 294/2005 Sb. /1.4/. V takovýchto případech je třeba, aby bylo využití povoleno rozhodnutím příslušného správního orgánu, (krajského úřadu, stavebního úřadu) a bylo v souladu s dalšími právními předpisy /1/, /2/, /5/, /12/, /13/.

Stavební a demoliční odpady neupravené do podoby recyklátu lze využívat na povrchu terénu pouze při uzavírání skládek k vytváření uzavírací těsnicí vrstvy skládky. Odpad podskupiny 17 05 – Zemina kategorie ostatní odpad /1.2/ lze mimo místo vzniku (stavbu) využívat na povrchu terénu v místech k tomu určených a povolených příslušným krajským úřadem, např. k uzavírání a rekultivacím skládek, k zavážení vytěžených povrchových dolů, lomů a pískoven nebo k terénním úpravám, rekultivacím a jiným úpravám povrchu lidskou činností postižených pozemků v souladu s § 12, § 13 a § 14 vyhlášky č. 294/2005 Sb. /1.4/. Vhodný odpad (výkopovou zeminu) lze též využívat na povrchu terénu v zařízeních provozovaných v souladu s ustanovením § 14 odst. 2 zákona o odpadech /1/, ale pouze v případě, že její využití v tomto zařízení (např. terénní úprava) bude povoleno rozhodnutím příslušného stavebního úřadu /2/, ve kterém bude stanovena podmínka pro možnost využití vhodné výkopové zeminy, odpadu stanoveného katalogového čísla, v souladu s požadavky zákona o odpadech /1/ a jeho prováděcích právních předpisů /1.2/, /1.3/, /1.4/.

Chemicky ošetřené dřevo (např. použité dřevěné pražce a mostnice), u kterého neskončila jeho využitelnost, nemusí být vždy odpadem, ale v případě další materiálové upotřebitelnosti může být použitým výrobkem – ošetřeným předmětem ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 o biocidních přípravcích /19/ a zároveň předmětem s možným obsahem dalších látek, jejichž používání je omezeno nebo zakázáno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH) /20/.

Pokud byly dřevěné železniční pražce a mostnice z důvodu prodloužení životnosti výrobku napuštěny impregnačními látkami (dehtové oleje a destiláty – kreosotový olej) před 31. 12. 2002, pak pro jejich následný prodej a využití platí výjimka uvedená v příloze XVII, položce 31, odst. 2c nařízení REACH, v platném znění. Vzhledem k použití impregnační látky (kreosotový olej obsahuje polycyklické aromatické uhlovodíky a fenoly, klasifikované jako karcinogenní látky) je však po skončení upotřebitelnosti prodávaného zboží (impregnovaného dřeva) nutno předpokládat existenci přetrvávajícího potenciálního rizika a nakládat s ním jako s nebezpečným odpadem.

Použité dřevěné impregnované pražce a mostnice (použité výrobky z rostlého dřeva) je třeba přednostně použít jako součást konstrukce kolejových polí, dráhy povrchových dolů tzn. k upevnění kolejí při dodržení požadavků zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky /3/.

Ve stavebním polystyrenu v deskách z expandovaného resp. extrudovaného polystyrenu (EPS resp. XPS), s ohledem na požadavky, které musí tyto výrobky splňovat z hlediska protipožární ochrany, může být přítomen zpomalovač hoření hexabromcyklododekan (HBCDD). Pokud se při provádění demolice nebo rekonstrukce staveb stávají polystyrenové desky s HBCDD nebo jejich části, odpadem, je třeba zabránit vstupu této látky do nových výrobků prostřednictvím recyklace a unikům HBCDD do prostředí. Nařízením Komise (EU) č. 2016/460 /21/ ze dne 30. března 2016 se změnila od 30. září 2016 pravidla pro původce odpadů (firmy a obce) o nakládání s odpadním stavebním polystyrenem v budovách a při jejich výrobě. V případě, že obsah HBCDD v odpadním polystyrenu je v koncentracích větších než 1000 mg/kg, může být pouze energeticky využit (cementárny nebo zařízení pro energetické využití odpadů), spálen (spalovny odpadů) nebo upraven tak, aby se koncentrace HBCDD v odpadním polystyrenu snížila pod limit 1000 mg/kg.

Při pochybnostech o obsahu HBCDD je možné prostřednictvím rozboru v akreditované laboratoři prokázat koncentraci HBCDD v polystyrenu pod 1000 mg/kg. V případě, že se prokáže, že koncentrace je nižší než 1000 mg/kg je možné odpadní stavební polystyren předat k recyklaci nebo jinému způsobu nakládání s odpady. Výsledek rozboru je pak nutno přikládat při přejímce odpadů do zařízení (příloha č. 2 vyhlášky č. 383/2001 Sb. /1.3/). V případě zbytků stavebního polystyrenu, které vznikají na současně realizovaných stavbách, ve kterém již byl HBCDD nahrazen, se nepřítomnost HBCDD prokazuje prohlášením výrobce tohoto polystyrenu.

Při nakládání s odpady s obsahem azbestu se doporučuje postupovat podle metodického návodu pro řízení vzniku odpadů s obsahem azbestu při provádění a odstraňování staveb a pro nakládání s nimi /14/.

Při přepravě odpadů jsou právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání povinny postupovat v souladu s § 24 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech /1/. Každá přeprava nebezpečného odpadu musí být ohlášena dle § 40 zákona o odpadech. Ohlašovací povinnost má přednostně odesílatel odpadu, ale připouští se přesunutí této povinnosti na příjemce odpadu. Ohlašovací list pro ohlášení přepravy nebezpečných odpadů od jednoho odesílatele k jednomu příjemci z jednoho nebo více míst nakládky do jednoho místa vykládky je uveden v příloze č. 26 vyhlášky č. 383/2001 Sb. /1.3/.

2.4 Řízení a zabezpečování kvality

Řízení kvality je mimořádně důležité ve všech fázích procesu nakládání se stavebními a demoličními odpady.

Environmentálně vhodné použití recyklovaného odpadu je možné zabezpečit zavedením kontrol a nástrojů řízení kvality ve všech fázích procesu recyklace: 1. na místech demolice; 2. po dobu přepravy a překládky odpadu; a 3. na místech recyklace stavebního a demoličního odpadu. Pro všechny tyto fáze by měly existovat dokumentované postupy a měly by být zavedeny přiměřené postupy identifikovatelnosti vznikajících produktů.

Doporučuje se využívat existující všeobecné systémy řízení kvality jako ČSN EN ISO 9001 /22/ a systémy environmentálního managementu jako ČSN EN ISO 14001 /23/ a EMAS /24/. Systém

EMAS je dobrovolný nástroj ochrany životního prostředí, na který lze nahlížet jako na nadstavbu systému řízení dle ČSN EN ISO 14001.

2.5 Přejímka stavebních a demoličních odpadů do recyklačních zařízení a jiných zařízení určených k nakládání s odpady

Dodavatel odpadu (vlastník odpadu) musí poskytnout osobě oprávněné k provozování příslušného recyklačního nebo jiného zařízení určeného k nakládání s odpady písemné informace, a to v případě jednorázové nebo první z řady opakovaných dodávek v jednom kalendářním roce v souladu s bodem 2 přílohy č. 1 vyhlášky č. 294/2005 Sb. /1.4/. Opakované dodávky v případě stavebních a demoličních odpadů se vztahují na dodávky z jedné konkrétní stavby, kde odpad vzniká.

Recyklační linky je nutné provozovat v souladu se zákonem o ochraně ovzduší /12/ a taktéž v souladu s platným souhlasem příslušného krajského úřadu vydaným dle § 14 odst. 1 zákona a schváleným provozním řádem tohoto zařízení, u mobilní recyklační linky je třeba její umístění projednat s příslušnými orgány státní správy před zahájením jejího provozu.

Odpady ukládané na skládky musí splňovat podmínky uvedené v příloze č. 4 vyhlášky č. 294/2005 Sb. /1.4/. Provozovatelům skládek a dalších zařízení vyjmenovaných v § 2 písm. n) vyhlášky č. 294/2005 Sb., v platném znění se poskytuje základní popis odpadů podle odst. 2 přílohy č. 1 vyhlášky č. 294/2005 Sb.

V případě dodávky směsného stavebního a demoličního odpadu (např. směs zlomků cihel, betonu, omítky), deklarovaného jako odpad kategorie ostatní odpad, je jedním z dokladů o kvalitě přijímaného odpadu jako součást základního popisu odpadu (zpracovaného v souladu s metodickým pokynem MŽP pro Zpracování Základního popisu odpadu /11/):

- osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadů pověřenou osobou, nebo
- čestné prohlášení původce odpadu doložené odkazem na zápis, nebo kopie zápisu, z prohlídky stavby před rekonstrukcí nebo odstraněním (viz kapitola 2.1 tohoto návodu), že stavební a demoliční odpady z konkrétní stavby nejsou na základě prohlídky stavby odpadem nebezpečným, nebo
- čestné prohlášení nepodnikající fyzické osoby, že stavební a demoliční odpady z konkrétní stavby nejsou znečištěny žádnými látkami způsobujícími jejich nebezpečnost (nebezpečné chemické látky) a neobsahují azbest.

V příloze č. 1 tohoto návodu jsou uvedeny seznamy stavebních a demoličních odpadů, které jsou:

- vhodné k úpravě recyklací,
- vyloučeny z přijímání do zařízení k recyklaci odpadu, ve kterých není součástí recyklace i oddělení a oddělené odstranění nebezpečných druhů odpadů,
- vyloučeny z přijímání do všech zařízení k recyklaci stavebních a demoličních odpadů.

2.6 Kvalita výrobků a normy pro výrobky

Kvalitu materiálů (výrobků) získaných recyklací stavebního a demoličního odpadu, včetně tzv. vedlejších produktů, je třeba posuzovat v souladu s požadavky evropských norem pro výrobky, pokud se na ně vztahují. Harmonizované evropské normy pro primární materiály/ výrobky platí i pro recyklované materiály. Pro harmonizované stavební výrobky platí Nařízení o stavebních výrobcích 305/2011/EU stanovující harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a poskytuje nástroje pro posuzování vlastností stavebních výrobků.

Pokud pro stavební výrobek existuje harmonizovaná norma, výrobce vydá prohlášení o vlastnostech (PoV) a pro zajištění transparentnosti výrobek následně opatří označením CE.

Pokud se na stavební výrobek evropské normy nevztahují, výrobce může požádat o vydání evropského technického posouzení (ETA European Technical Assessment), ve kterém jsou uvedeny informace o základních vlastnostech výrobku, následně výrobek opatří označením CE. ETA jako dobrovolný nástroj umožňuje výrobcí uvést na trh EU recyklované nebo opětovně použité stavební výrobky.

V případě, že pro stavební výrobek neexistuje harmonizovaná technická specifikace (harmonizovaná evropská norma nebo evropský dokument pro posuzování), výrobce může požádat o posouzení shody v národním systému posuzování podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů. Posuzuje se shoda stavebních výrobků s požadavky určených norem nebo stavebních technických osvědčení.

Příklady platných harmonizovaných norem a norem pro vybrané stavební výrobky a popř. zkušebních norem jsou uvedeny v příloze č. 4 tohoto návodu.

Pro úplnost je nutno uvést, že pokud jsou výrobky ze stavebních a demoličních odpadů využívány na povrchu terénu ve smyslu vyhlášky č. 294/2005 Sb., o ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, je třeba na ně, v souladu s § 3 odst. 7 zákona o odpadech, uplatňovat podmínky pro využívání odpadů na povrchu terénu podle zmíněné vyhlášky. Zejména se jedná o dodržování limitů obsahu toxických kovů a ekotoxicity.

3. Závěr

Orgánům státní správy v oblasti odpadového hospodářství se v rámci jejich působnosti doporučuje:

- vytvářet podmínky umožňující a podporující využívání prokazatelně vhodně upravených stavebních a demoličních odpadů v souladu s příslušnými právními předpisy,
- usměrňovat původce odpadů a oprávněné osoby s cílem prosazovat do praxe hierarchii nakládání se stavebními a demoličními odpady v souladu s požadavky zákona o odpadech /1/,
- spolupracovat se stavebními úřady ve smyslu sjednocení přístupu k problematice nakládání se stavebními a demoličními odpady a aktivně se zúčastňovat postupů a řízení vedených stavebními úřady podle stavebního zákona /2/,
- v rámci kontrolní činnosti zamezit využívání neupravených stavebních a demoličních odpadů k úpravě terénu nebo rekultivacím a nakládání s nimi mimo zařízení k nakládání s odpady,
- spolupracovat s veřejnými vzdělávacími a vědeckovýzkumnými institucemi při rozvoji a ověřování nových či inovativních postupů podporujících recyklaci a opětovné využívání stavebních a demoličních odpadů.

Ministerstvo životního prostředí, vědomo si požadavku na dosažení co nejvyšší shodnosti postupů směřujících k předcházení vzniku odpadů, k materiálovému využívání odpadů a k vysoké úrovni ochrany zdraví lidí při nakládání s odpady a ke snížení rizika znečišťování nebo ohrožení životního prostředí, vydává tento metodický návod. Jeho vydáním končí platnost Metodického pokynu k nakládání s odpady ze stavební výroby a s odpady z rekonstrukcí a odstraňování staveb, který byl zveřejněn ve Věstníku Ministerstva životního prostředí, ročník XVIII, částka 3 v březnu 2008 a vycházel z právní úpravy, která od doby vydání pokynu doznala změn.

Seznam odpadů

1. Odpady, které jsou považovány za stavební a demoliční odpady vhodné k recyklaci:

17 01 01 Beton
17 01 02 Cihly
17 01 03 Tašky a keramické výrobky
17 01 07 Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků neuvedené pod číslem 17 01 06
17 02 02 Sklo
17 03 02 Asfaltové směsi neuvedené pod číslem 17 03 01
17 05 04 Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03
17 05 08 Štěrka ze železničního svršku neuvedený pod číslem 17 05 07
17 08 02 Stavební materiály na bázi sádky neuvedené pod číslem 17 08 01
17 09 04 Směsné stavební a demoliční odpady neuvedené pod čísly 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03

2. Odpady, které jsou podmíněně vyloučeny recyklace:

Podmíněně vyloučeny z recyklace jsou odpady obsahující nebezpečné látky (složky). Jejich přijetí do zařízení je možné pouze v případě, že součástí jejich úpravy v zařízení je i oddělení a odstranění nebezpečných látek (složek) z těchto odpadů, které budou následně předány oprávněné osobě podle zákona o odpadech k využití nebo odstranění.

17 01 06* Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků obsahující nebezpečné látky
17 02 04* Sklo, plasty a dřevo obsahující nebezpečné látky nebo nebezpečnými látkami znečištěné
17 03 01* Asfaltové směsi obsahující dehet
17 05 03* Zemina a kamení obsahující nebezpečné látky
17 05 05* Vytěžená hlšina obsahující nebezpečné látky
17 05 07* Štěrka ze železničního svršku obsahující nebezpečné látky
17 06 03* Jiné izolační materiály, které jsou nebo obsahují nebezpečné látky
17 08 01* Stavební materiály na bázi sádky znečištěné nebezpečnými látkami
17 09 01* Stavební a demoliční odpady obsahující rtuť
17 09 02* Stavební a demoliční odpady obsahující PCB
17 09 03* Jiné stavební a demoliční odpady (včetně směsných stavebních a demoličních odpadů) obsahující nebezpečné látky

3. Odpady, které jsou vyloučeny z přijímání do zařízení k recyklaci:

17 06 01* Izolační materiál s obsahem azbestu
17 06 05* Stavební materiály obsahující azbest

Doporučený obsah zápisu (protokolu) o prohlídce stavby

1. Popis stavby, historie stavby.

(Kdy byla stavba zřízena a k jakému účelu, kdy a k jakému účelu byla změněna)

- Použité stavební materiály – materiály, které jsou součástí stavby, včetně odhadu jejich hmotnosti.
- Způsoby užívání stavby včetně vybavení stavby technologiemi (dopravní technologie, výrobní technologie, užívané a skladované suroviny a výrobky s důrazem na chemické látky a přípravky a místa, kde s nimi bylo nakládáno).
- Způsob vytápění, větrání, klimatizace – používaná zařízení, paliva a místa jejich skladování, odvod spalin, technologie chlazení a klimatizace včetně druhu provozních náplní.
- Rozvody (voda, plyn, elektřina, odpady – kanalizace, apod.) – popis použitých materiálů a odhad jejich hmotnosti – množství).

2. Konstatování, zda byly nebo zda nebyly do stavby zabudovány výrobky obsahující azbestová vlákna, olovo, dehet a zařízení obsahující nebezpečné chemické látky a nebezpečné chemické přípravky (s důrazem na látky ohrožující ozonovou vrstvu /12/, PCB /1.6/, nebezpečné závadné látky a zvláště nebezpečné závadné látky pro vody /13/).

3. Popis případného znečištění stavebních konstrukcí.

- Popis vymezených částí stavby – důvod vymezení, popis znečištění (druh znečišťující látky nebo přípravku, míra přítomnosti znečištění ve stavebních konstrukcích, např. s odkazem na zkoušky odebraných vzorků).
- Popis znečištěných nosných konstrukcí, které nemohou být ze stavby odstraněny.

4. Návrh na zařazení budoucích stavebních a demoličních odpadu dle Katalogu odpadů.

- Množství a druhy odpadu z vymezených částí stavby.
- Množství a druhy odpadu z nevymezených částí stavby.
- Doporučení pro další nakládání s odpady.

5. Návrh postupu odstranění stavby, částí stavby v případě údržby nebo změny dokončené stavby a postupu odstraňování vymezených částí stavby.

Seznam stavebních materiálů a materiálů z demolic, které je potřeba ze stavby odstranit před demolicí a plán demontáže – příklad rakouské normy ÖNORM B3151

1. Stavební materiály a materiály z demolic představující nebo obsahující nebezpečné látky:

- uvolněná umělá minerální vlákna (pokud jsou nebezpečná),
- složky nebo části obsahující minerální olej (například nádrž),
- detektory dýmu s radioaktivními složkami,
- průmyslové komíny (například šamotové žáruvzdorné bloky, cihly nebo obložení),
- izolační materiál ze složek obsahujících chlorofluoruhlodíky (H)CFC (jako jsou sendvičové prvky),
- škvára (například škvára v mezistropech),
- zemina kontaminovaná oleji nebo jinak,
- suť po požáru nebo jinak kontaminovaná suť,
- izolace obsahující polychlorované bifenyly (PCB),
- elektrická zařízení se znečišťujícími látkami (například výbojky obsahující rtuť, zářivky, energeticky účinné lampy, kondenzátory obsahující PCB, jiná elektrická zařízení obsahující PCB, kabely obsahující izolační kapalinu),
- chladicí kapalina a izolace z chladírenských zařízení nebo klimatizačních jednotek obsahujících chlorofluoruhlodíky (H)CFC),
- materiály obsahující polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) (například asfalt s obsahem dehtu, dehtová lepenka, korkové bloky, škvára),
- složky obsahující sůl, olej, dehet, fenoly nebo těmito látkami impregnované (například impregnované dřevo, lepenka, železniční podvaly, sloupy),
- materiál obsahující azbest (například azbestový cement, stříkaný azbest, akumulátorová topná tělesa, azbestová podlaha),
- jiné nebezpečné materiály.

2. Plán demontáže s odhadem množství hlavních složek, které se mají třídit

1 Všeobecné

Tento formulář dokumentuje plánovanou demontáž, u níž předběžně vznikne více než 100 t stavebního a demoličního odpadu, vyjma materiálu z výkopu.

Pro výpočet množství stavebního a demoličního odpadu se použije pouze součet hlavních složek, vyjma materiálu z výkopu.

1.1 Jednoznačná IDENTIFIKACE tohoto plánu demontáže:

1.2 OZNAČENÍ záměru demontáže:

--

1.3 STAVEBNÍK, jehož jménem bude záměr demontáže prováděn – jméno a adresa:

1.4 GLN (pokud je registrován v rejstříku eRAS):													

**1.5 ODBORNÍK NA DEMONTÁŽE resp. OPRÁVNĚNÁ ODBORNÁ OSOBA NEBO ODBORNÁ INSTITUCE,
která vyhotoví plán demontáže – jméno, firma a adresa:**

--

1.6 OBESTAVĚNÝ PROSTOR plánovaného záměru demontáže – v metrech krychlových (m³):

--

2 Odhad množství hlavních složek, jež se mají třídit

	Odhad množství							
2.1 asfalt								TUN
2.2 beton								TUN
2.3 materiál z výkopu								TUN
2.4 dřevo								TUN
2.5 kovy								TUN
2.6 ^a								TUN
2.7 ^a								TUN
2.8 ^a								TUN
^a Zde se uvedou další hlavní složky, např. kompozitní materiály, zdivo, sklo, sádra apod.								

3 Zjišťování škodlivých a rušivých látek

Bylo provedeno následující zjišťování škodlivých a rušivých látek (dokumentace je přiložena):

- ☐ orientační zjišťování škodlivých a rušivých látek
- ☐ komplexní zjišťování škodlivých látek

4 Odstranění škodlivých a rušivých látek

4.1 PODNIK/Y, který provede / které provedou odstranění identifikovaných ŠKODLIVÝCH A RUŠIVÝCH LÁTEK před strojovou demontáží – jméno a adresa:

4.2 ZVLÁŠTNÍ ÚDAJE k odstranění škodlivých a rušivých látek:

5 Strojová demontáž

Třídění hlavních složek

- ☐ proběhne v rámci strojové demontáže na místě
- ☐ provede/provedou navazující třídící zařízení – jméno, adresa, druh zařízení

6 Doplnující dokumenty

K formuláři přiložte následující dokumenty:

- popis objektu
- dokumentace zjišťování škodlivých a rušivých látek (formulář orientačního zjišťování škodlivých a rušivých látek)
- plán zázemí staveniště (je-li k dispozici)

Datum	Podpis odborníka na demontáže resp. oprávněné odborné osoby nebo odborné instituce

Příklady norem (ČSN, EN, ISO) pro vybrané výrobky, vedlejší produkty, odpady a recyklované materiály v oblasti pozemních staveb

ČSN EN 12620 + A1 Kamenivo do betonu

ČSN EN 13055-1 Pórovité kamenivo – Část 1: Pórovité kamenivo do betonu, malty a injektážní malty (2004)

ČSN EN 13139 Kamenivo pro malty

ČSN EN 14618 Umělý kámen – Terminologie a klasifikace

ČSN EN 771-5 +A1 Specifikace zdicích prvků – Část 5: Zdicí prvky z umělého kamene

ČSN EN 771-6 +A1 Specifikace zdicích prvků – Část 6: Zdicí prvky z přírodního kamene

ČSN EN 15342 Plasty – Recyklované plasty – Charakterizace polystyrenových (PS) recyklátů

ČSN EN 15346 Plasty – Recyklované plasty – Charakterizace polyvinylchloridových (PVC) recyklátů

ČSN EN 12620 + A1 Kamenivo do betonu

ČSN EN 13043 Kamenivo pro asfaltové směsi a povrchové vrstvy pozemních komunikací, letištních a jiných dopravních ploch

ČSN EN 13242 +A1 Kamenivo pro nestmelené směsi a směsi stmelené hydraulickými pojivy pro inženýrské stavby a pozemní komunikace

ČSN EN 13450 Kamenivo pro kolejové lože

ČSN EN 13055 Pórovité kamenivo

ČSN EN 13055-2 Pórovité kamenivo – Část 2: Pórovité kamenivo pro asfaltové směsi a povrchové úpravy a pro nestmelené a stmelené aplikace

ČSN EN 13383-1 Kámen pro vodní stavby – Část 1: Specifikace

ČSN EN 13450 Kamenivo pro kolejové lože

ČSN EN 13108 Asfaltové směsi – Specifikace pro materiály

ČSN EN 13285 Nestmelené směsi – Specifikace

ČSN 73 6133 Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací

ČSN 73 6127-4 Stavba vozovek – Prolévané vrstvy- Část 4: Kamenivo zpevněné popílkovou suspenzí

ČSN EN 13877-1 – Cementobetonové kryty – Část 1: Materiály

ČSN EN ISO 14688 – Geotechnický průzkum a zkoušení – Pojmenování a zařizování zemin, Část 1: Pojmenování a popis, Část 2: Zásady pro zařizování (a řada norem souvisejících)

ČSN EN 14227-15 – Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 15: Zeminy stabilizované hydraulickými pojivy

ČSN EN 12697-42 Obsah cizorodých látek v asfaltovém recyklátu

ČSN ISO 11648 Statistická hlediska vzorkování hromadných materiálů

ČSN EN 58 Asfalty a asfaltová pojiva – Vzorkování asfaltových poživ

ČSN EN 932-1 Zkoušení všeobecných vlastností kameniva – Část 1: Metody odběru vzorků

ČSN EN 932-2 Zkoušení všeobecných vlastností kameniva- Část 2: Metody zmenšování laboratorních vzorků

ČSN EN 933-11 Zkoušení geometrických vlastností kameniva – Část 11: Klasifikace složek hrubého recyklovaného kameniva

ČSN 01 5110 Vzorkování materiálů Základní ustanovení

ČSN 01 5111 Vzorkování sypkých a zrnitých materiálů

ČSN 65 0511 Vzorkování zrnitých hmot

ČSN 72 1152 Odběr vzorků přírodního stavebního kamene

ČSN EN 14899 Charakterizace odpadů – Vzorkování odpadů – Zásady přípravy programu vzorkování a jeho použití

Právní předpisy a další předpisy, ze kterých návod vychází

/1/ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a právní předpisy vydané k jeho provedení.

/1.1/ Vyhláška č. 94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů.

/1.2/ Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů.

/1.3/ Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.

/1.4/ Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

/1.5/ Nařízení vlády 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024.

/1.6/ Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 384/2001 Sb., o nakládání s polychlorovanými bifenyly, polychlorovanými terfenyly, monometyltetrachlordifenylmetanem, monometyldichlordifenylmetanem, monometyldibromdifenylmetanem a veškerými směsmi obsahujícími kteroukoliv z těchto látek v koncentraci větší než 50 mg/kg (o nakládání s PCB).

/2/ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

/2.1/ Vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu.

/2.2/ Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.

/2.3/ Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

/2.4/ Zákon České národní rady č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

/2.5/ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

/3/ Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3.1/ Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

/4/ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů.

/5/ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

/5.1/ Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli.

/5.2/ Vyhláška č. 394/2006 Sb., kterou se stanoví práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu a postup při určení ojedinělé a krátkodobé expozice těchto prací.

/6/ Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci).

/7/ Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů.

/8/ Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

/9/ Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

/10/ ČSN EN 14899 Charakterizace odpadů – Vzorkování odpadů – Zásady přípravy programu vzorkování a jeho použití.

/11/ Metodický pokyn MŽP pro Zpracování Základního popisu odpadů, Věstník Ministerstva životního prostředí, únor 2007, ročník XVII, částka 2.

/12/ Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

/13/ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

/13.1/ Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění pozdějších předpisů.

/14/ Metodický návod MŽP pro řízení vzniku odpadů s obsahem azbestu při provádění a odstraňování staveb a pro nakládání s nimi (Věstník MŽP, ročník XXVIII, částka 1, leden 2018).

/15/ Metodický návod odboru odpadů pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi (Věstník MŽP, ročník XVIII, částka 3, březen 2008).

/16/ EU Construction and Demolition Waste Management Protocol (září 2016, Ref. Ares(2016)5840668-10/102016).

/17/ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS.

/18/ Průvodce předcházením vzniku stavebních odpadů (MŽP, 2017).

/19/ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání, v platném znění.

/20/ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, tzv. nařízení REACH, v platném znění.

/21/ Nařízení Komise (EU) 2016/460 ze dne 30. března 2016, kterým se mění přílohy IV a V nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách.

/22/ ČSN EN ISO 9001 Systém managementu kvality.

/23/ ČSN EN ISO 14001 Systémy environmentálního managementu.

/24/ Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu 2009, o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit, tzv. EMAS III.

/25/ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006, v platném znění.

/26/ Nařízení komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic.

Číslo výzvy v MS 2021+: 009

Název výzvy v MS 2021+: MŽP_9. výzva, SC 1.1, opatření 1.1.2, průběžná

9. výzva Ministerstva životního prostředí

k podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci

„Programu Životní prostředí 2021–2027“

podporovaných z Evropského fondu regionálního rozvoje

Ministerstvo životního prostředí vyhláší ke dni 24. 8. 2022 prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR (dále jen SFŽP ČR) 9. výzvu pro podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci Programu Životní prostředí (dále jen OPŽP) 2021–2027.

Žádosti o podporu v rámci Cíle politiky 2, Priority 1, **Specifického cíle 1.1, Opatření 1.1.2** jsou v informačním systému koncového příjemce (dále jen IS KP21+) zpřístupněny a přijímány

od 24. 8. 2022 (9:00) do 31. 5. 2023 (20:00).

Žádost je možné podat elektronicky prostřednictvím portálu IS KP21+ včetně všech požadovaných příloh definovaných v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021–2027

Výzva je průběžná (nesoutěžní) s jednokolovým modelem hodnocení žádostí.

Alokace (maximální celková podpora z prostředků EU) na schválené projekty **je vyhlášena ve výši 0,5 mld. Kč.**

Žádosti o podporu musí být v souladu
s **Programovým dokumentem OPŽP 2021–2027, touto výzvou a Pravidly pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021–2027**

Další informace a podmínky platné v rámci výzvy

Popis podporovaných aktivit:

- Snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti gastro provozů (např. školských, sociálních, či zdravotnických zařízení),
- Snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti provozu prádelen (např. sociálních, či zdravotnických zařízení).
- Snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti u dalších technologických zařízení ve veřejných budovách a infrastruktuře.

Oprávnění žadatelé:

- obce
- městské části hlavního města Prahy – pouze na projekty realizované mimo území hlavního města Prahy
- dobrovolné svazky obcí
- kraje
- veřejnoprávní instituce
- příspěvkové organizace zřízené OSS a ÚSC
- organizační složky státu
- veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou veřejnoprávními subjekty
- vysoké školy, školy a školská zařízení a školské právnické osoby¹
- nadace, nadační fondy, ústavy, spolky, pobočné spolky, obecně prospěšné společnosti²
- církve a náboženské společnosti a jejich svazy a jimi evidované právnické osoby³
- státní podniky
- obchodní společnosti vlastněné ze 100 % veřejným subjektem

Hlavní cílové skupiny:

Veřejný sektor

¹ Zřízené dle §124 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

² Zřízené dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, příp. dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech.

³ Zřízené dle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů.

Cílová území:

Méně rozvinuté regiony:

- Severozápad – Ústecký a Karlovarský kraj
- Severovýchod – Pardubický, Liberecký a Královéhradecký kraj
- Moravskoslezsko – Moravskoslezský kraj
- Střední Morava – Olomoucký a Zlínský kraj

Informace o způsobilosti výdajů:

Detailní informace o věcné a časové způsobilosti výdajů jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021–2027.

Nejzazší datum pro ukončení fyzické realizace operace je 31. 12. 2029.

Určení výše podpory:

Detailní informace o výši podpory jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021–2027.

Povinný indikátor:

- 323000 Snížení konečné spotřeby energie u podpořených subjektů (GJ/rok)
- 327006 Roční spotřeba primární energie v ostatních případech (MWh/rok)
- 327161 Počet veřejné infrastruktury, kde došlo k úspoře primární energie z neobnovitelných zdrojů (ks)

Žadatel je povinen vyplnit povinné indikátory relevantními daty.

Informace o podmínkách veřejné podpory:

Informace o podmínkách veřejné podpory jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021–2027.

Omezení v rámci výzvy:

Nejsou podporovány projekty realizované na území hl. města Prahy a na území přechodových regionů. Pro projekty přechodových regionů je vyhlášena samostatná výzva.

Další informace pro žadatele:

Postup pro odstranění vad žádosti, doložení dalších podkladů a k úpravě žádosti se řídí § 14k odst. 1, 3 a 4 zákona 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

Podmínky pro změnu výzvy:

Výzva může být ve všech částech upravována po schválení Řídicím orgánem. Podmínky pro změnu výzvy se řídí Jednotným národním rámcem MMR, zejména Metodickým pokynem Výzvy, hodnocení a výběr projektů v období 2021–2027. Případné změny výzvy se budou vždy týkat až žádostí, které byly podány po datu změny.

Své dotazy můžete posílat na bohdan.polak@sfzp.cz

Všechny závazné dokumenty včetně textu výzvy jsou k dispozici na internetových stránkách OPŽP **www.opzp.cz** v sekci „Dokumenty“.

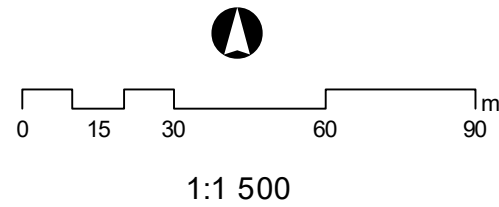
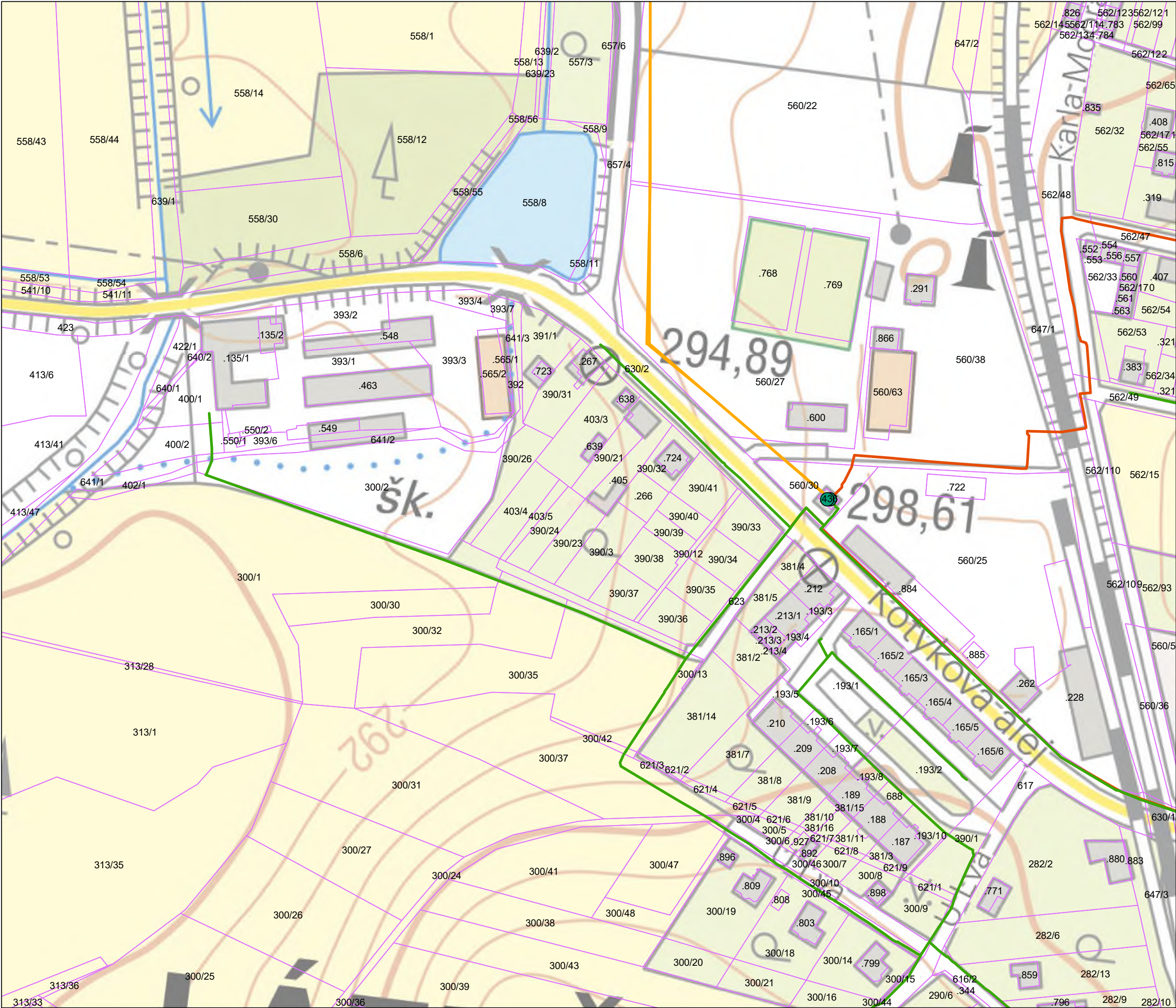
 Ministerstvo životního prostředí**Řídicí orgán OP Životní prostředí:****Ministerstvo životního prostředí**

Vršovická 65
100 10 Praha 10

Zprostředkující subjekt OP Životní prostředí:**Státní fond životního prostředí ČR**

Olbrachtova 2006/9
140 00 Praha 4

hranice parcel

vedení plynu (spol. GasNet s.r.o.)

regulační stanice

NTL

STL

VTL

